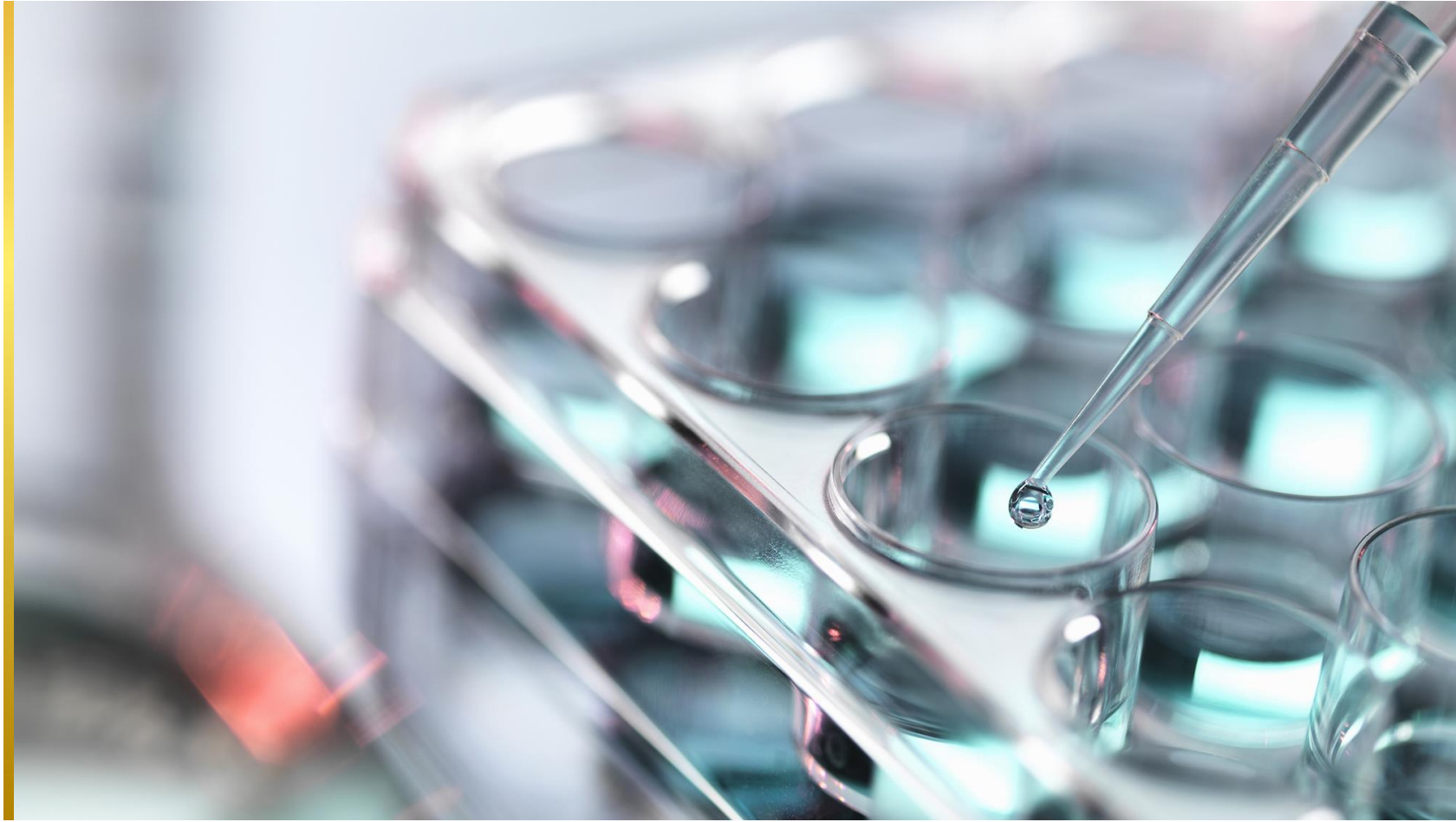

Eesti elanike hinnangud tervisele ja arstiabile

Aruanne

2020

Sisukord

1.	Sissejuhatus	3
2.	Põhijäreldused ja -tulemused	6
3.	Üldine hinnang tervishoiule ja haigekassale ning kokkupuude nendega	11
4.	Perearsti ja pereõe teenuste kasutamine	21
5.	Eriarsti teenuste kasutamine	33
6.	Hambaarsti teenuste kasutamine	43
7.	Erakorralise meditsiini osakonna teenuste kasutamine	58
8.	Retseptiravimid	65
9.	Riiklik patsiendiportaal	73
10.	Tervishoiu rahastamine	77
11.	Info kättesaadavus ja inimeste terviseteadlikkus	85
12.	Lisad	97
	Projekti meeskond	101

1

Sissejuhatus

Sissejuhatus: uuringu eesmärk ja küsitlus

Uuringu eesmärk:

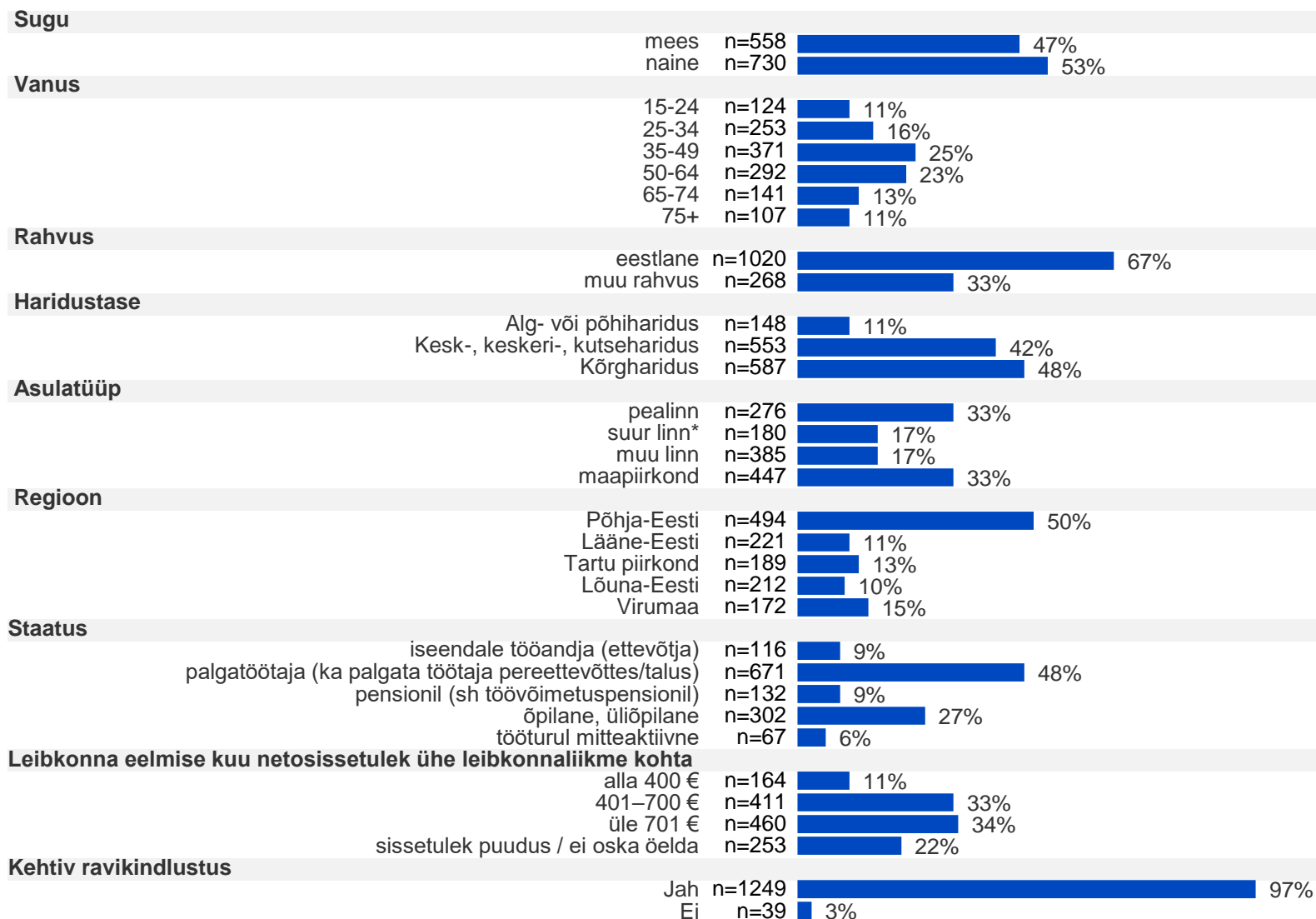
- Uuringu eesmärk oli mõõta Eesti elanike hinnanguid Eestis pakutavale arstiabile ning tervishoiukorraldusele.
- Uuringu tellija on Haigekassa. Tulemuste omandiõigus kuulub uuringu tellijale. Tellijale edastatakse lisaks käesolevale aruandele andmed MS Exceli formaadis.

Küsitlus:

- Uuringu käigus küsitleti 1288 Eesti elanikku vanuses 15+ (üldkogum 1 108 132 inimest*). Küsitlustöö toimus ajavahemikus 30. novembrist 22. detsembrini 2020.
- Andmekogumine toimus kombineeritult CAWI (*Computer Aided Web Interviewing*) ja CATI (*Computer Assisted Telephone Interviewing*) ehk veebi- ja telefoniküsitluse meetodil. 52% küsitlusest toimus telefoniküsitlusena ning 48% veebiküsitlusena. Küsitlusele oli võimalik vastata nii eesti kui ka vene keeles.
- Aruandes on uuringu tulemusi võrreldud 2018.–2019. aastal läbi viidud uuringu tulemustega. Aruandes välja toodud statistiliselt olulised erinevused (aruande kokkuvõtetes – „keskmisest enam...“) sotsiaal-demograafiliste rühmade vahel baseeruvad Hii-ruut statistikul ning on esitatud usaldusnivool vähemalt 95%.

*ESA 1.1.20 15+ elanikkond

Vastajate kaalutud sotsiaal-demograafiline profiil 2020 % kõikidest vastajatest, n=1288

Vastajate tegelik arv sihtrühmas ehk vastajate hulk kaalumata kujul. Siin ja edaspidi on vastajate arvud esitatud kaalumata kujul, protsentjaotused aga kaalutud andmetest.

* Suur linn = Tartu, Pärnu, Narva, Kohtla-Järve

2

Põhitulemused

Põhitulemused 1

- **Eesti tervishoiusüsteemi ehk arstiabi korraldusega on rahul 72% elanikest**, mis on märkimisväärselt parem tulemus kui 2019. aastal (64% 2019. aastal vs. 72% 2020. aastal).
- **Arstiabi kättesaadavust** peavad heaks või pigem heaks **62%** Eesti elanikest ning see on **kõrgeim mõõdetud tulemus alates 2011. aastast**. Võrreldes 2019. aastaga on hinnang arstiabi kättesaadavusele veidi **paranenud** (58% 2019 vs. 62% 2020).
- **Eesti riikliku tervisekindlustusega** on väga rahul või pigem rahul **kolm neljast Eesti elanikust** (75%), sh väga rahul on 20%. Võrreldes eelmise aastaga on elanike rahulolu märgatavalt paranenud (66% 2019. aastal ning 75% 2020. aastal).
- Viimase 12 kuu jooksul on ühel või teisel moel **Eesti tervishoiusüsteemiga kokku puutunud 96% kõikidest Eesti elanikest**. Kõige sagedamini on **ostetud retseptiravimeid (78%)**, külastatud **perearsti/-õde (70%)**, **58%** on käinud **hambaarsti** juures ning **52% eriarsti** vastuvõtul. Seoses koroonaviirusest tingitud piirangutega on 23% elanikest saanud arstiabi kaugvastuvõtu vormis.
- **Perearst või pereõde → viimase 12 kuu jooksul külastanud 70%**.
 - **Rahulolu arstiabi kättesaadavusega on tugevas seoses teenuse saamiseks kulunud ajaga**. 71% elanikest on saanud oma perearsti/-õega nõu pidada kuni kolme päeva jooksul ning see kajastub ka rahulolus: enamik (84%) jäi perearsti abi kättesaadavusega rahule. Rahulolu viimase visiidiga on samuti üsna kõrge (88%) ning **83%** on veendunud, et nende **perearst suudab neid enamikes terviseküsimustes aidata**,
 - 46% elanikest soovib, et **perearstikeskus oleks vähemalt kord nädalas avatud ka pärast tööaega**.
 - 36% elanikest **on kuulnud ja kasutanud ööpäevaringset perearsti nõuandetelefoni 1220**, 49% on sellest kuulnud, kuid ei ole sellele helistanud ning 14% ei ole sellest üldse kuulnud. Viimase aasta jooksul on vähenenud nende osakaal, kes ei ole nõuandetelefonist midagi kuulnud (21% → 14%) ning kasvanud sellele helistajate osakaal (4 protsendipunkti).
- **Eriarst → viimase 12 kuu jooksul külastanud 52%**.
 - **48%** pidid eriarsti vastuvõttu ootama **enam kui kuu aega pärast broneeringu tegemist** ning 28% said alates broneeringu tegemisest eriarsti vastuvõtule kui 7 tööpäevaga (uuring ei kaardistanud aega, mis kulus broneeringu saamiseks). Eriarsti vastuvõtule pääsemise kiirusega jäid väga või pigem rahule 59% patsientidest.
 - **Viimase eriarsti visiidiga jäi rahule 87% patsientidest ja 71% kinnitas, et seoses viimase eriarsti külastusega ei tekkinud neil mingisuguseid praktilisi probleeme**.
 - Eriarsti teenuste eest ollakse **kõige sagedamini valmis ise maksma** (62%), kuid enam kui pooled neist (55%), kel on valmidus arstiabi eest maksta, panustaksid alla 100 euro.

Põhitulemused 2

– Hambaarst → viimase 12 kuu jooksul külastanud 58%.

- Kõige sagedamini ei käia hambaarsti juures soovitusliku regulaarsusega (vähemalt kord aastas) kuna **ei ole kaebusi** (38%) või **majanduslikel põhjustel** (32%). Majanduslikke põhjuseid mainitakse võrreldes nelja-viie aasta taguse ajaga vähem (2015. aastal 46% vs. 32% 2020. aastal).
- **Viimase hambaarsti külastusega jäi rahule 87% elanikest.** 61% elanikest, kes on valmis arstiabi eest maksma, on nõus seda tegema hambaravi puhul.
- 96% lapsevanematest teavad, et hambaravi on kuni 19aastastele tasuta. 74% lapsevanematest väidab, et viimase aasta jooksul on nende pere laps **käinud hambaarsti juures** (kas vanemaga või iseseisvalt). Need, kelle laps käib hambaarsti juures vähem kui kord aastas, toovad põhjenduseks kaebuste puudumise (38%). Seega on oluline kommunikeerida ennetava kontrolli vajalikkust.

– Erakorraline meditsiin → viimase 12 kuu jooksul külastanud 22%.

- **Õhtu- või öötundidel ilmneva ootamatu terviseprobleemi korral** eelistaks 42% elanikest **omal käel hakkama saada** ning **16% eelistaks pöörduda EMO-sse.**
- Kõige sagedamini satutakse erakorralise meditsiini osakonda **ootamatu haigestumise või vigastuse tagajärjel (87%)**; näitaja pole paari aastaga muutunud. Oluliselt vähem minnakse just EMO-sse, kuna see on kiireim võimalus eriarsti vastuvõtule pääseda (10%) perearsti soovitusel (5%) või seetõttu, et see oleks kiireim võimalus uuringutele pääseda (6%).
- **29% erakorralise meditsiini osakonda pöördunud oleksid enda sõnul** oma terviseprobleemiga **pöördunud perearstikeskusesse**, kui see oleks olnud samal ajal avatud. Võrreldes 2019. aastaga on see osakaal kahanenud 7 protsendipunkti.

– Retseptiravimite ostmine → viimase 12 kuu jooksul on ostnud 78%.

- **42% elanikest teab**, et arsti väljakirjutatud retsepti korral **peab apteeker esmalt pakkuma soodsaima hinnaga ravimit**; nende osakaal on püsinud enam-vähem samal tasemel alates 2015. aastast.
- **Viimasel korral apteegist retseptiravimit ostes pakkus apteeker soodsaima hinnaga ravimit pooltele retseptiravimite ostjatest (50%)**, sh 10 protsendile küll pakuti soodsamat ravimit, kuid klient ise loobus sellest võimalusest. 5% küsis ise soodsamat ravimit ning 34% väitis, et apteeker ei pakkunud soodsamaid valikuid. Nende osakaal, kellele soodsaima hinnaga ravimit pakuti, on võrreldes kahe eelneva aastaga vähenenud (2019. aastal 64%, 2018. aastal 60%).
- 58% elanikest teab, et **riigiportaalis (www.eesti.ee)** on võimalik vaadata kõikide väljakirjutatud ravimiretseptide ajalugu, ravimite maksumust ning kehtivat soodustust. Sealhulgas **40% neist on riigiportaalis oma ravimiretsepte vaadanud.** Võrreldes eelneva kahe aastaga on kasvanud nii teadlike kui ka riigiportaali kasutanute osakaal.

Põhitulemused 3

– Riiklik patsiendiportaal

- Üleriigilisest terviseinfosüsteemist Digilugu on kuulnud **83% Eesti elanikest, sealhulgas tervenisti 62% on portaali vähemalt ühe korra külastanud**. Võrreldes eelmise aastaga on kasvanud nii digiloost teadlike (2019. aastal 75%) kui ka seda külastanute osakaal (2019. aastal 47%).
- **Ennekõike on portaali külastatud enda andmete vaatamiseks** (82%), vähem lihtsalt uudishimust (27%), tervisetõendi täitmiseks (22%), digiregistratuuris arstiaja vaatamiseks/broneerimiseks (21%), oma pereliikmete andmete vaatamiseks (21%) või raviarvete vaatamiseks (11%). Võrreldes 2019. aastaga on märkimisväärselt kasvanud nende osakaal, kes külastasid patsiendiportaali enda terviseandmete vaatamiseks (71% → 82%).

– Tervishoiu rahastamine

- **60% elanikkonnast eelistab kõigi raviteenuste rahastamist ravikindlustusest**, kuigi **ravijärjekorrad võivad olla kohati väga pikad**. Võrreldes varasemaga on selle eelistusega inimeste osakaal veidi kasvanud (2019. aastal 53%). **Kolmandik (33%) eelistab varianti, mille puhul ravikindlustusest rahastatakse piiratud hulka raviteenuseid** ning ravijärjekorrad on **lühikesed või puuduvad**. Selle lahenduse eelistamine on viimastel aastatel olnud langustrendis (41% → 36% → 33%).
- Pikkade järjekordade vältimiseks oleks **68% kõikidest eestimaalastest valmis midagi arstiabi eest maksma** (nende osakaal pole viimastel aastatel muutunud), kuid suures osas jäävad summad alla 100 euro (55% kõikidest vastanutest). **22% oleks valmis ise ravi eest tasuma kuni 20 eurot, 24% oleks nõus maksma 21–50 eurot, 10% võiks vajadusel välja käia 51–100 eurot ning 13% üle 100 euro. 21% ei ole nõus arstiabi eest ise midagi maksma.**

– Info kättesaadavus ja inimeste terviseteadlikkus

- Eesti elanikud peavad haiguste ennetamise seisukohalt kõige olulisemaks **aktiivset ja liikuvat elustiili** (92%) ning **tervislikku toitumist** (88%). 71% peab oluliseks **suitsetamisest loobumist, 70% tõi välja regulaarsetes tervisekontrollides käimist, 68% hindab oluliseks alkoholi tarbimise piiramist**. Muid tegevusi nimetati vähem.
- Viimase 12 kuu jooksul on **40% elanikest saanud tervisekäitumisealast infot kohalikest eesti- ja venekeelsetest meediaväljaannetest** ja nii oli see ka eelmisel aastal. **Kolmandik** on saanud tervisealaseid **soovitusi meditsiinitöötajalt ja 29% on saanud tervisealast teavet kohalikest eesti- ja venekeelsetest online-meediaväljaannetest**. **Perelt, sõpradelt või töökaaslastelt** on infot saanud veerand elanikest (**24%**) ja **muudest veebis leitavatest eesti- või venekeelsetest materjalidest 22%**. **Riiklikke portaale** (toitumine.ee, terviseinfo.ee, alkoinfo.ee, narko.ee) on viimase 12 kuu jooksul **külastanud 18%** eestimaalastest.
- **Ravikindlustuse kehtivuse** kontrollimiseks mainitakse esmasena **patsiendiportaali** ning seda varasemast enam: 40% 2019. aastal, 54% 2020. aastal. **Töövõimetuslehtede ja haigushüvitiste** kohta otsiksid elanikud infot ennekõike **riigiportaalist eesti.ee** (58%). Alates 2015. aastast on siin märgata positiivset kasvutrendi (41% → 58%).

Põhitulemused 4

- **43%** elanikest teab, et kehtiva Euroopa ravikindlustuskaardiga patsiendil **tuleb tasuda visiiditasud ja muud omavastutustasud**. 19% leiab, et siis tuleb **tasuda transpordikulud**. 12% elanikest, et Euroopa ravikindlustuskaardiga on **kogu vajaminev arstiabi tasuta**. 42% elanikest ei tea, mille eest patsient Euroopa ravikindlustuskaarti kasutades tasuma peab; sealhulgas 24% pole kursis, kuna nad ei reisi Euroopas.
- **71% Eesti elanikest** on kursis, et perearst/pereõde **peab ägeda haigusega patsiendi võtma vastu samal päeval**. Enam kui pooled (54%) on kursis, et **mitteägeda tervisehäirega peab vastuvõtule saama kuni 5 tööpäeva jooksul**. Siiski ei tea 36% elanikest, kui kiiresti perearst/pereõde peab patsiendi vastu võtma või vastas valesti.
- 60% **Eesti elanikest** teab, et kui patsient soovib **Haigekassa kulul ravile minna**, siis on tal õigus Eesti piires valida **ükskõik milline haigla või kliinik**, mis on Haigekassaga lepingu teinud.
- **Seoses tasudega, mida raviasutus võib küsida kindlustatud patsiendilt**, teab **63%**, et raviasutus võib küsida lisatasu **mugavama majutuse eest haiglas viibimise korral** (nt perepalat, TV palatis, üksikpalat jne). Enam kui pooled tõid välja **voodipäeva tasu haiglas** viibimise korral (55%). Sama paljud (53%) mainisid **visiiditasu eriarsti visiidi eest**. 7% ei oska öelda, mille eest lisatasu võib küsida ja 6% mainis, et üldse ei tohi millegi eest lisatasu küsida.

3

Üldine hinnang
tervishoiule ja
haigekassale ning
kokkupuude nendega

Kokkuvõte: Üldine hinnang tervishoiusüsteemile ja kokkupuude sellega (1)

- Kõikidest Eesti elanikest vanuses 15 ja vanemad on **Eesti tervishoiusüsteemi ehk arstiabi korraldusega rahul 72%, rahulolematuid on veidi üle veerandi (27%)**. Viimase aastaga on elanikkonna rahuloluhinnangud arstiabikorraldusele märkimisväärselt paranenud (64% 2019. aastal vs. 72% 2020. aastal).
 - Statistiliselt keskmisest (72%) **enam on tervishoiusüsteemiga rahul** eestlased, vanuserühmad 15-24, 65-74 ja 75+.
 - **Rahulolematuid** on aga keskmisest (27%) sagedamini muu rahvuse esindajate ja 35-49aastaste elanike seas. Sarnaselt varasemaga on rahulolematumad need, kellel on viimase aasta jooksul olnud reaalne kokkupuude tervishoiusüsteemiga (39%). Samuti on rahulolematust enam nende leibkondade esindajate seas, kelle peres on pidevat hooldust vajavaid inimesi.
- **Arstiabi kättesaadavust** peavad heaks või pigem heaks **62%** Eesti elanikest ning see on **kõrgeim mõõdetud tulemus alates 2011. aastast**. Võrreldes 2019. aastaga on hinnang arstiabi kättesaadavusele veidi **paranenud** (58% 2019 vs. 62% 2020).
 - Keskmisest (62%) enam on neid, kes **hindavad arstiabi kättesaadavust Eestis heaks või pigem heaks**, meeste, eestlaste, 15–24aastaste ja 75aastaste ja vanemate ning Lääne-Eesti elanike seas.
 - **Arstiabi kättesaadavuse osas kriitilisemad** on keskmisest (35%) sagedamini naised, muu rahvuse esindajad, 35-49aastased, Põhja-Eesti elanikud. Arstiabi kättesaadavuse osas on keskmisest enam etteheiteid neil, kes on viimase 12 kuu jooksul ühel või teisel moel tervishoiusüsteemiga ise kokku puutunud ning neil, kellel on pidevat hooldust vajavaid leibkonnaliikmeid.

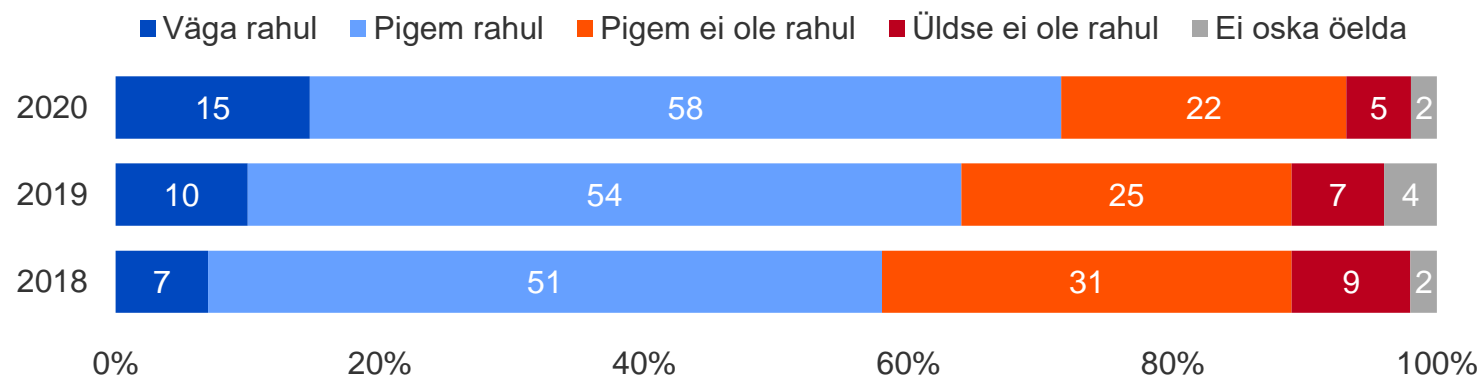
Kokkuvõte: Üldine hinnang tervishoiusüsteemile ja kokkupuude sellega (2)

- **Eesti riikliku tervisekindlustusega** on väga rahul või pigem **kolm neljast Eesti elanikust** (75%), sh väga rahul on 20%. Võrreldes eelmise aastaga on elanike rahulolu märgatavalt paranenud (66% 2019. aastal ning 75% 2020. aastal).
 - Riikliku tervisekindlustusega on rahul keskmisest sagedamini eestlased, 15-24-aastased ja kõrgharidusega inimesed
 - Keskmisest suuremat rahulolematust haigekassaga võib näha muust rahvusest elanike seas, 35-49aastaste ning põhiharidusega inimeste seas.
- Samaselt 2019. aastaga on viimase 12 kuu jooksul ühel või teisel moel **Eesti tervishoiusüsteemiga kokku puutunud 96% kõikidest Eesti elanikest**. Kõige sagedamini on **ostetud retseptiravimeid (78%)**, külastatud **perearsti/-õde (70%)**, **58%** on käinud **hambaarsti** juures ning **pooled (52%) on käinud eriarsti** vastuvõtul. Seoses koroonaviirusest tingitud piirangutega on 23% elanikest saanud arstiabi kaugvastuvõtu vormis. Teisi kokkupuuteid esines märksa vähem.

Rahulolu tervishoiusüsteemi ehk arstiabikorraldusega Eestis 2018-2020

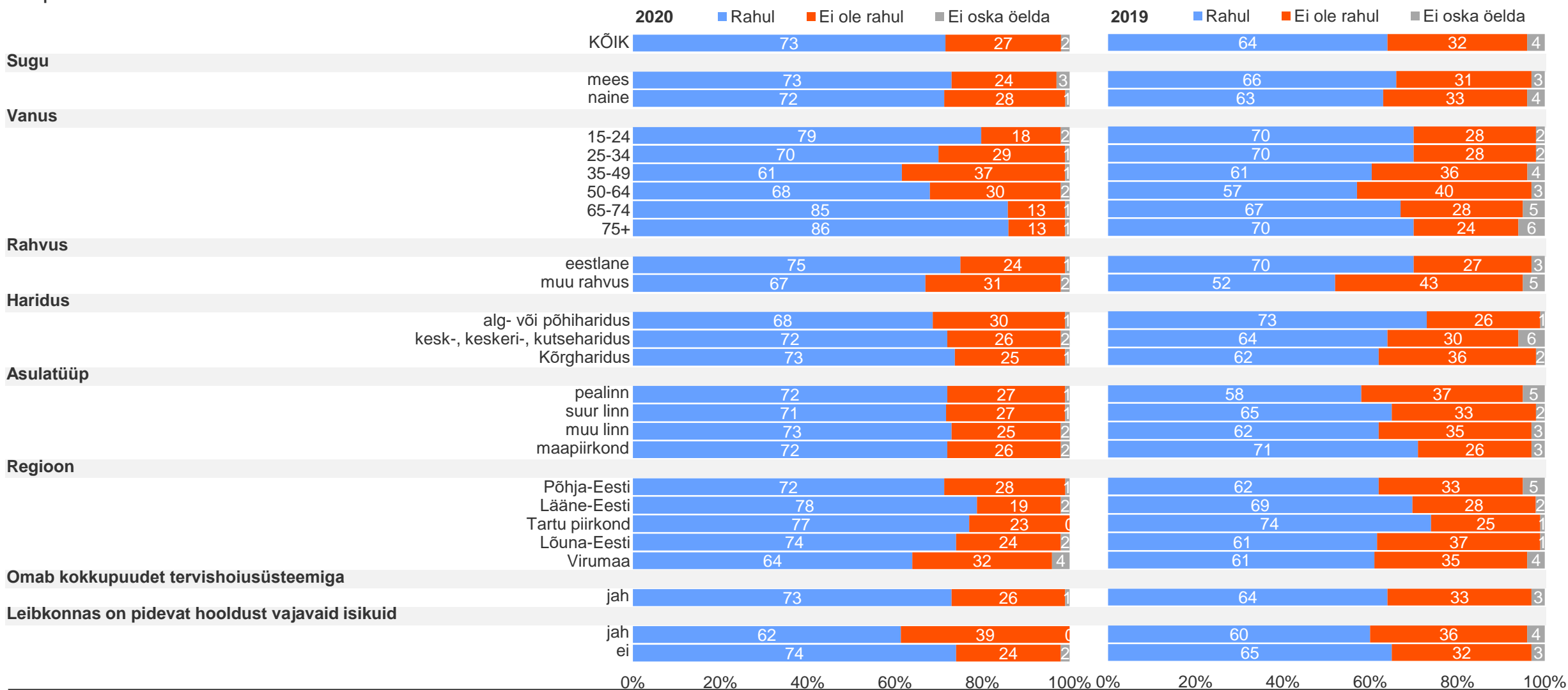
% kõikidest vastajatest, n=1288

K1. Kuivõrd rahul Te olete tervishoiusüsteemi ehk arstiabi korraldusega Eestis?

Rahulolu tervishoiusüsteemiga Eestis erinevates rahvastikurühmades 2019-2020

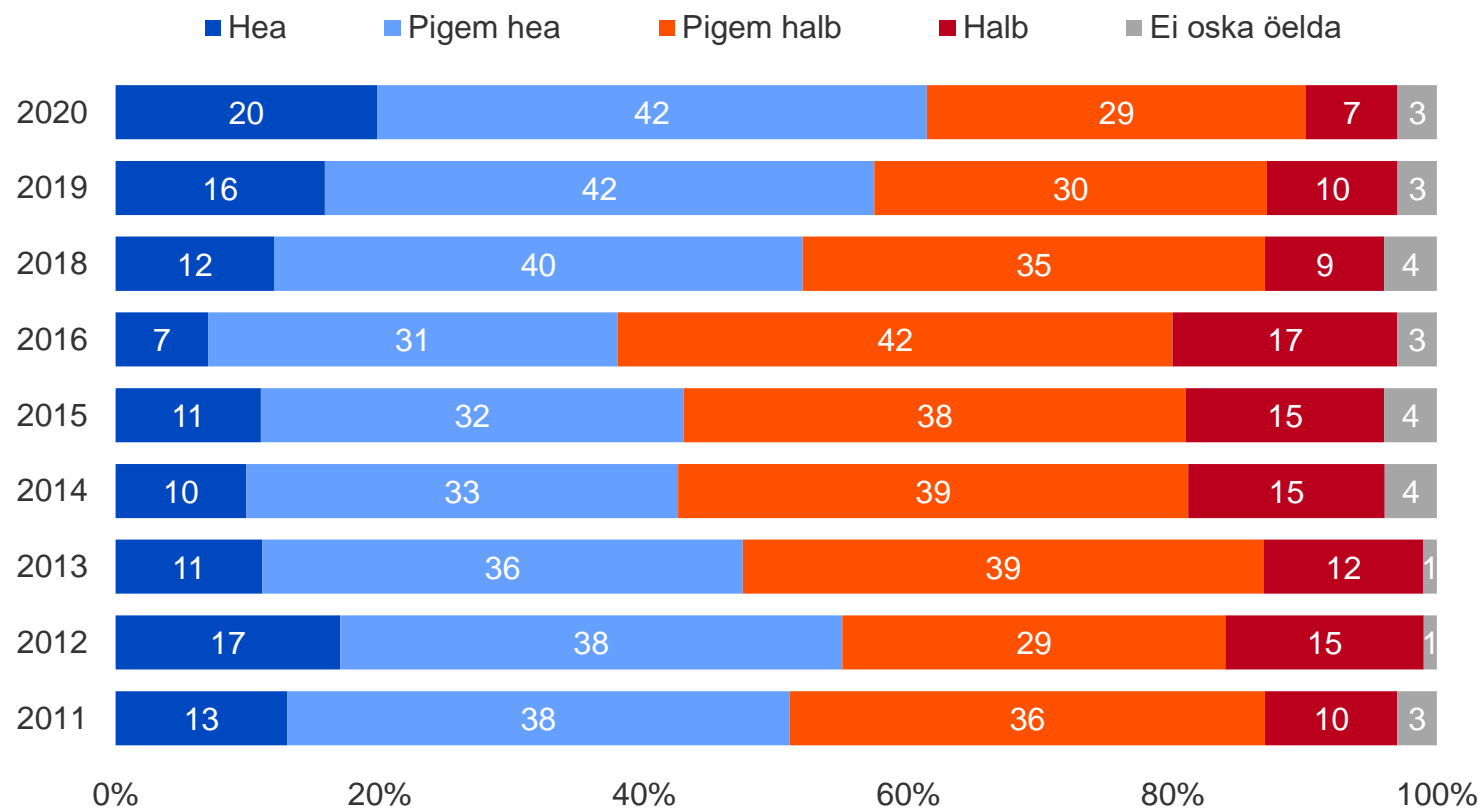
reaprotsent vastavast sihtrühmast

Hinnang arstiabi kättesaadavusele Eestis 2011-2020

% kõikidest vastajatest, n=1288

2. Milline on Teie arvates praegu arstiabi kättesaadavus Eestis?

Rahulolu tervishoiusüsteemiga Eestis erinevates rahvastikurühmades 2019-2020

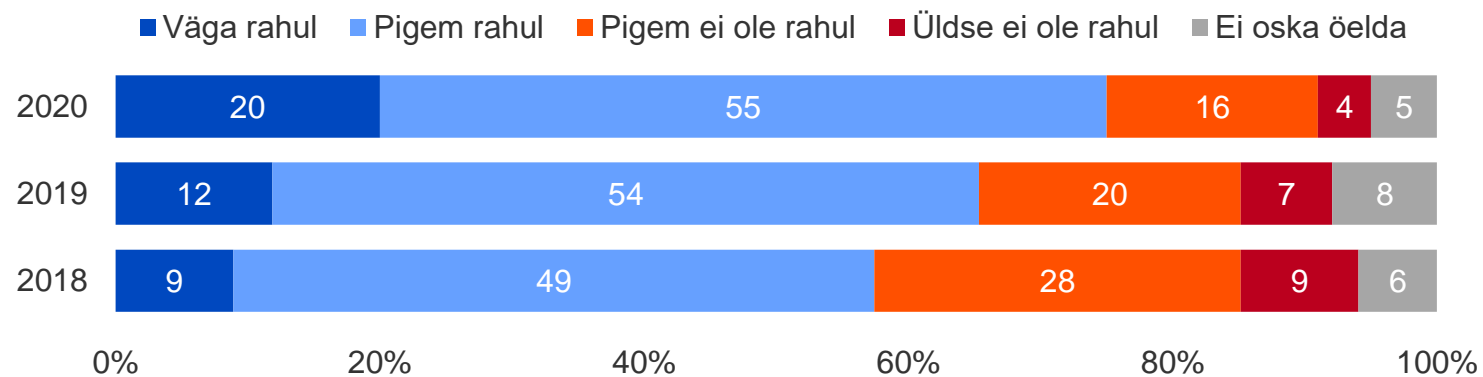
reaprotsent vastavast sihtrühmast

Rahulolu riikliku tervisekindlustuse 2018-2020

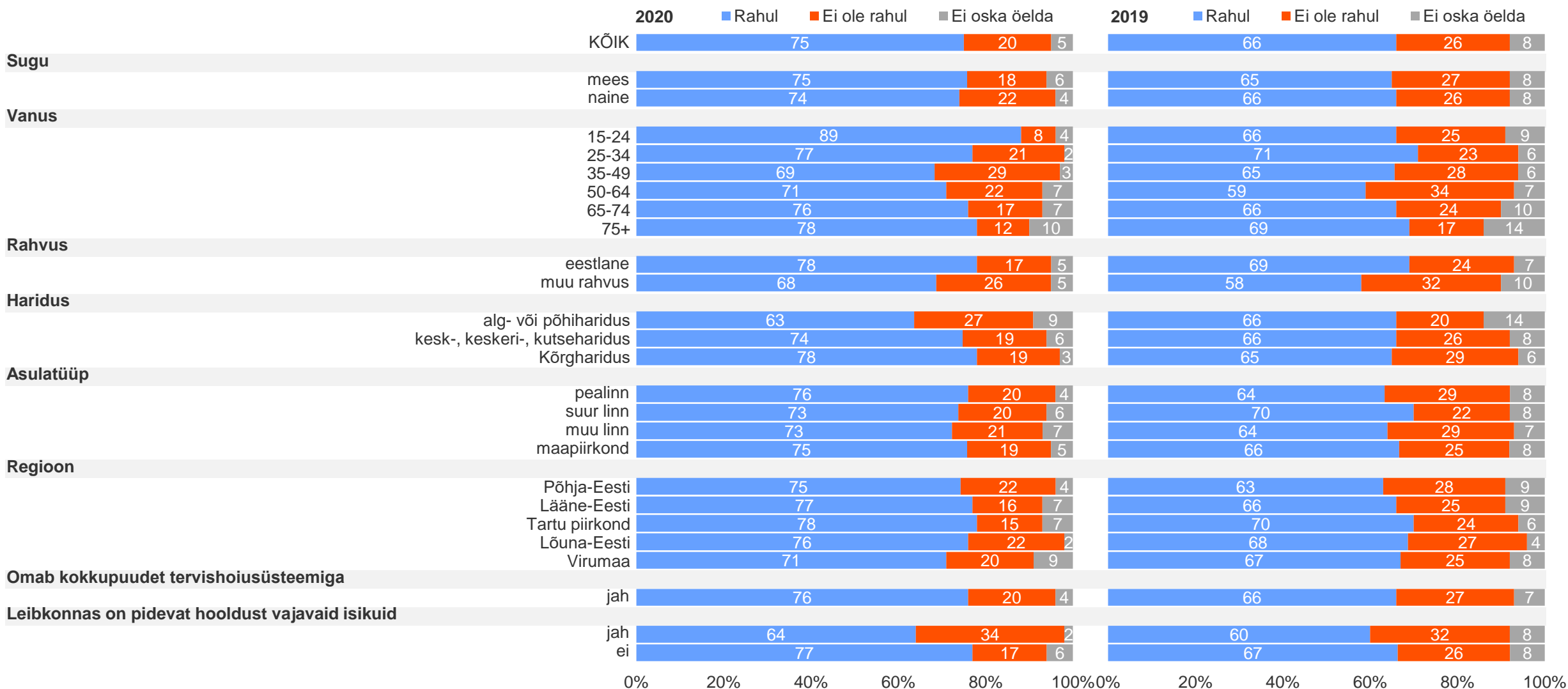
% kõikidest vastajatest, n=1288

K3. Kui rahul Te olete meie riikliku tervisekindlustusega?

Rahulolu riikliku tervisekindlustusega erinevates rahvastikurühmades 2019-2020

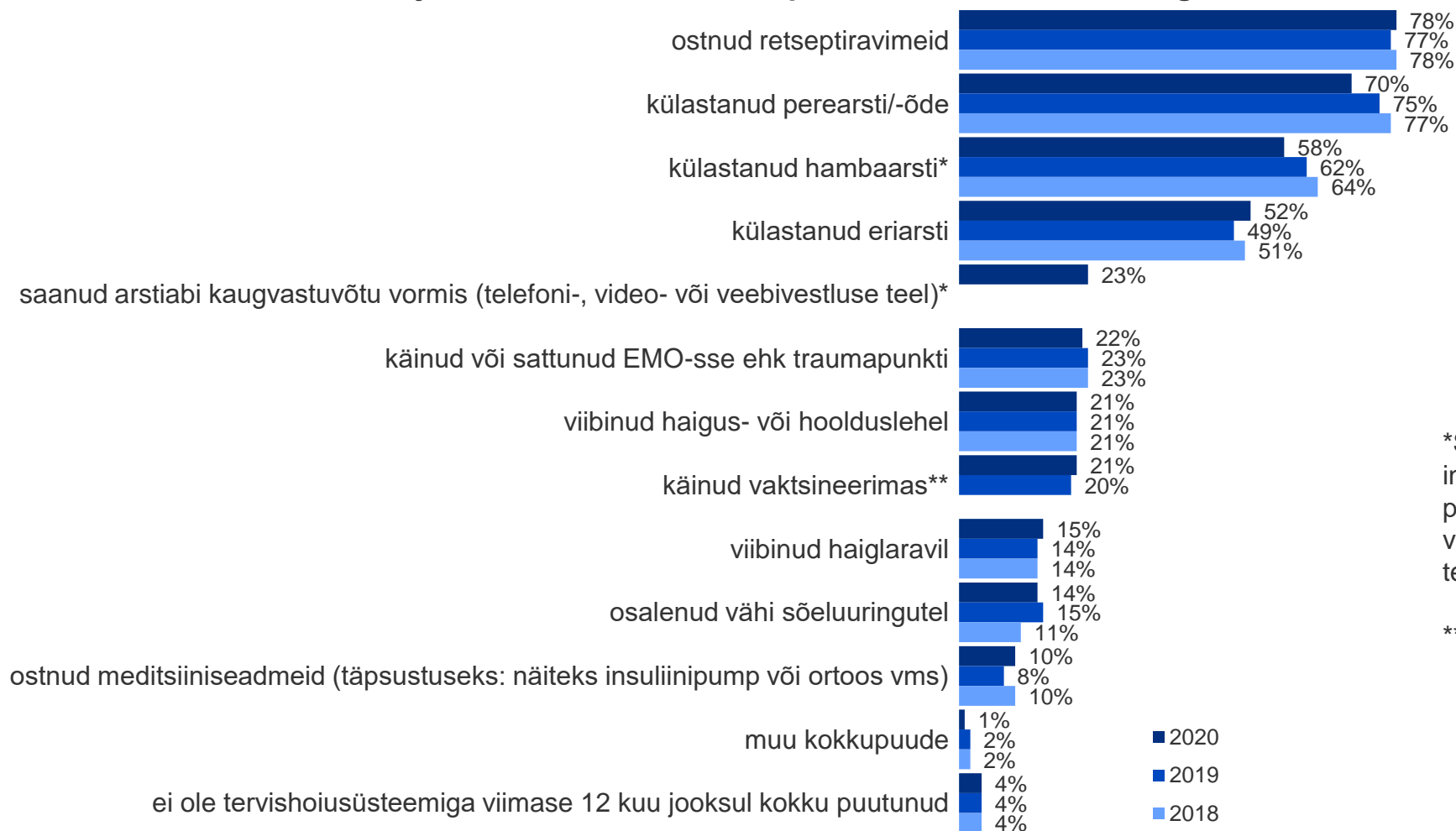
reaprotsent vastavast sihtrühmast

Kokkupuude tervishoiusüsteemiga viimase 12 kuu jooksul 2018-2020

% kõikidest vastajatest, n=1288

4. Milline on viimase 12 kuu jooksul olnud Teie kokkupuude tervishoiusüsteemiga? Kas Te olete ...

*Siia on lisatud ka need vastajad, kes ütlesid intervjuu hilisemas osas (hambaraviteenuste plokk ja retseptiravimite plokk), et nad on viimase 12 kuu jooksul üht või teist tegevust teinud.

** Küsiti 2019. aastal esmakordselt

4

Perearsti ja pereõe teenuste kasutamine

Kokkuvõte: perearsti/-õe teenuste kasutamine ning rahulolu sellega (1)

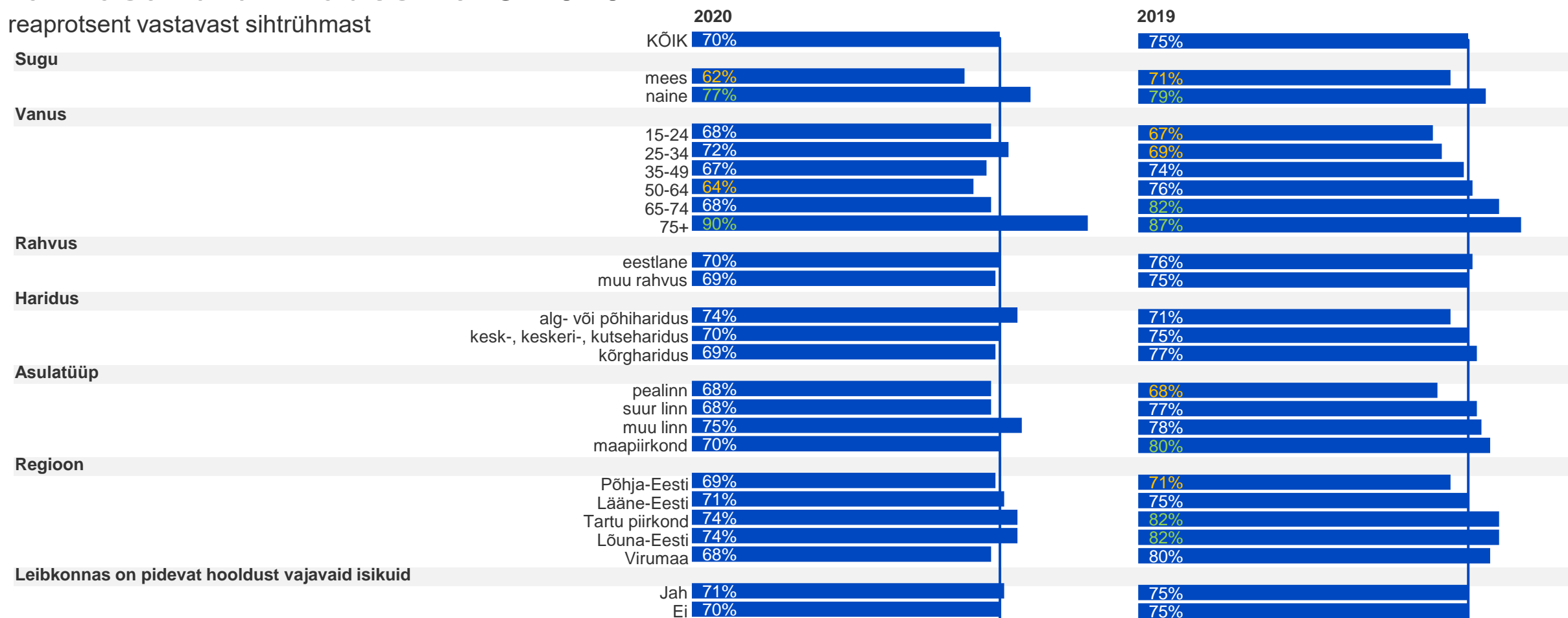
- **Perearsti või pereõe juures on viimase 12 kuu jooksul käinud 70%** kõikidest Eesti 15-aastastest ja vanematest elanikest. Seda on veidi vähem, kui 2019. aastal (75%), mis võib olla seotud koroonaviiruse levikust tingitud piirangutega ning kaugvastuvõttude arvu suurenemisega.
 - Keskmisest (70%) enam on perearsti või pereõe vastuvõtul käinud inimesi naiste, 75-aastaste ja vanemate seas, netosissetulekuga kuni 500 eurot.
 - Keskmisest vähem on oma perearsti või -õe poole pöördunud mehed ja 50-64-aastased elanikud.
- Mõeldes viimasele kokkupuutele perearsti/-õega, siis veidi enam kui **neljandik** (27%) Eesti elanikest **sai perearsti/-õe vastuvõtule või võimaluse perearsti/-õega nõu pidada juba samal päeval**, 43% sai arstiga konsulteerida 2–3 tööpäeva jooksul, 16% pidi ootama 4–5 tööpäeva ning 9% ootas võimalust arsti/õega suhtlemiseks rohkem kui nädal aega. Aastaga olulisi muutusi ei ole toimunud.
 - Keskmisest sagedamini said perearsti/-õe jutule **samal päeval** Lõuna-Eesti elanikud, maapiirkondade ja väiksemate linnade elanikud. Kauem kui nädal aega pidid perearsti/-õe konsultatsiooni ootama keskmisest enam muust rahvusest ning Põhja-Eesti ja Tallinna elanikud.
- Ootuspäraselt on **rahulolu arstiabi kättesaadavusega tugevas seoses teenuse saamiseks kulunud ajaga**. 71% elanikest on saanud oma perearsti/-õega nõu pidada kuni kolme päeva jooksul ning see kajastub ka rahulolus, enamik (84%) jäi perearsti abi kättesaadavusega rahule. Siin ei ole viimasel paaril aastal olulisi muutusi toimunud.
- **Viimasel perearsti või pereõe vastuvõtul pakutud arstiabiga jäi väga või üldiselt rahule 88%** kõikidest Eesti elanikest; nende seas, kes käisid vastuvõtul viimase 12 kuu jooksul, on rahulolu kõrgem (91%) kui nende seas, kes ei käinud (88%). Võrreldes 2019. aastaga ei ole suuri muutusi toimunud.
 - Viimase perearsti või pereõe külastusega rahule jäänuid on keskmisest enam 65-aastaste ja vanemate elanike seas
 - Rahulolematust viimase visiidiga on keskmisest enam 15-24-aastaste elanike seas.

Kokkuvõte: perearsti/-õe teenuste kasutamine ning rahulolu sellega (2)

- **Rahulolematutest patsientidest** üle poolte (56%) ei jäänud rahule saadud arstiabi ja perearsti/-õe nõuannete/juhistega, 45% kurtis arsti käitumise ja suhtumise üle ja 43% ei olnud rahul arstiabi kättesaadavusega. Viimasel paaril aastal on pidevalt kasvanud rahulolematus perearstide käitumise ja suhtumisega (35%lt 2018. aastal 45%le 2020. aastal)
- Samas on **kaheksa (83%) eestimaalast kümnest** veendunud, et nende **perearst suudab neid enamikus terviseküsimustes aidata**, ning see osakaal on püsinud viimased viis aastat enam-vähem stabiilsena. Vastupidiselt leiab 14%, et nende perearst ei suuda alati enamikus terviseküsimustes aidata.
 - Teistest sagedamini usuvad oma perearsti võimekusse erinevate terviseküsimuste puhul aidata 75aastased ja vanemad elanikud. Keskmisest pessimistlikumalt oma perearsti võimekusse suhtuvad need, kellel on leibkonnas pidevat hooldamist vajavaid liikmeid.
- Ligi pooled vastanutest (46%) olid veendumusel, et **perearstikeskus peaks vähemalt kord nädalas olema avatud ka pärast tööaega**. Sealhulgas 18% jaoks on oluline, et vastu võtaks just perearst, ning see osakaal on püsinud enam-vähem stabiilsena viimased viis aastat. Samas 24% leiab, et ei ole vahet, kas töövälisel ajal võtab vastu arst või pereõde – võrreldes eelmise aastaga on see osakaal veidi langenud (-4 protsendipunkti). 52% ei pea oluliseks väljaspool tööaega perearsti või pereõe vastuvõtule pääseda.
 - Pärast kella 18.00 sooviks perearsti/-õe vastuvõtule pääseda keskmisest enam aktiivses tööeas olevad inimesed, kes päevasel ajal on enamasti hõivatud: 15–49aastased, palgatöötajad, lapsehoolduspuhkusel viibijad (kel peres 1-2-aastased lapsed), muust rahvusest elanikud, kõrgema netosissetulekuga inimesed (üle 900 € leibkonnaliikme kohta), pealinna ning Põhja-Eesti elanikud.
- Pea kolmandik (36%) eestimaalasi **on kuulnud ja kasutanud ööpäevaringset perearsti nõuandetelefoni 1220**, 49% on sellest kuulnud, kuid ei ole sellele helistanud ning 14% ei ole sellest üldse kuulnud. Viimase aasta jooksul on vähenenud nende osakaal, kes ei ole nõuandetelefonist midagi kuulnud (21% → 14%) ning kasvanud sellele helistajate osakaal (4 protsendipunkti).
 - Keskmisest sagedamini on nõuandetelefoni kasutanud naised, 25–49aastased, kõrgharidusega inimesed, tallinlased, palgatöötajad ja lapsehoolduspuhkusel viibijad (sh. 1-2aastaste laste vanemad).

Viimase 12 kuu jooksul perearsti või pereõe vastuvõtul käinud erinevates rahvastikurühmades 2019-2020

reaprotsent vastavast sihtrühmast

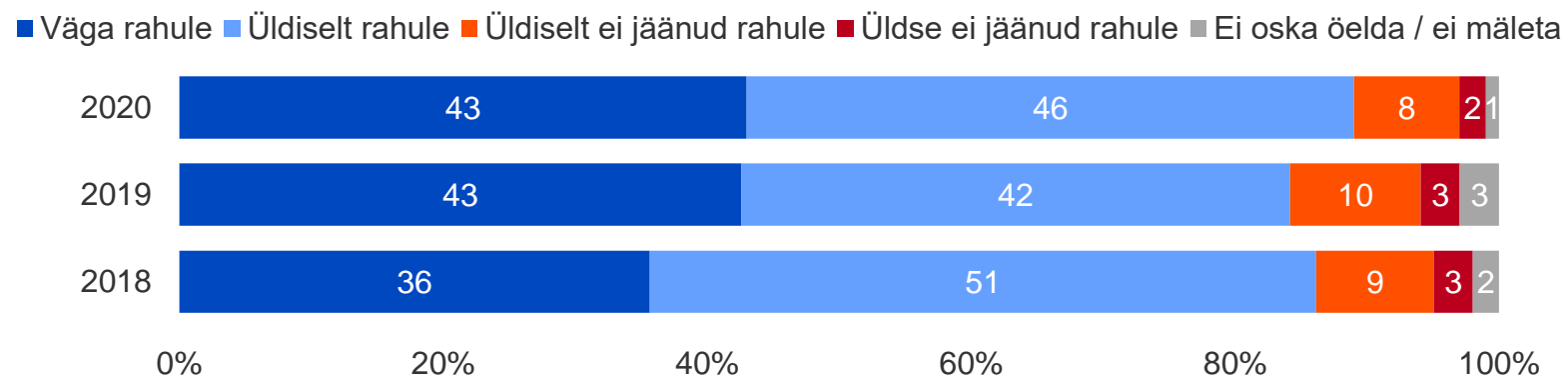

X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus
 X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

Rahulolu viimase perearsti või pereõe külastusega 2018-2020

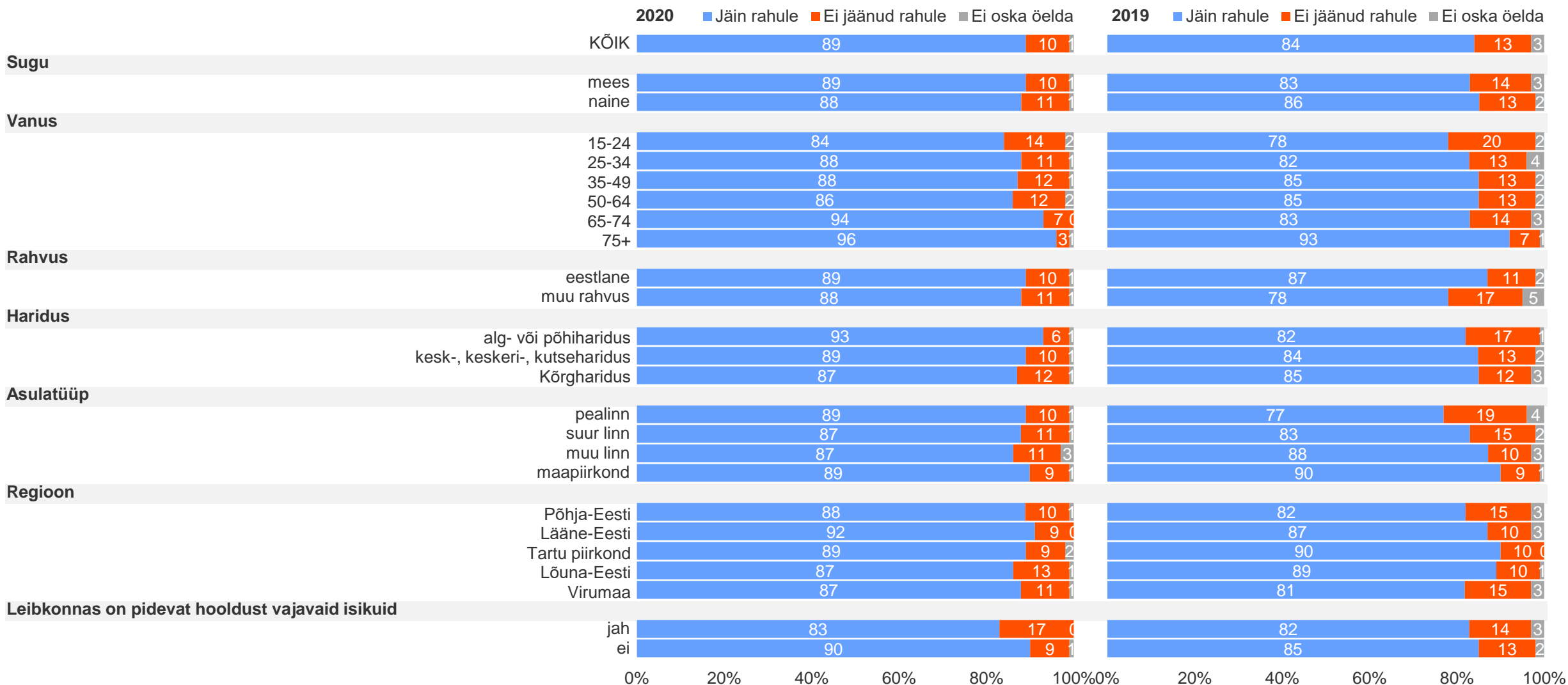
% kõikidest vastajatest, n=1288

5. Mõeldes oma viimasele perearsti või pereõe vastuvõtule, siis kuivõrd rahule Te jäite pakutud arstiabiga?

Rahulolu oma perearstiga viimase külastuse põhjal erinevates rahvastikurühmades 2019-2020

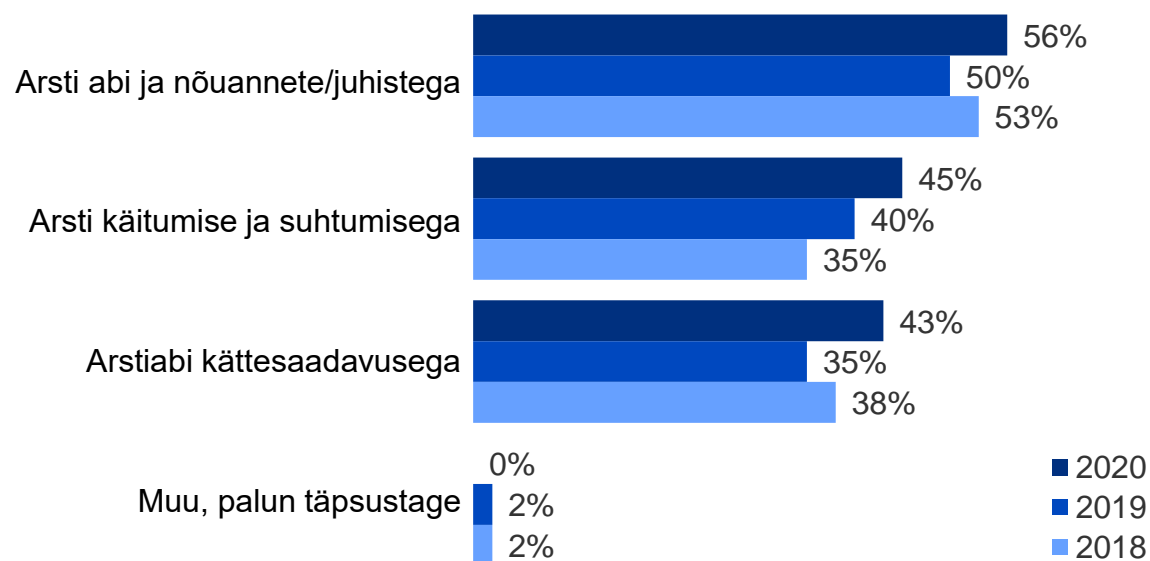
reaprotsent vastavast sihtrühmast

Perearsti viimase külastusega rahulolematuse põhjused 2018-2020

% vastajatest, kes viimasel külastuskorral ei jäänud perearstiga rahule, n=145

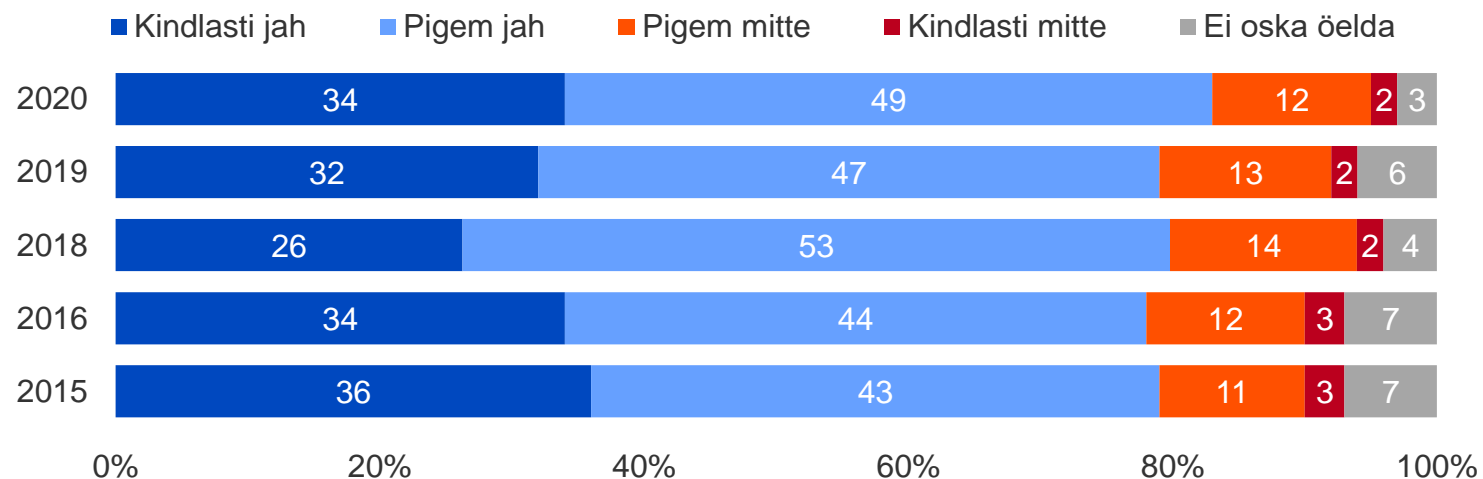
5A. Millega Te ei jäänud rahule viimasel perearsti külastusel? (spontaansed vastused, nimekirja ette ei antud)

Perearsti suutlikkus anda abi enamikus terviseküsimustes 2015-2020

% kõikidest vastajatest, n=1288

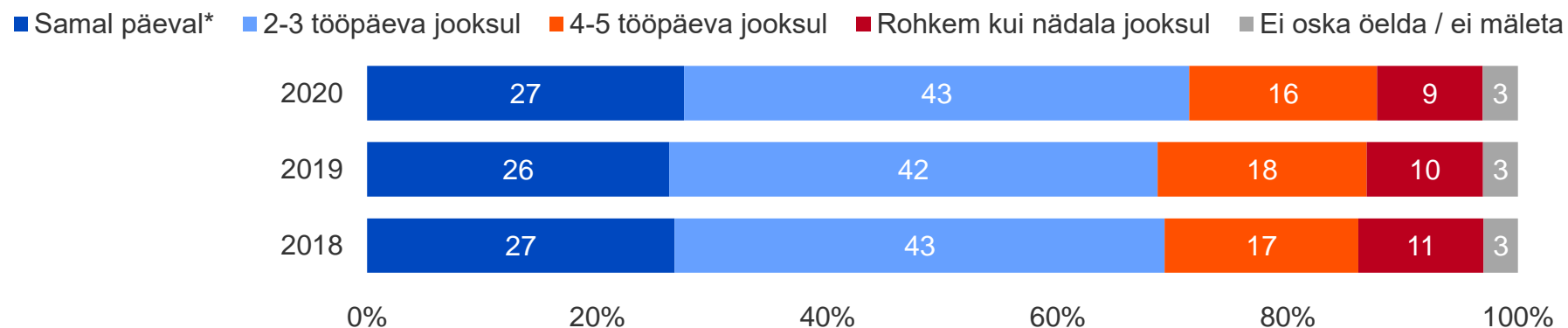
6. Kas Teie perearst suudab Teid aidata enamikus terviseküsimustes?

Perearstiteenuse kättesaadavus: perearsti või -õe vastuvõtule pääsemise kiirus 2018-2020

% kõikidest vastajatest, n=1288

7. Palun mõelge oma viimasele perearsti külastusele. Kui kiiresti pääsesite arsti/õe vastuvõtule või saite arsti/õega telefoni/e-posti teel nõu pidada?

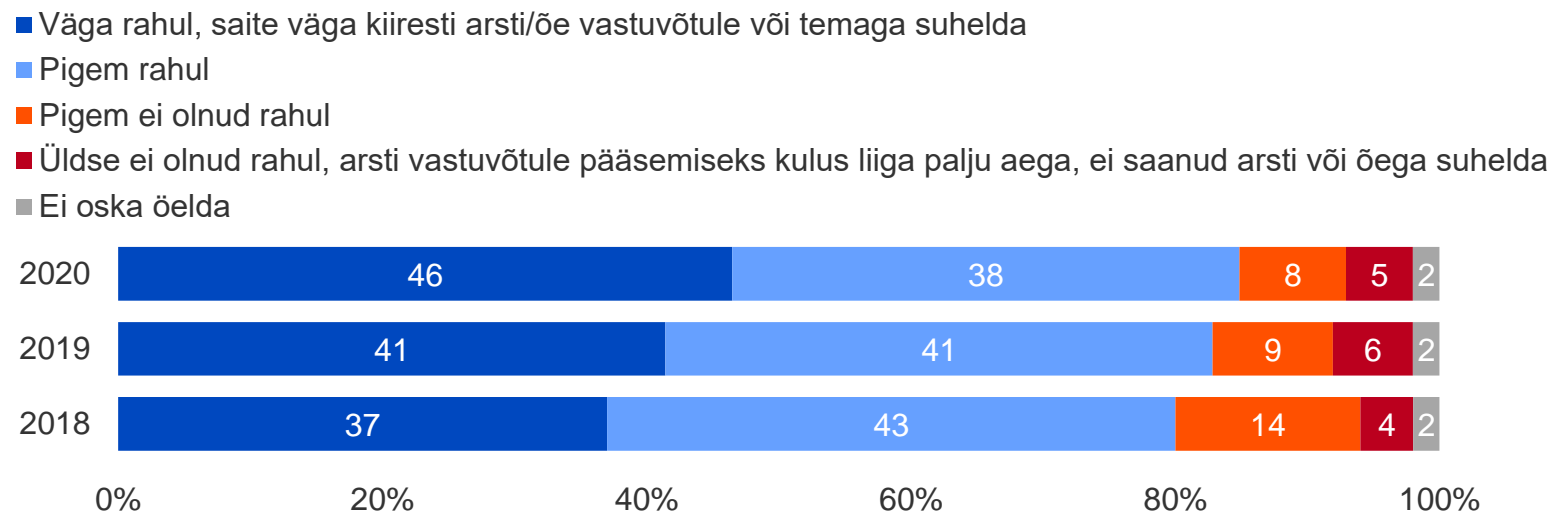

* Lisaks oli juures märkus: märkige ka siis, kui Te ei registreerinudki, vaid läksite lihtsalt kohale.

Rahulolu perearstiteenuse kättesaadavusega: perearsti või -õe vastuvõtule pääsemise kiirusega 2018-2020

% kõikidest vastajatest, n=1288

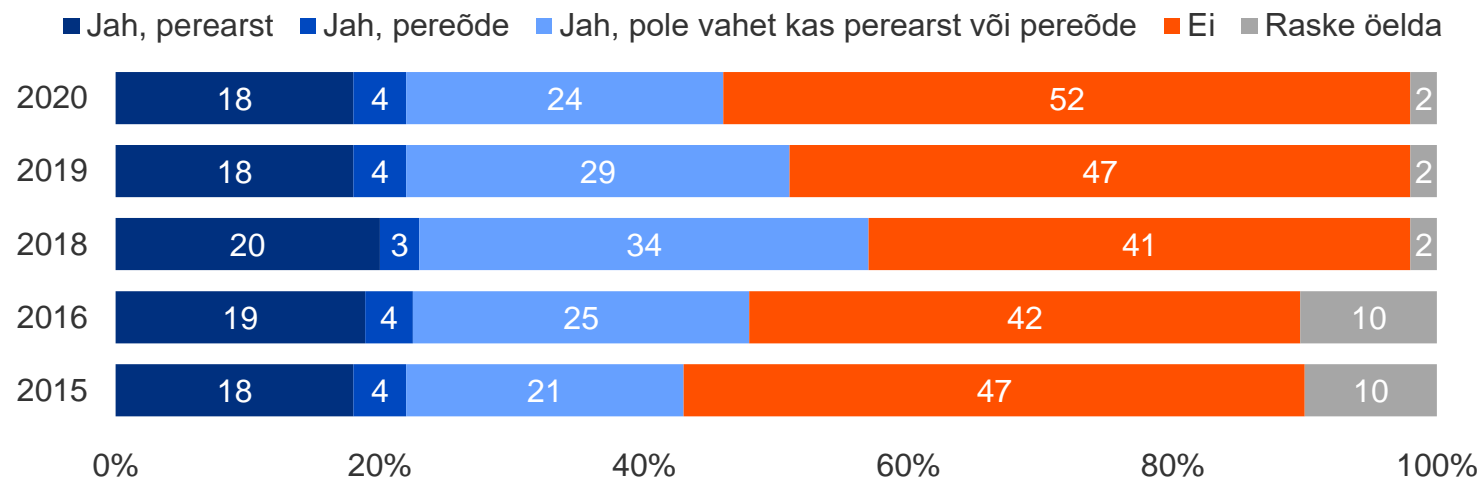
8. Kuivõrd rahule Te jäite perearsti kättesaadavusega ehk sellega, kui kiiresti pääsesite arsti/õe vastuvõtule või saite arsti/õega telefoni/e-posti teel nõu pidada?

Perearstikeskuse lahtiolek väljaspool tavapärast tööaega 2015-2020

% kõikidest vastajatest, n=1288

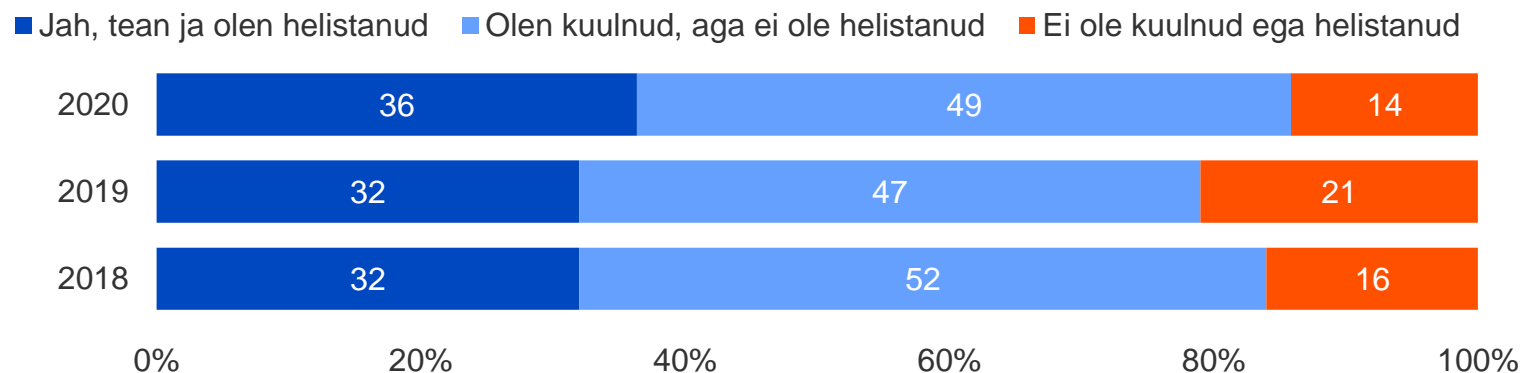
K9. Kas Teie jaoks oleks oluline, et vähemalt ühel korral nädalas võtaks perearst või pereõde vastu ka pärast kella 18.00?

Perearsti nõuandetelefoni tuntus ja kasutamine 2018-2020

% kõikidest vastajatest, n=1288

K10. Kas Te olete helistanud perearsti nõuandetelefonile 1220, kuhu võib ööpäevaringselt helistada ja esmast tervisealast nõu küsida?

5

Eriarsti teenuste kasutamine

Kokkuvõte: eriarsti külastamine ja rahulolu saadud teenusega

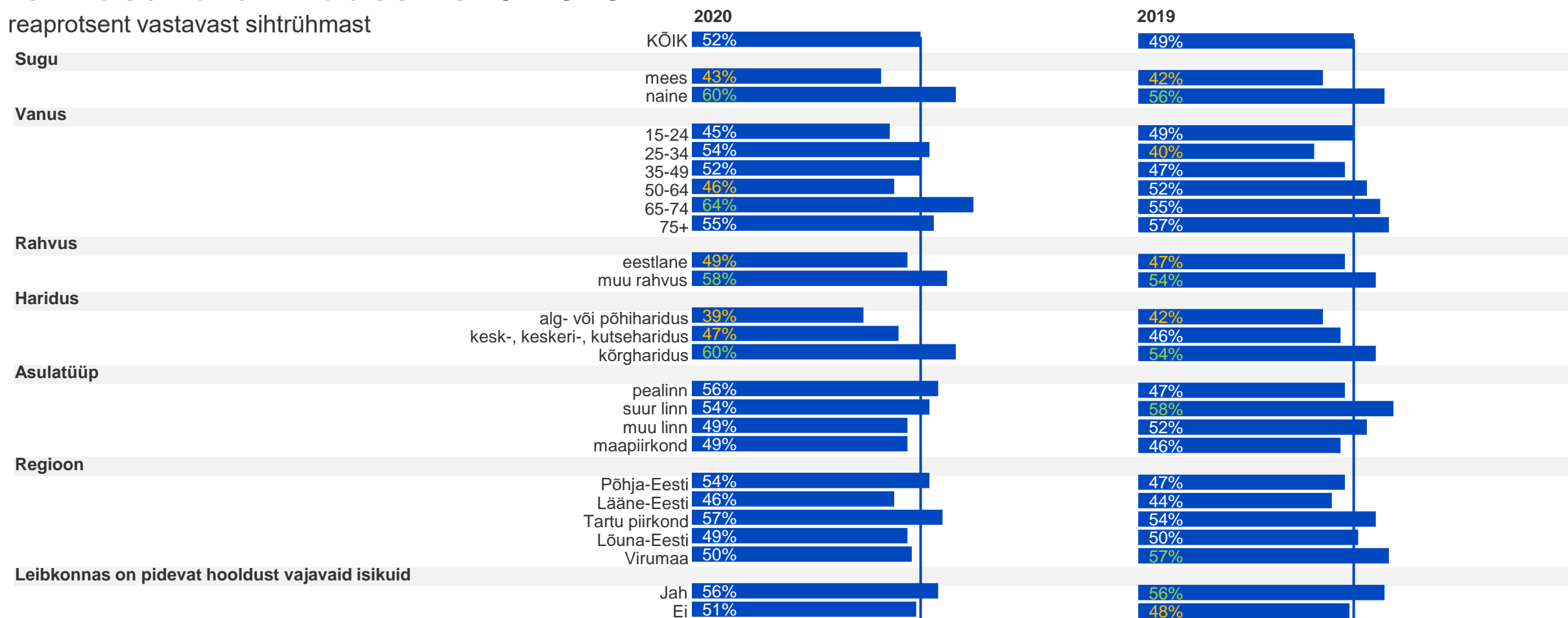
- Viimase 12 kuu jooksul on **eriarsti külastanud umbes pooled (52%) Eesti elanikest**.
 - Keskmisest enam on eriarsti vastuvõtul käinuid naiste, 65-74-aastaste, muust rahvusest elanike ja kõrgharidusega elanike seas.
 - Keskmisest vähem on eriarsti juures käinuid meeste, 50-64aastaste, eestlaste ja kõrghariduseta elanike seas.
- Sarnaselt 2019. aastale **jäi viimase eriarsti visiidiga rahule pea üheksa patsienti kümnest (87%)**, kes on viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud, sh 48% ütles, et jäi arsti külastusega väga rahule.
 - Viimase eriarsti visiidiga jäid keskmisest enam **väga rahule** eestlased, vanemad inimesed (65+) ning Tartu piirkonna elanikud.
 - Rahulolematust viimase eriarsti visiidiga võib täheldada keskmisest enam 35-49aastaste, muust rahvusest inimeste ning Ida-Virumaa elanike seas.
- Need, **kes ei jäänud viimase eriarsti külastusega rahule**, tõid esile rahulolematust arsti abi ja nõuannetega (68%), arsti käitumise ja suhtumisega (45%) ning arstiabi kättesaadavusega (38%).
- **71% kinnitas, et seoses viimase eriarsti külastusega ei tekkinud neil mingisuguseid praktilisi probleeme** ning sarnane olukord on püsinud viimased kolm aastat. Enim probleeme on tekitanud aga asjaolu, et eriarst asub kaugel (12%), eriarsti vastuvõtt on tasuline (11%), transport arsti juurde pääsemiseks on kulukas (8%) või on eriarsti vastuvõtule pääsemine liiga keerukas puuduva või halva transpordiühenduse tõttu (6%).

Kokkuvõte: eriarsti vastuvõtule aja broneerimine ja rahulolu sellega

- Nendest, kes on viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud, väitis 28%, et alates **aja broneerimisest kuni eriarsti vastuvõtuni kulus kuni 7 tööpäeva. Pea veerandil (22%) läks alatest broneeringu saamisest kuni vastuvõtuni aega nädal kuni neli nädalat** ning **pooled (48%)** pidid ootama eriarsti vastuvõttu **enam kui kuu aega pärast broneeringu tegemist, sh 26% ootas eriarsti vastuvõttu rohkem kui kaks kuud**. Need näitajad ei ole võrreldes eelmise aastaga muutunud. Kindlasti tuleks siin arvestada ka asjaolu, et antud uuringus ei kaardistatud seda, kui palju aega läks eriarsti vastuvõtule soovijal aega broneeringu tegemise võimaluse saamiseks.
- Ootuspäraselt on **rahulolu eriarsti kättesaadavusega tugevas seoses eriarsti vastuvõtule pääsemise kiirusega** – need, kes pääsesid arsti juurde kiiresti, on ka rohkem rahul ajaga, mis kulus alates vastuvõtu broneerimisest kuni reaalse visiidi toimumiseni. Sellegipoolest on eriarsti vastuvõtule pääsemise kiirusega väga või pigem rahul veidi enam kui pooled patsientidest (59%).

Viimase 12 kuu jooksul eriarsti vastuvõtul käinud erinevates rahvastikurühmades 2019-2020

reaprotsent vastavast sihtrühmast

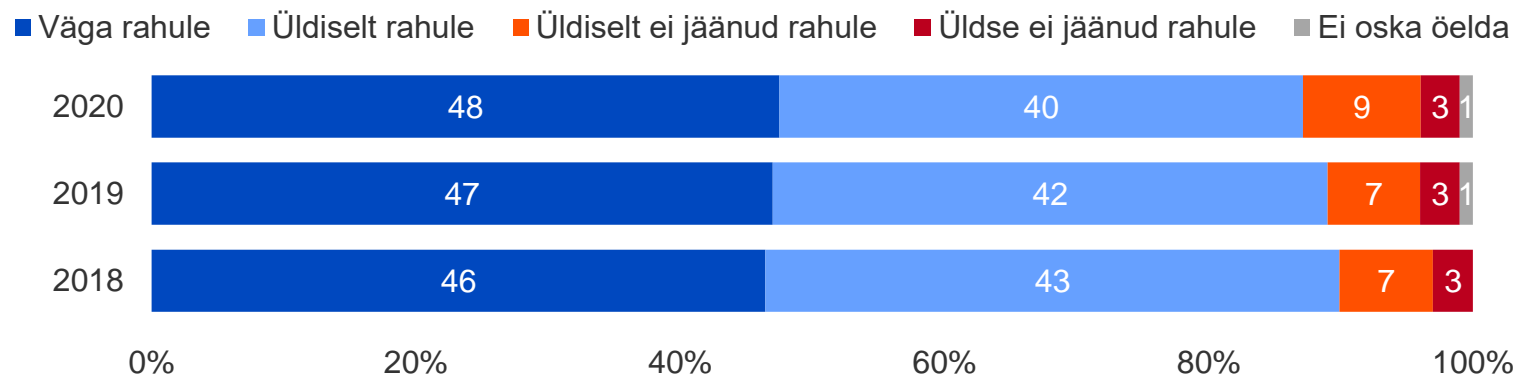

X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus
 X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

Rahulolu eriarstiga viimase külastuse põhjal 2018-2020

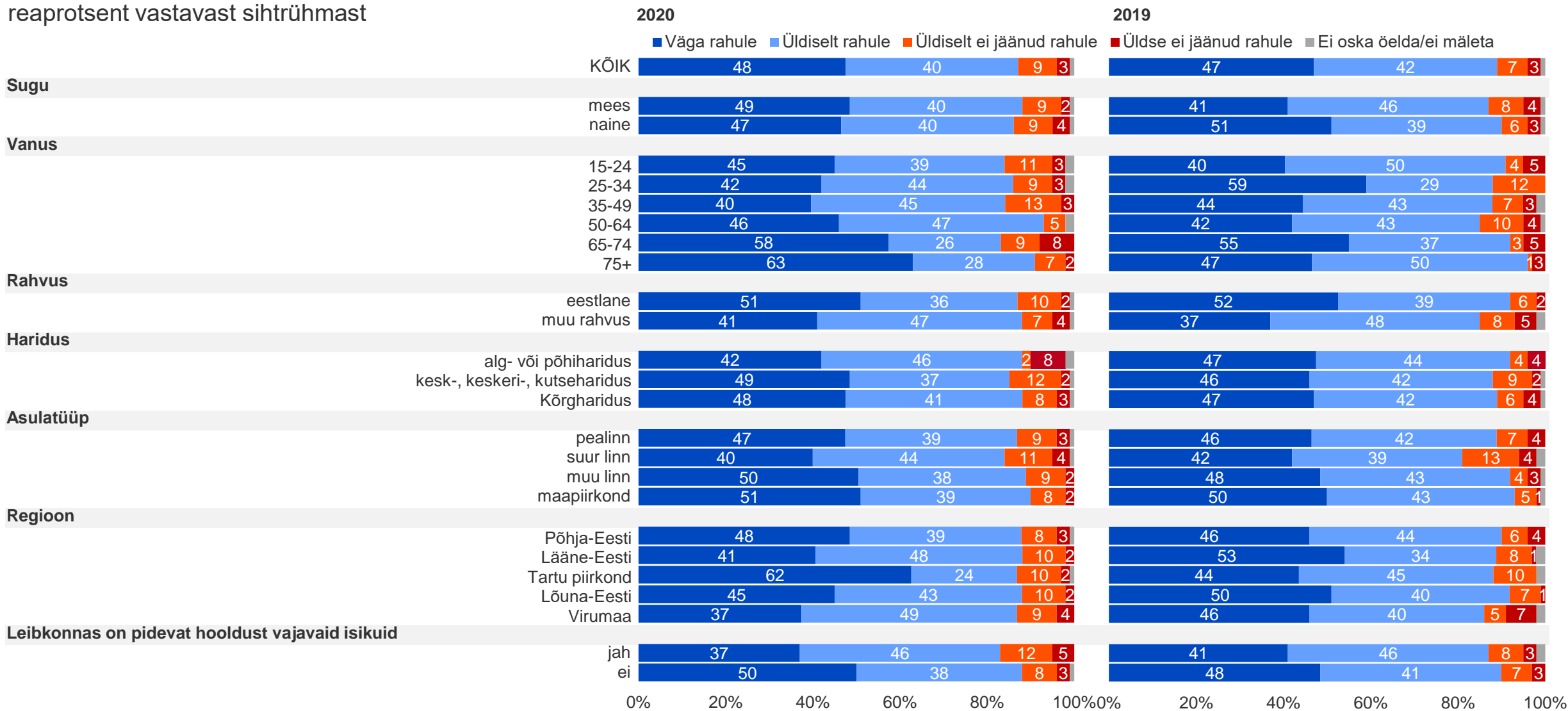
% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest, n=671

11. Mõeldes oma viimasele eriarsti vastuvõtule, siis kuivõrd rahule Te eriarstiga jäite?

Rahulolu eriarstiga viimase külastuse põhjal rahvastikurühmades 2019-2020

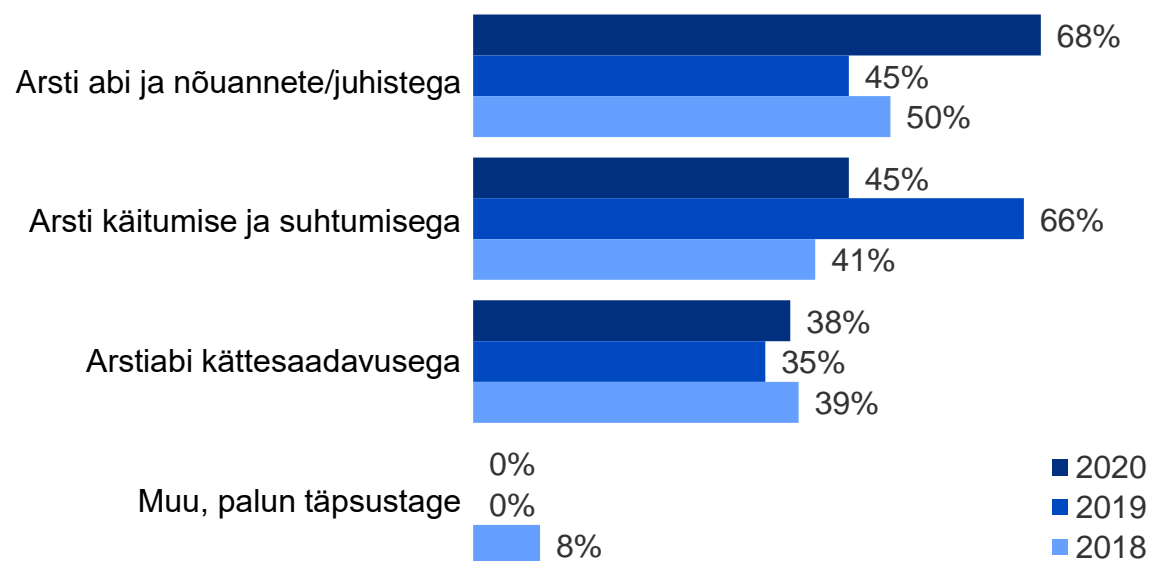
reaprotsent vastavast sihtrühmast

Rahulolematuse põhjused viimase visiidiga eriarsti juurde 2018-2020

% neist, kes viimasel visiidil ei jäänud eriarstiga rahule, n=75

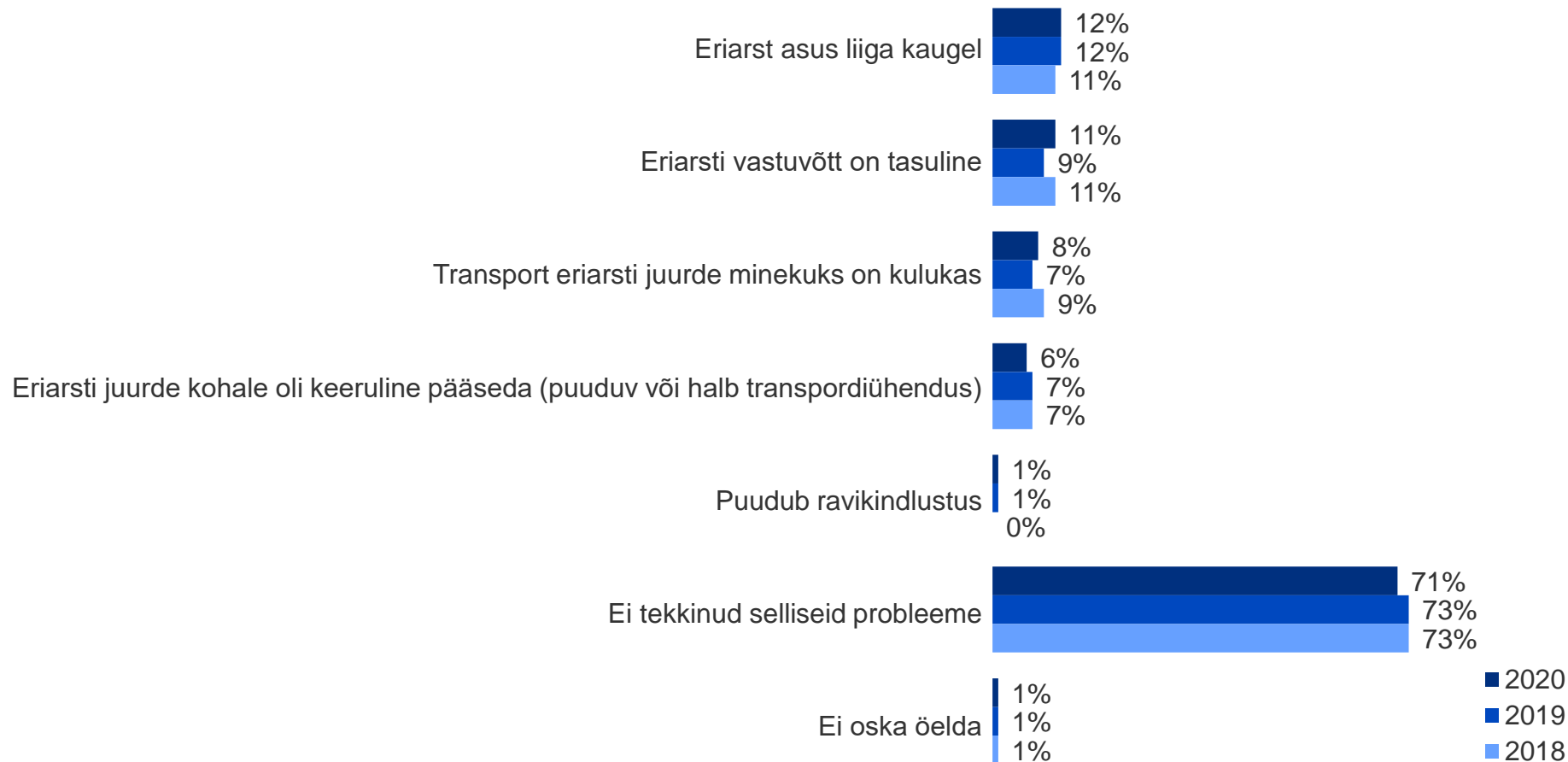
11A. Millega Te ei jäänud rahule viimasel eriarsti külastusel? (spontaansed vastused, nimekirja ette ei antud)

Eriarstiteenuse kättesaadavus: muud probleemid 2018-2020

% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest, n=671

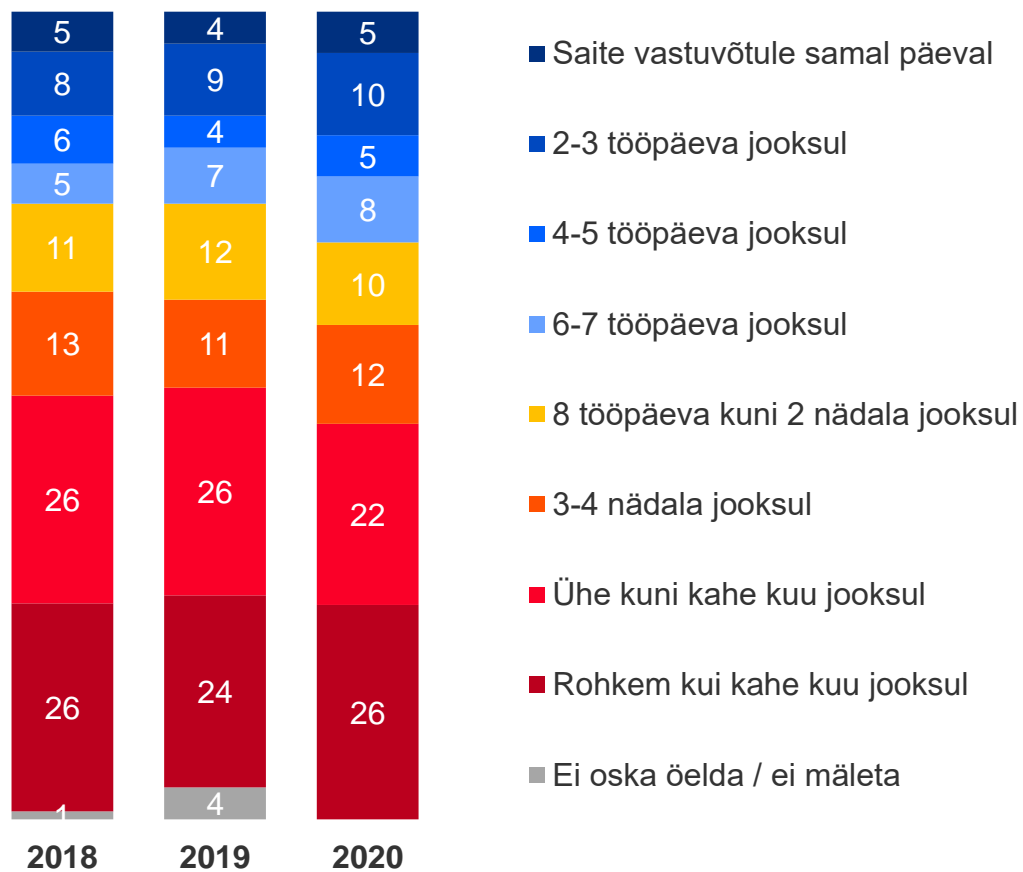
14. Kas eriarsti viimasel külastusel tekitas probleeme see, et ...?

Eriarstiteenuse kättesaadavus: eriarsti vastuvõtule pääsemise kiirus alates registreerimisest 2018-2020

% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest, n=671

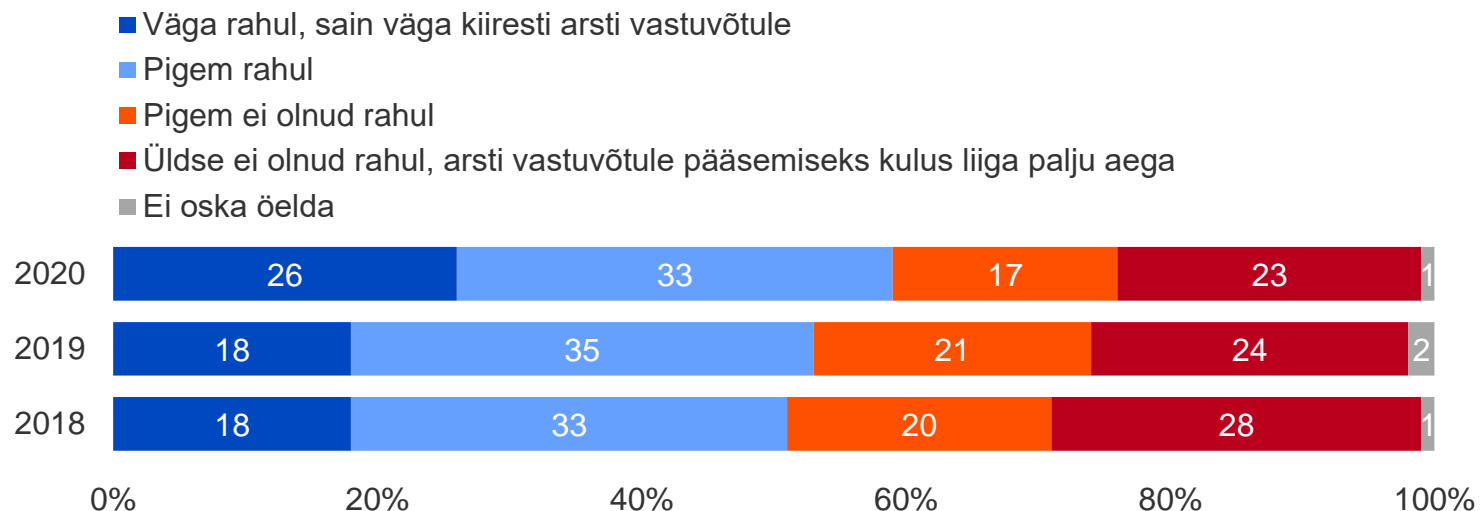
12. Mõeldes viimasele eriarsti külastusele, kui palju kulus aega alates aja broneerimisest kuni eriarsti vastuvõtuni?

Rahulolu eriarsti kättesaadavusega: eriarsti vastuvõtule pääsemise kiirusega 2018-2020

% viimase 12 kuu jooksul eriarsti külastanud vastajatest, n=671

13. Mõeldes viimasele eriarsti vastuvõtule, kuivõrd rahule Te jäite sellega, kui kiiresti pääsesite arsti vastuvõtule?

6

Hambaarsti teenuste
kasutamine

Kokkuvõte: hambaarsti külastamine

- **Viimase 12 kuu jooksul on hambaarsti vastuvõtul käinud 58%** Eesti 15aastastest ja vanematest elanikest. See on 6 protsendipunkti võrra vähem kui 2018. aastal.
 - Keskmisest enam on hambaarsti külastajaid naiste, kõrgharidusega inimeste ning Tallinna ja Põhja-Eesti elanike seas. Keskmisest vähem on viimase aasta jooksul hambaarsti külastanud mehed, 50-64-aastased elanikud, kõrghariduseta inimesed ning Virumaa elanikud
- **1–2 aasta jooksul on hambaarsti külastanud viiendik (22%)** eestimaalastest, **10% tegi seda 3–5 aastat tagasi, 10 % puhul jääb viimane külastus hambaarsti juurde 6 või enama aasta tagusesse aega.** Viimaste seas on keskmisest enam mehi, vanemaid inimesi (75+), kõrghariduseta inimesi, Virumaa elanikke, madalama sissetulekuga inimesi (netosissetulek kuni 500 eurot leibkonnaliikme kohta) ning neid, kelle peres ei ole alla 18aastaseid lapsi.
- Neil, kes käivad hambaarsti juures harvem kui kord aastas, paluti põhjendada, miks see nii on. Peamise põhjendusena toodi välja **hammaste piisavalt hea seisukord (ei ole vajadust sageli käia, ei ole kaebusi → 38%)**. **Majanduslikud põhjused on jätkuvalt olulisel kohal (32%),** kuid võrreldes nelja-viie aasta taguse ajaga tuuakse seda oluliselt harvem hambaarsti mittekülastamise põhjenduseks (2015. aastal 46% vs. 32% 2020. aastal). Teisi põhjusi nimetati juba oluliselt vähem: **proteesid ei vaja hambaravi (15%); hirm ebameeldivate protseduuride ees (5%) ning ajapuudus (3%).**
 - Keskmisest (38%) sagedamini väidavad mehed, 15-24aastased ja muu rahvuse esindajad, et neil **puuduvad kaebused**, mis tekitaks vajaduse hambaarsti külastada.
 - **Majanduslikel põhjustel** jääb hambaarst külastamata keskmisest enam 35-49aastastel, madalama sissetulekuga inimestel (kuni 500 eurot kuus pereliikme kohta) ning neil, kellel on peres alla 18aastaseid lapsi.

Kokkuvõte: rahulolu viimase hambaarsti külastusega

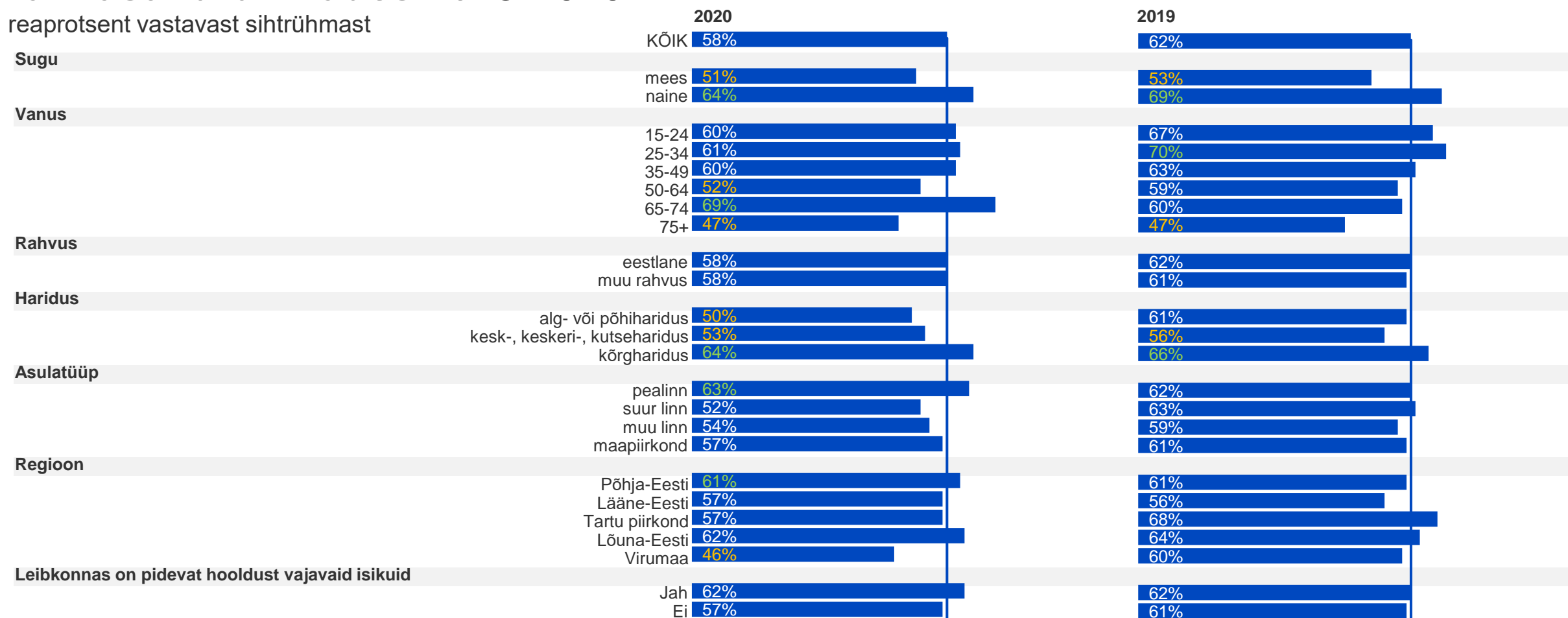
- **Viimase hambaarsti külastusega jäi rahule 87% elanikest** (olenemata sellest, mis aega viimane külastus jäi). Viimase hambaarsti visiidiga rahul olijaid on keskmisest enam 15–24aastaste ja leibkonnaliikme kohta kõrgema netosissetulekuga (900 eurot ja enam) inimeste seas.
- **Viimase hambaarsti külastusega ei jäänud rahule 5% elanikest** – samal tasemel (8%) oli see ka 2019. aastal. Nende seas ei eristu kindlaid rahvastikurühmi.
- See suhteliselt väike osa hambaarsti vastuvõtul käinutest, **kes arstiga rahule ei jäänud**, ei olnud eelkõige rahul arsti poolt antud abi ja nõuannetega (58%), aga ka arsti käitumise ning suhtumisega (22%), arstiabi kättesaadavusega (26%) ning 13% ei olnud rahul teenuste hindadega.

Kokkuvõte: hambaarsti külastamine kuni 19-aastase lapsega

- Hambaraviteenustega seoses uuriti lähemalt ka teadlikkust kuni 19-aastaste hambaravist ning laste hambaarsti külastamist.
- **90% kõikidest Eesti elanikest on teadlikud** sellest, et **kuni 19-aastastele lastele ja noortele on hambaravi Haigekassa lepingupartnerite juures tasuta**. Sellest ei **ole kuulnud vaid 10%** elanikest. Teadlikkus kuni 19aastaste laste vanemate seas on aga veelgi kõrgem – 96%. Alates 2015. aastast on need proportsioonid püsinud muutumatuna.
 - Neid, kes ei ole tasuta hambaravist lastele ja noortele kuulnud, on keskmisest enam meeste, 75aastaste ja vanemate, maapiirkondade elanike seas ning nende seas, kellel ei ole lapsi.
 - **Lapsevanemate puhul on teadlikkus üldiselt väga kõrge**. Neist, kellel on lapsi, aga kes ei ole kuulnud kuni 19-aastaste tasuta hambaravi võimalustest on enam muust rahvusest elanike seas
- **Kolm neljandikku** (74%) neist, kel on kuni 19-aastaseid lapsi, väidab, et viimase aasta jooksul on nende pere laps **käinud hambaarsti juures** (kas vanemaga või iseseisvalt). **Neljandik tunnistas, et laps ei ole viimase 12 kuu jooksul hambaarsti juures käinud**.
- **Need, kelle laps käib hambaarsti juures harvem kui kord aastas**, tõid sarnaselt varasemale peamise põhjusena esile kaebuste puudumist (38%). Oluliselt vähem mainiti muid põhjuseid: raskust leida sobivat arsti (5%), hirmu protseduuride ees (5%), majanduslikke põhjuseid (3%) jmt.

Viimase 12 kuu jooksul hambaarsti vastuvõtul käinud erinevates rahvastikurühmades 2019-2020

reaprotsent vastavast sihtrühmast

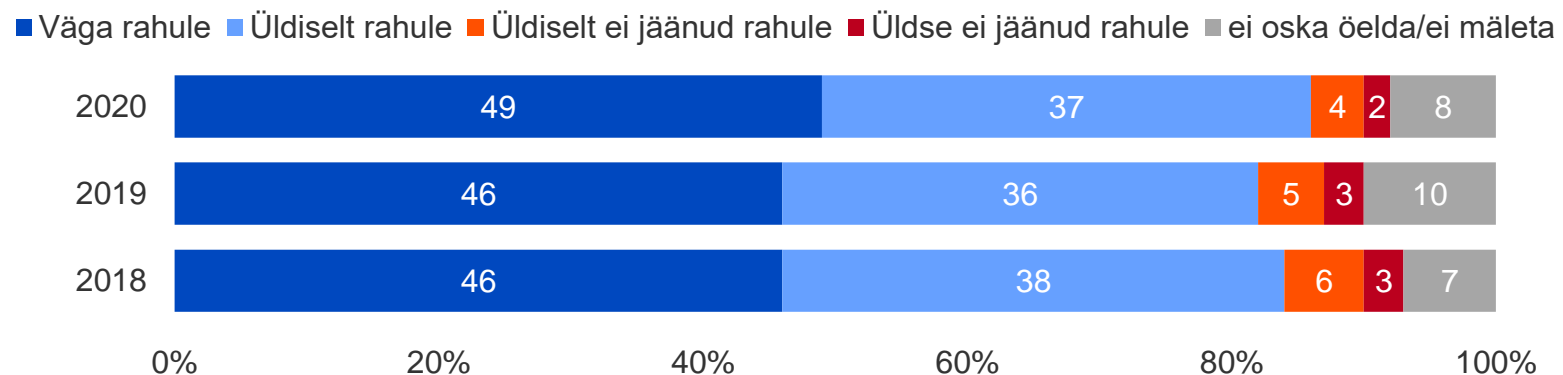

X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus
 X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

Rahulolu hambaarstiga viimase külastuse põhjal 2018-2020

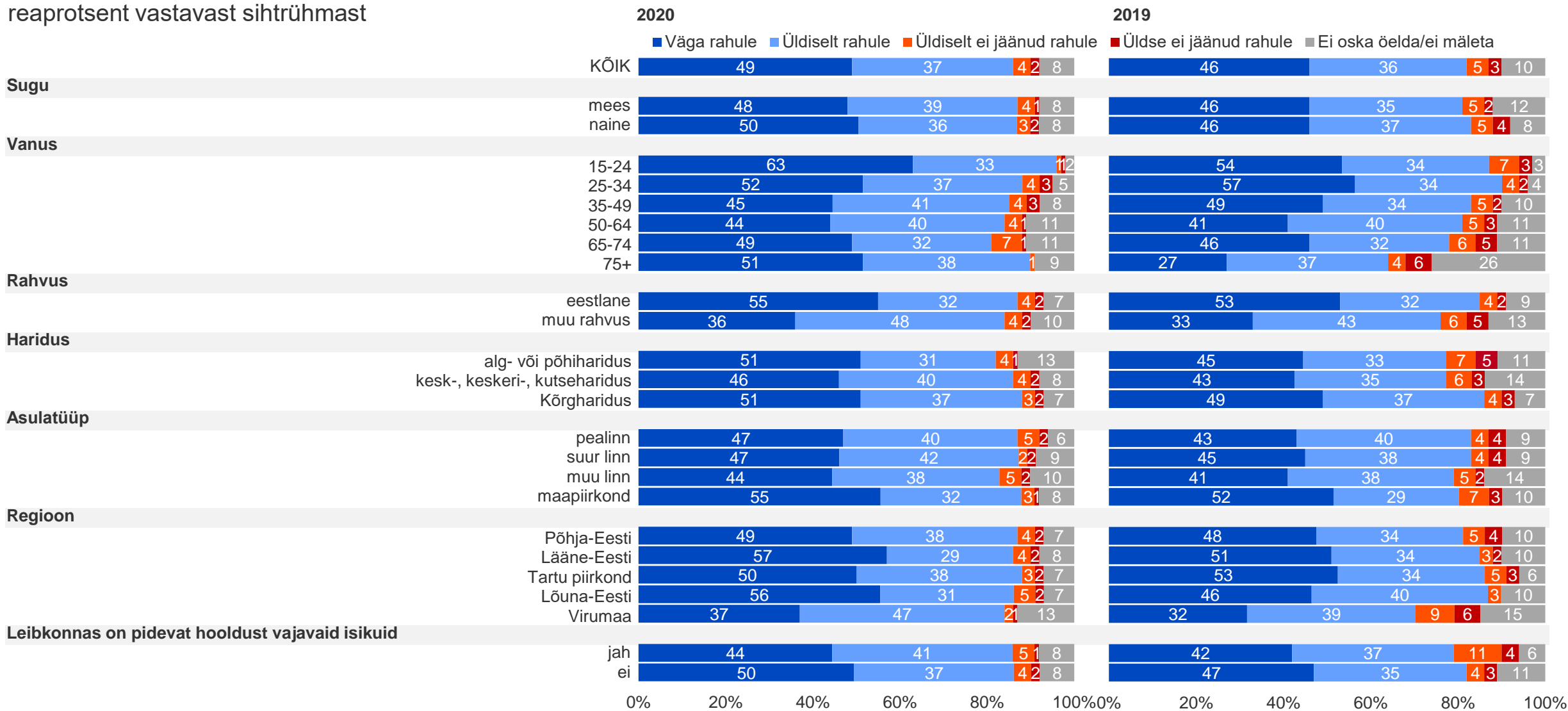
% kõikidest vastajatest, n=1288

15. Mõeldes oma viimasele hambaarsti vastuvõtule, siis kuivõrd rahule Te jäite hambaarstiga?

Rahulolu hambaarstiga viimase külastuse põhjal: rahvastikurühmades 2019-2020

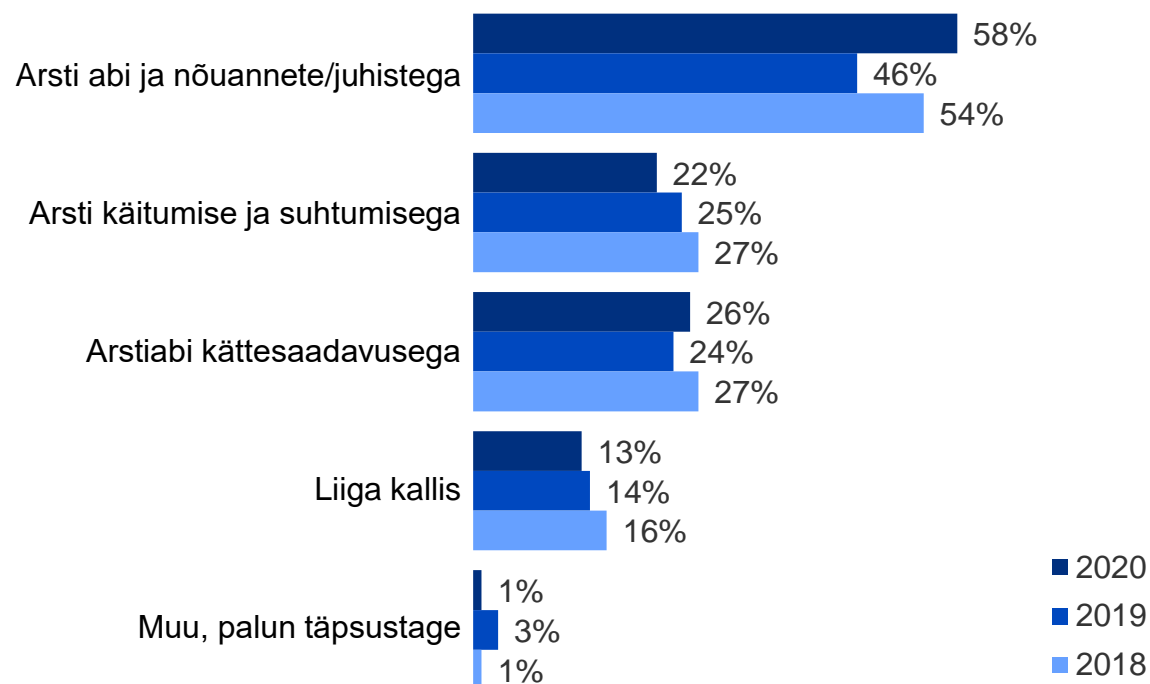
reaprotsent vastavast sihtrühmast

Rahulolematuse põhjused viimase visiidiga hambaarsti juurde 2018-2020

% neist, kes viimasel visiidil ei jäänud eriarstiga rahule, n=72

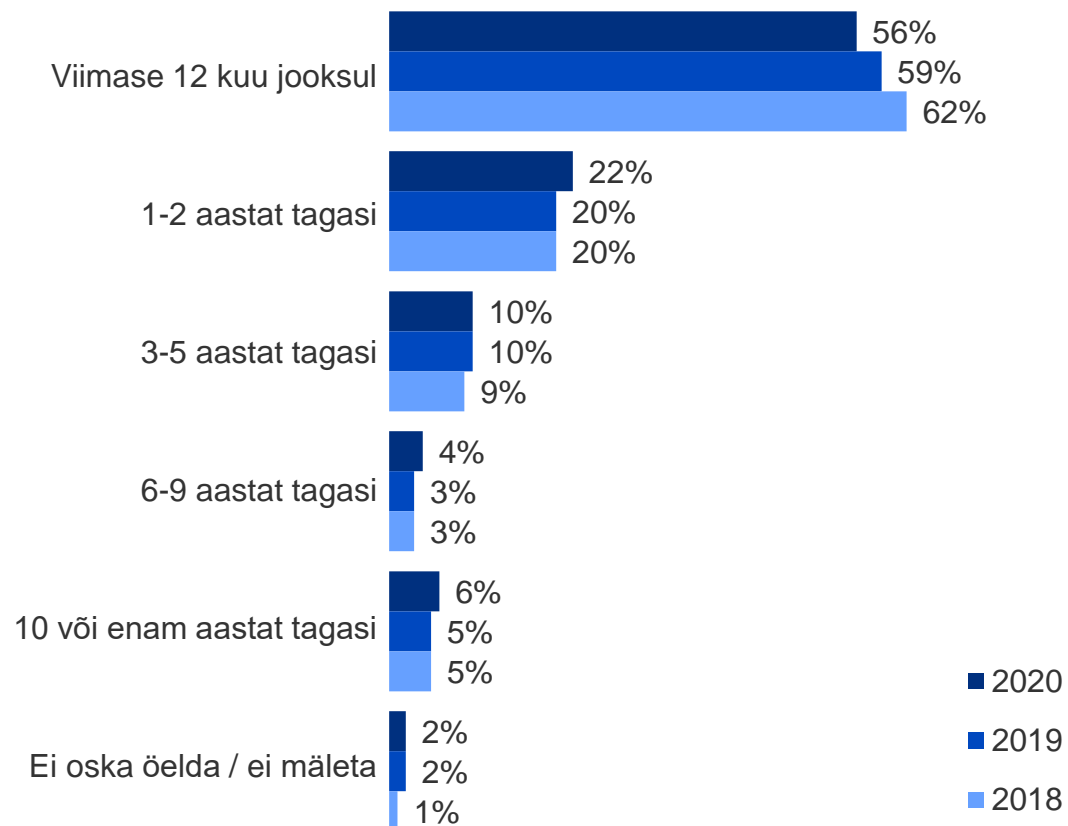
15A. Millega Te ei jäänud rahule viimasel hambaarsti külastusel? (spontaansed vastused, nimekirja ette ei antud)

Hambaarsti külastamise aeg 2018-2020

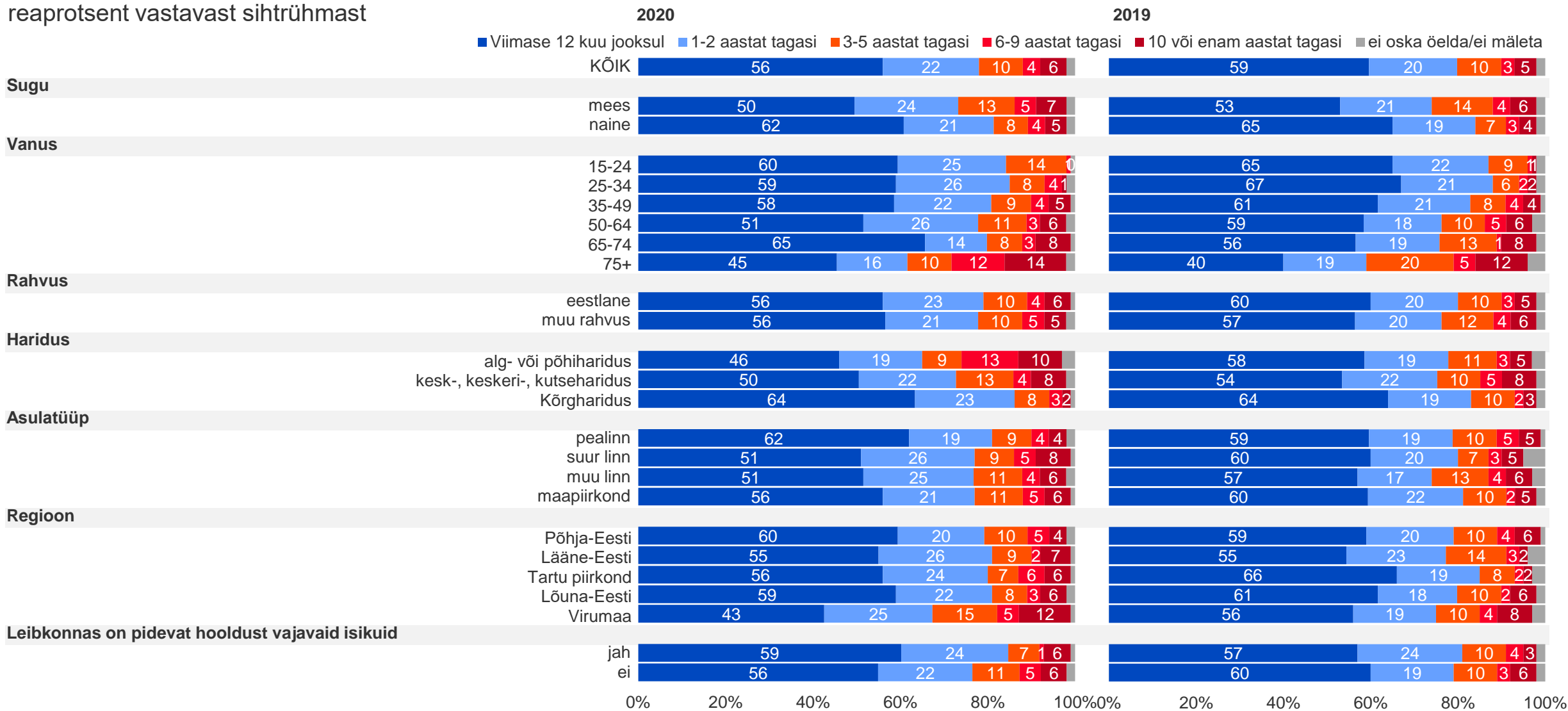
% kõikidest vastajatest, n=1288

16. Millal Te viimati hambaarsti juures käisite?

Viimane hambaarsti külastamise aeg 2019-2020

reaprotsent vastavast sihtrühmast

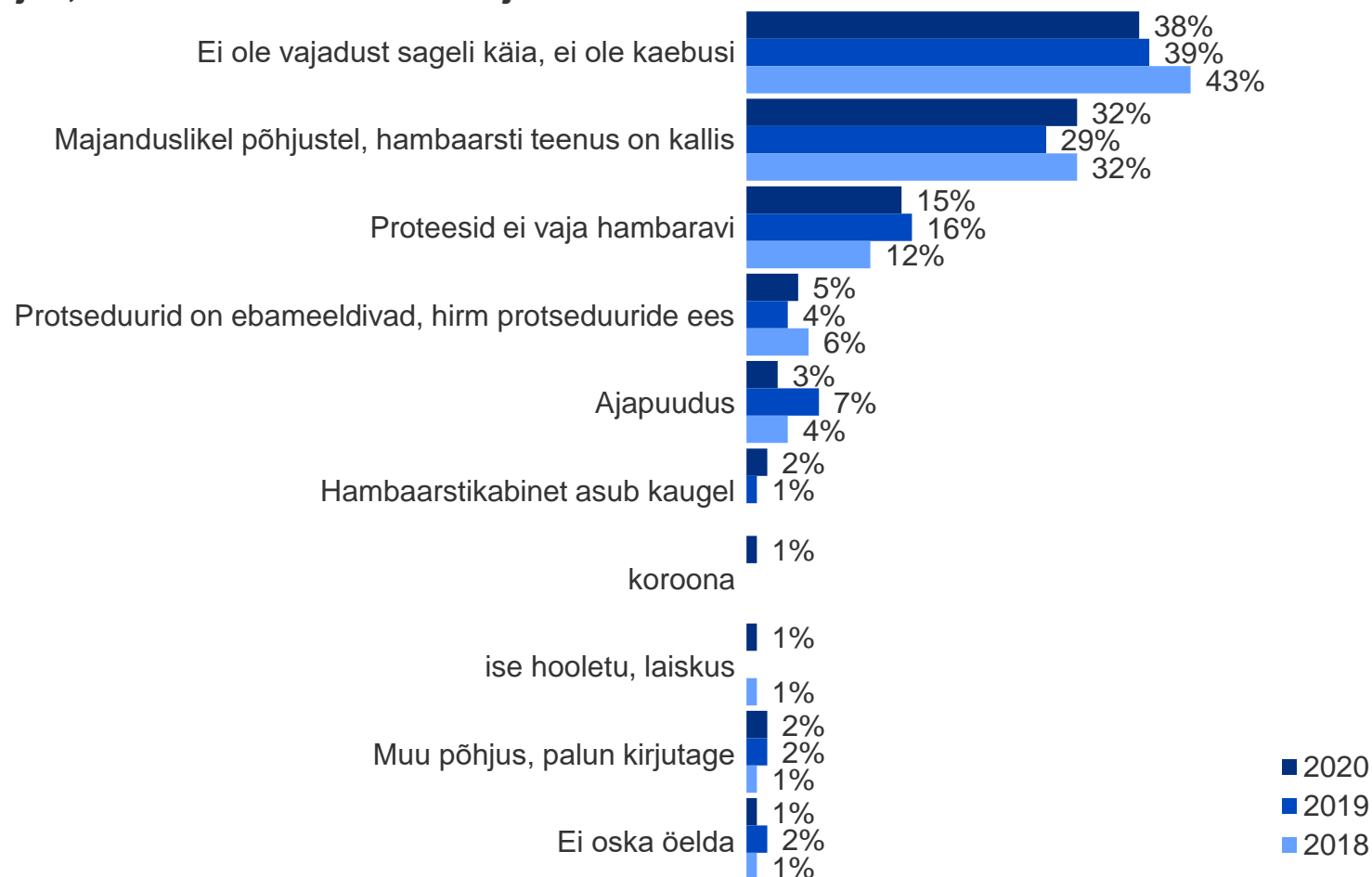

Takistused hambaarsti külastamiseks vähemalt kord aastas 2018-2020

% neist, kes külastavad hambaarsti harvem kui kord aastas, n=561

17. Hambaarsti juures soovitatakse käia vähemalt üks kord aastas.

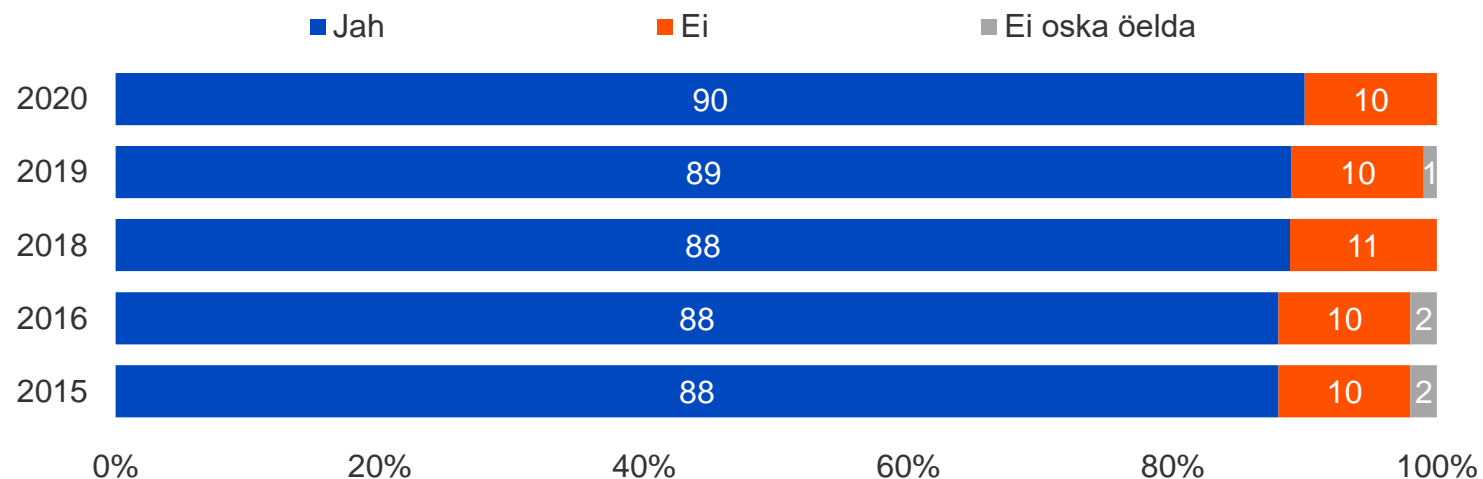
Mis on peamine põhjus, miks Te käite hambaarsti juures harvem kui kord aastas?

Teadlikkus sellest, et kuni 19-aastastele on hambaravi Haigekassa lepingupartnerite juures tasuta 2015-2020

% kõikidest vastajatest, n=1288

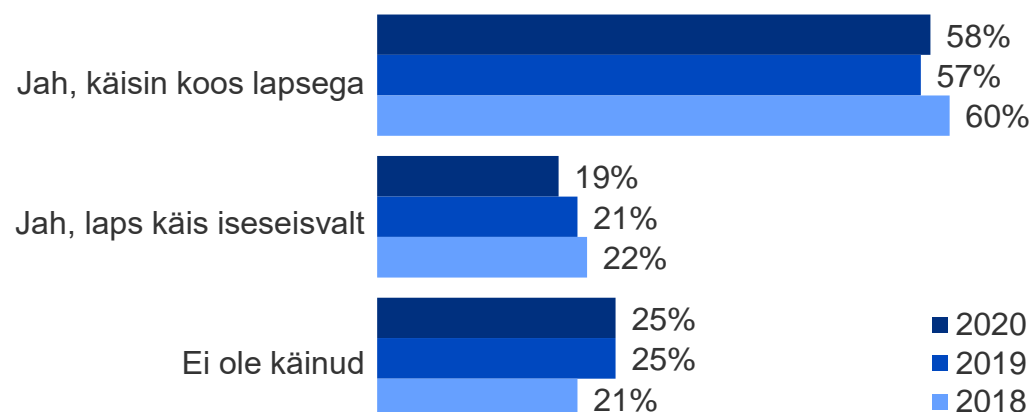
18. Kas Te olete kuulnud sellest, et kuni 19-aastastele lastele ja noortele on hambaravi Haigekassa lepingupartnerite juures tasuta?

Hambaarsti külastamine kuni 19-aastase lapsega viimase 12 kuu jooksul 2018-2020

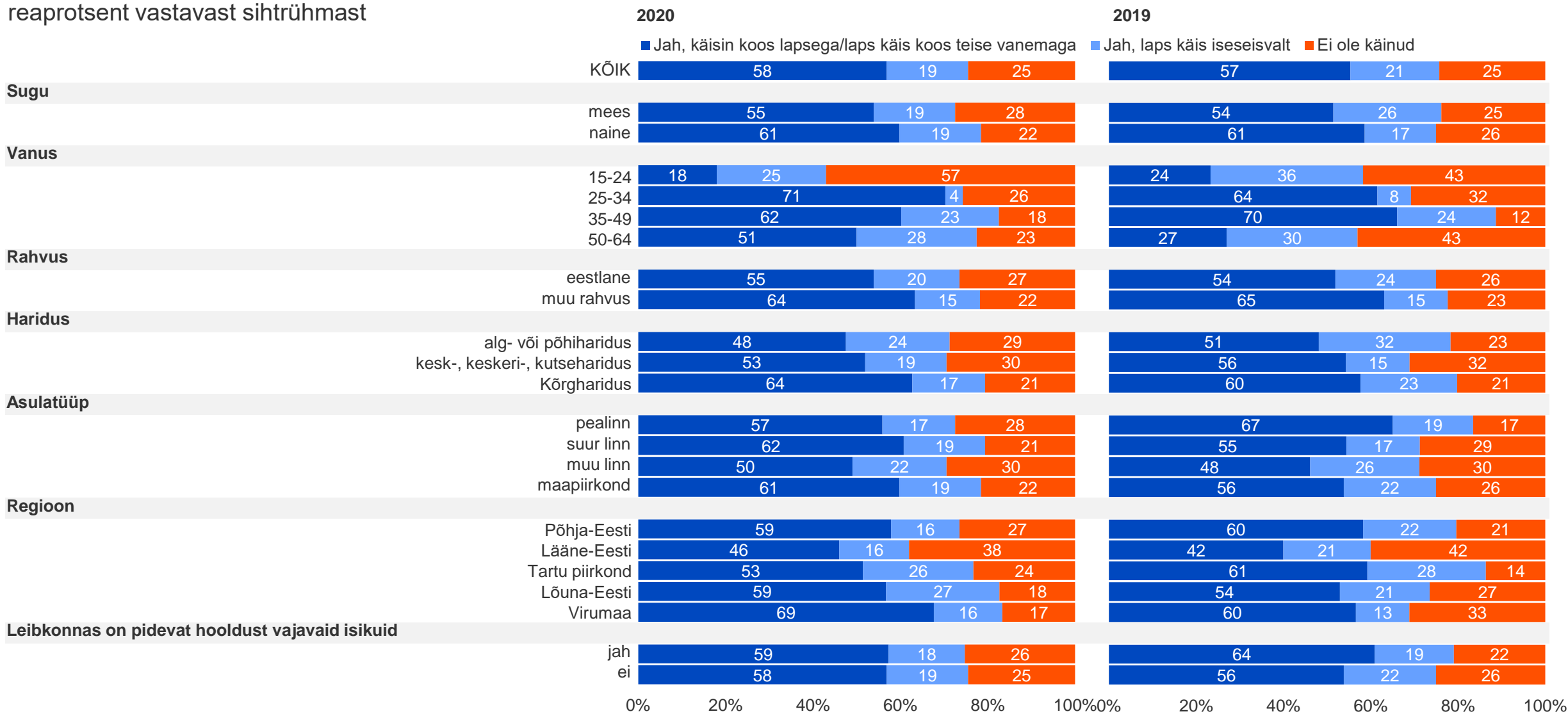
% neist, kellel on kuni 19-aastaseid lapsi, n=490

19. Kas olete viimase 12 kuu jooksul käinud koos oma kuni 19-aastase lapsega või on Teie kuni 19-aastane laps iseseisvalt käinud hambaarsti juures? Kui Teil on mitu kuni 19-aastast last, siis mõelge noorimale neist.

Hambaarsti külastamine kuni 19-aastase lapsega viimase 12 kuu jooksul 2019-2020

reaprotsent vastavast sihtrühmast

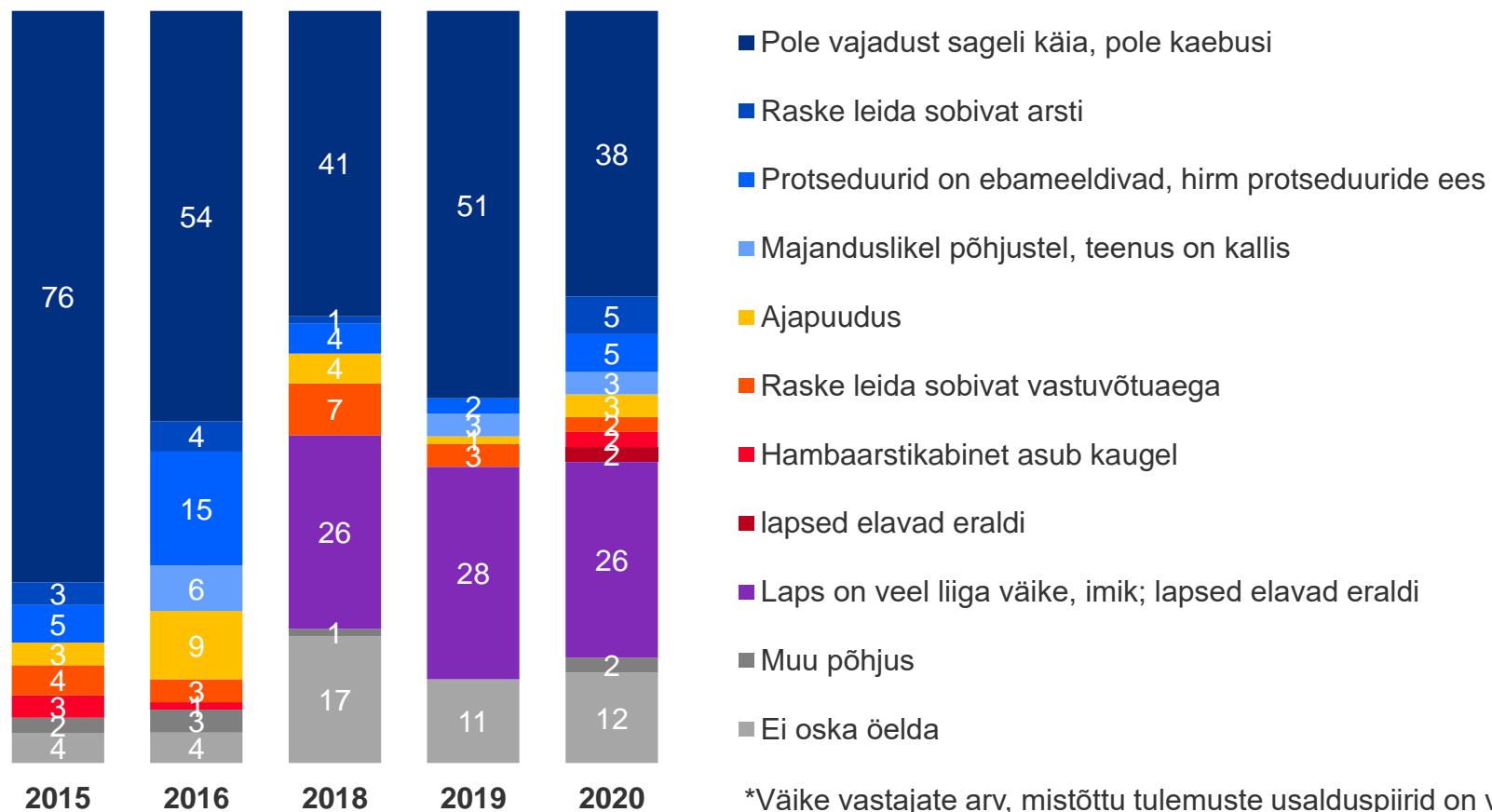

Põhjused, miks laps ei külasta hambaarsti vähemalt kord aastas 2015-2020

% vastajatest, kelle laps käib hambaarsti juures harvem kui kord aastas, n=120*

20. Mis on peamine põhjus, miks Teie laps käib hambaarsti juures harvem kui kord aastas?

Kui Teil on mitu kuni 19-aastast last, mõelge noorimale neist

7

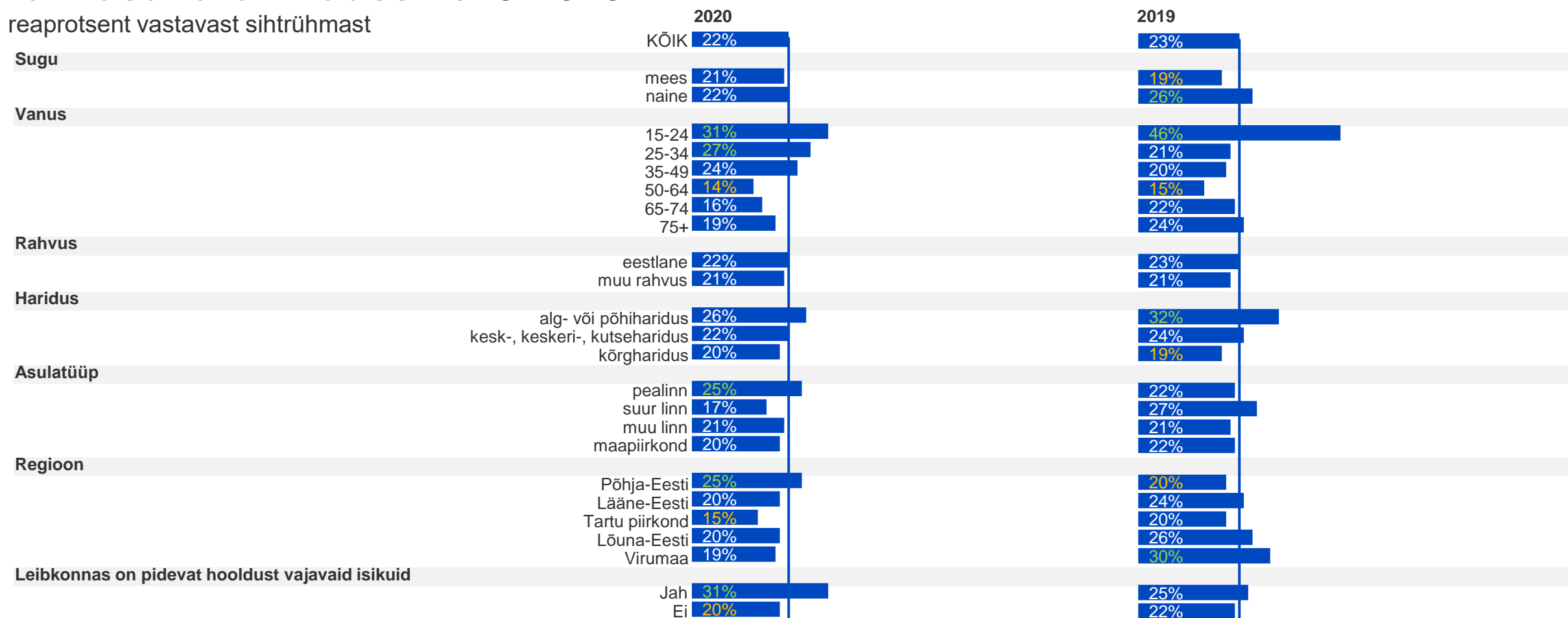
Erakorralise meditsiini
osakonna
teenuste kasutamine

Kokkuvõte: erakorralise meditsiini osakonna teenuste kasutamine

- **Erakorralise meditsiini osakonda on viimase 12 kuu jooksul sattunud veidi enam kui viiendik (22%) Eesti elanikest.** Sarnane hulk elanikkonnast vajab erakorralist abi ka aasta tagasi.
 - Keskmisest enam on EMO-s või traumapunktis käinud või sinna sattunud 15–34aastased, Tallinna ja Põhja-Eesti elanikud.
- **Õhtu- või öötundidel ilmneva ootamatu terviseprobleemi korral eelistaks suurem osa (42%) omal käel hakkama saada, 16% kutsuks koju kiirabi ning 16% eelistaks pöörduda ise EMO-sse.** 13% püüaks abi saada perearsti nõuandelefonile 1220 helistades. Võrreldes 2019. aastaga on näitajad püsitud stabiilsena.
 - **Omal käel** eelistaksid hakkama saada keskmisest enam 15–49aastased, palgatöötajad; alla 18aastaste lastega leibkonnad.
 - **Kiirabi** kutsuksid keskmisest sagedamini muust rahvusest eestimaalased, 50aastased ja vanemad elanikud.
- Kõige sagedamini satutakse erakorralise meditsiini osakonda **ootamatu haigestumise või vigastuse tagajärjel (87%)** – alates 2018. aastast on see püsitud samal tasemel. Oluliselt vähem minnakse just EMO-sse, kuna see on kiireim võimalus eriarsti vastuvõtule pääseda (10%), või perearsti soovitusel (5%) või seetõttu, et see oleks kiireim võimalus uuringutele pääseda (6%).
- **29% erakorralise meditsiini osakonda pöördunutest oleksid enda sõnul oma terviseprobleemiga pöördunud perearstikeskusesse,** kui see oleks olnud samal ajal avatud. Võrreldes 2019. aastaga on see osakaal kahanenud 7 protsendipunkti.

Viimase 12 kuu jooksul erakorralise meditsiini osakonnas käinud erinevates rahvastikurühmades 2019-2020

reaprotsent vastavast sihtrühmast

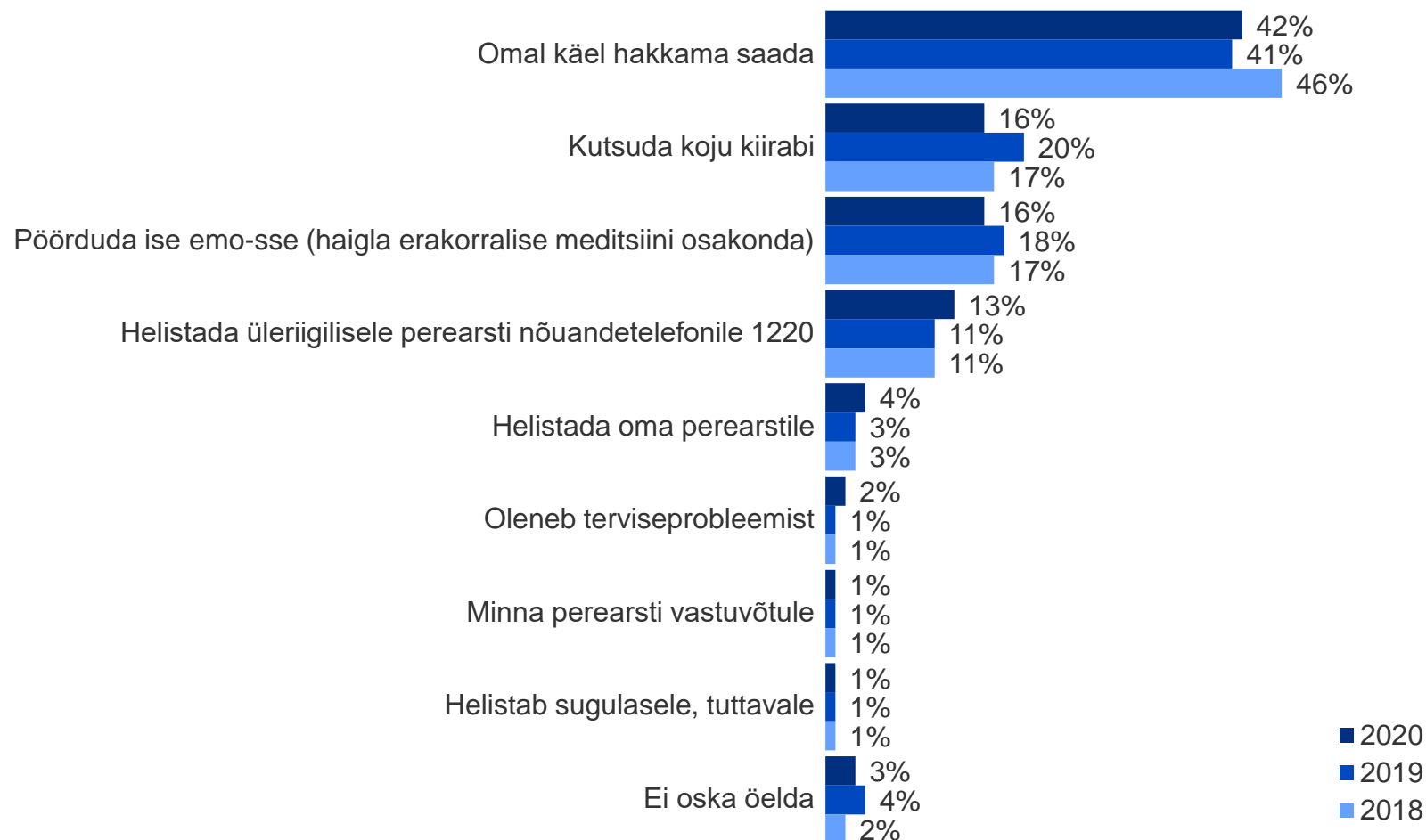

X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt kõrgem tulemus
 X% - valimi keskmisest statistiliselt oluliselt madalam tulemus

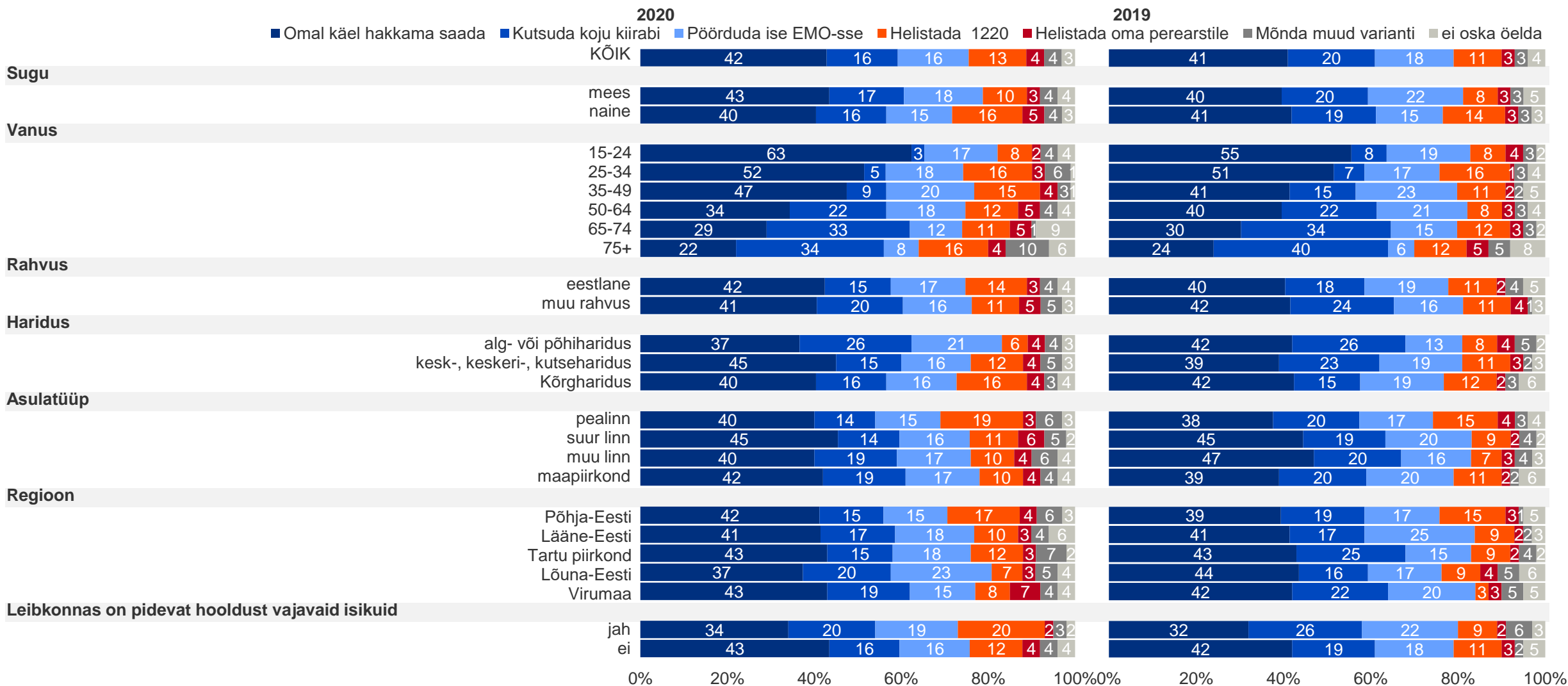
Toimimine õhtu- ja öötundidel või nädalavahetusel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral 2018-2020

% kõikidest vastajatest, n=1288

21. Kas õhtu- ja öötundidel või nädalavahetusel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral eelistate esmalt ...?

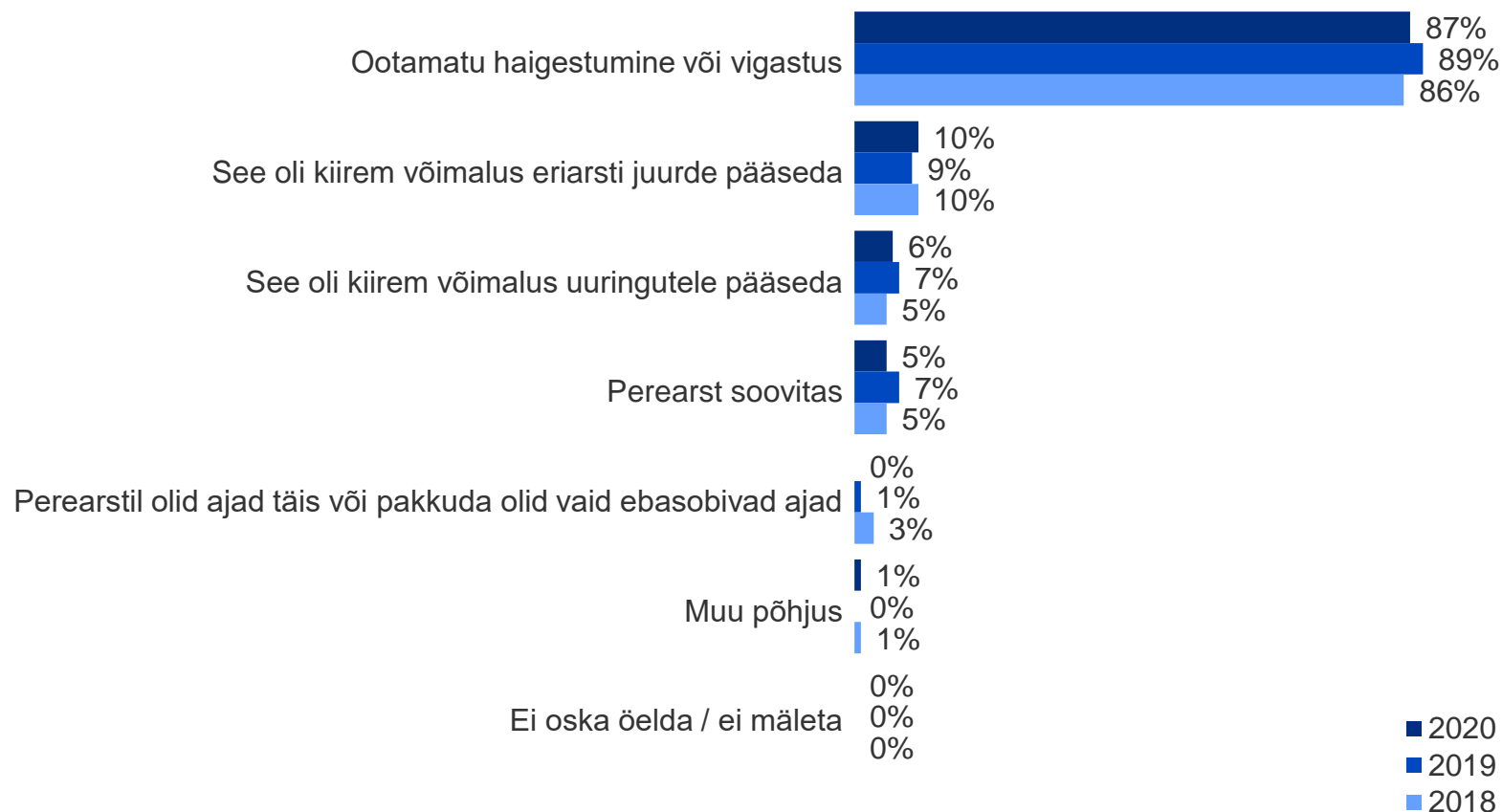
Toimimine õhtu- ja öötundidel või nädalavahetusel tekkiva ootamatu terviseprobleemi korral erinevates rahvastikurühmades 2019-2020 reaprotsent vastavast sihtrühmast

Erakorralise meditsiini osakonnas viibimise põhjused 2018-2020

% vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul sattunud erakorralise meditsiini osakonda, n=265

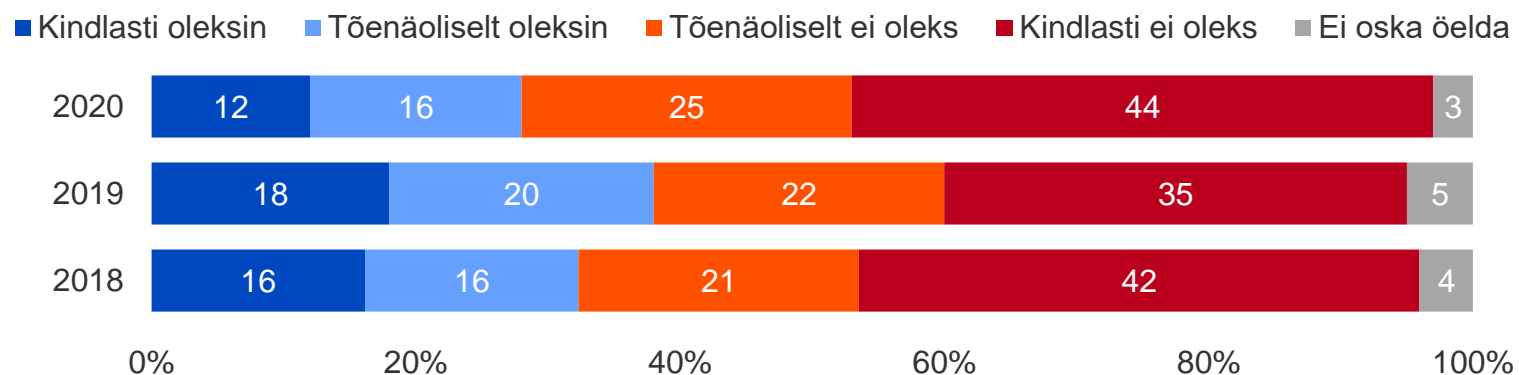
22. Mõelge palun oma viimasele viibimisele erakorralise meditsiini osakonnas, erakorraliste haigete vastuvõtuosakonnas või traumapunktis. Mis oli põhjuseks erakorralise meditsiini osakonda, erakorraliste haigete vastuvõtuosakonda või traumapunkti pöördumisel?

Pöördumine ootamatu terviseprobleemiga perearstikeskusesse 2018-2020

% vastajatest, kes on viimase 12 kuu jooksul sattunud erakorralise meditsiini osakonda, n=265

23. Kui suure tõenäosusega Te oleksite selle terviseprobleemiga pöördunud perearstikeskusesse, kui see oleks olnud samal ajal avatud?

8

Retseptiravimid

Kokkuvõte: retseptiravimid ja soodsaima ravimi pakkumine apteekri poolt

- **Retseptiravimeid on viimase 12 kuu jooksul ostnud 78%** Eesti elanikest. Võrreldes 2015. aastaga on see osakaal järk-järgult mõnevõrra kasvanud (71% → 78%), kuid viimase 3 aasta jooksul suuremaid muutusi siiski toimunud ei ole.
 - Keskmisest enam on retseptiravimeid ostnud naised, muust rahvusest inimesed, üle 65aastased ning need, kelle leibkonnas on pidevat hooldust vajavaid isikuid.
- **Viimasel korral apteegist retseptiravimit ostes pakkus apteeker soodsaima hinnaga ravimit pooltele retseptiravimite ostjatest (50%)**, sh 10 protsendile küll pakuti soodsamat ravimit, kuid klient ise loobus sellest võimalusest. 5% küsis ise soodsamat ravimit ning 34% väitis, et apteeker ei pakkunud soodsamaid valikuid. Nende osakaal, kellele soodsaima hinnaga ravimit pakuti, on võrreldes kahe eelneva aastaga madalam (2019. aastal 64%, 2018. aastal 60%).
 - Nende seas, kellele soodsaima hinnaga ravimit pakuti on enam mehi 50-64aastaseid ja 75aastaseid ning vanemaid, Lõuna-Eesti ja maapiirkondade elanikke.
 - Nende seas, kellele soodsaimat ravimit ei pakutud, on enam naisi, 15-34-aastaseid, muust rahvusest inimesi ning Põhja-Eesti elanikke.
- **42% elanikest teab, et arsti väljakirjutatud retsepti korral peab apteeker esmalt pakkuma soodsaima hinnaga ravimit**, mis on püsinud enam-vähem samal tasemel alates 2015. aastast. Veidi enam kui kolmandik (39%) arvab, et pakkuma peab esmalt seda ravimit, mida patsient on kogu aeg tarvitanud ning 10% leiab, et apteeker saab soovitada seda ravimit, mis on apteegis parasjagu olemas. 9% elanikest ei tea, millist ravimit apteeker ennekõike peaks pakkuma.

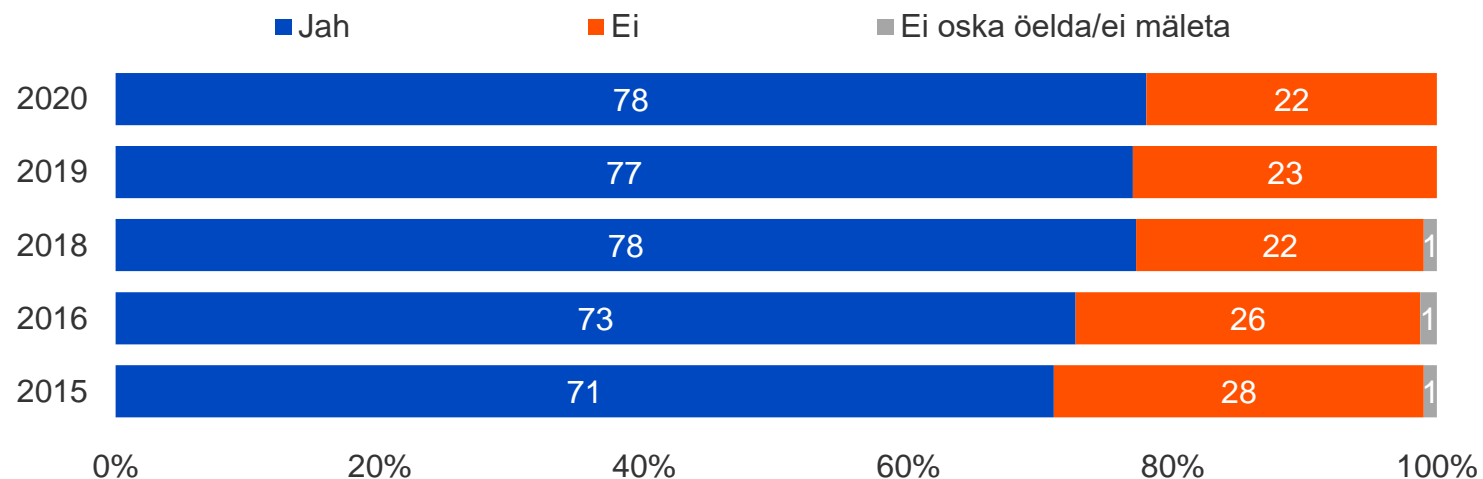
Kokkuvõte: väljakirjutatud retseptidega seonduva info vaatamine riigiportaalis

- Kõikidelt vastajatelt küsiti, kas nad on **teadlikud, et riigiportaalis (www.eesti.ee)** on võimalik vaadata kõikide väljakirjutatud ravimiretseptide ajalugu, ravimite maksumust ning kehtivat soodustust. Tervikuna on sellest **teadlikud üle poole vastanutest** (58%), neist **40% on riigiportaalis oma ravimiresepte vaadanud**. Võrreldes eelneva kahe aastaga on kasvanud nii teadlike, kui ka riigiportaali kasutanute osakaal.
- Keskmisest enam on portaali külastanud naised, eestlased, 15–49aastased, kõrgharidusega inimesed, Põhja-Eesti ja Tallinna elanikud, samuti alla 18aastaste lastega perede esindajad.
- Portaalist on kuulnud, kuid ei ole seda kasutanud sagedamini 75aastased ja vanemad, alg- või põhiharidusega inimesed ja maapiirkondade elanikud.
- Portaalist ei ole kuulnud sagedamini mehed, 65aastased ja vanemad, Virumaa elanikud.

Retseptiravimite ostmine viimase 12 kuu jooksul 2015-2020

% kõikidest vastajatest, n=1288

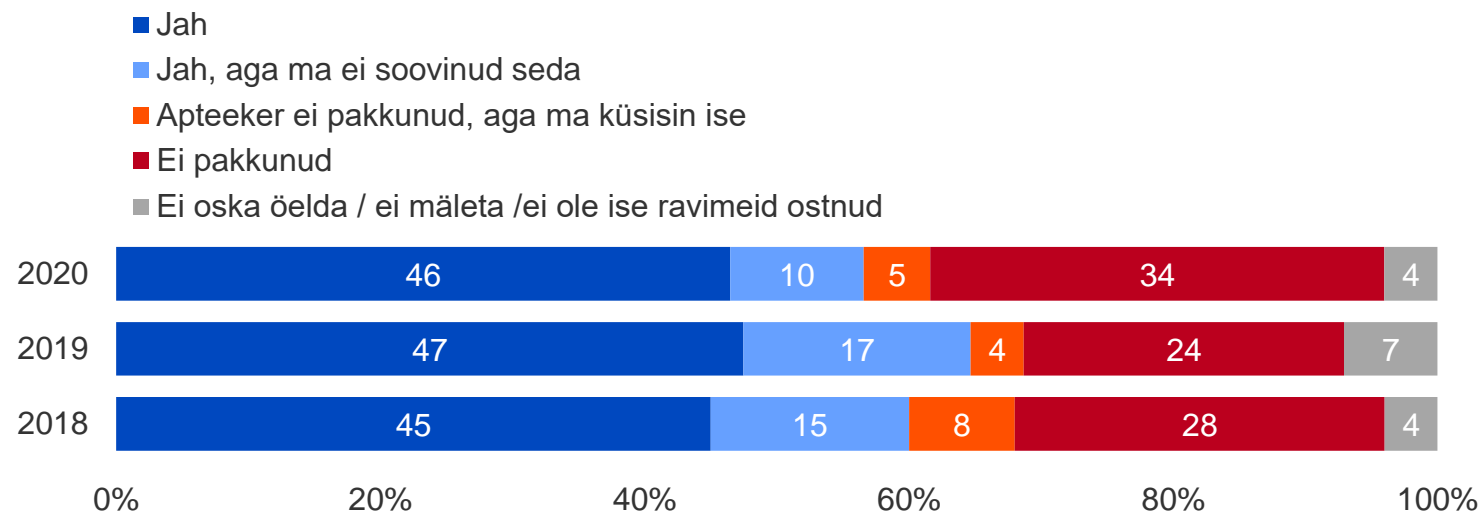
24. Kas Te olete viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid?

Soodsaima hinnaga ravimi soovitamise apteekri poolt 2018-2020

% nendest, kes on viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1017

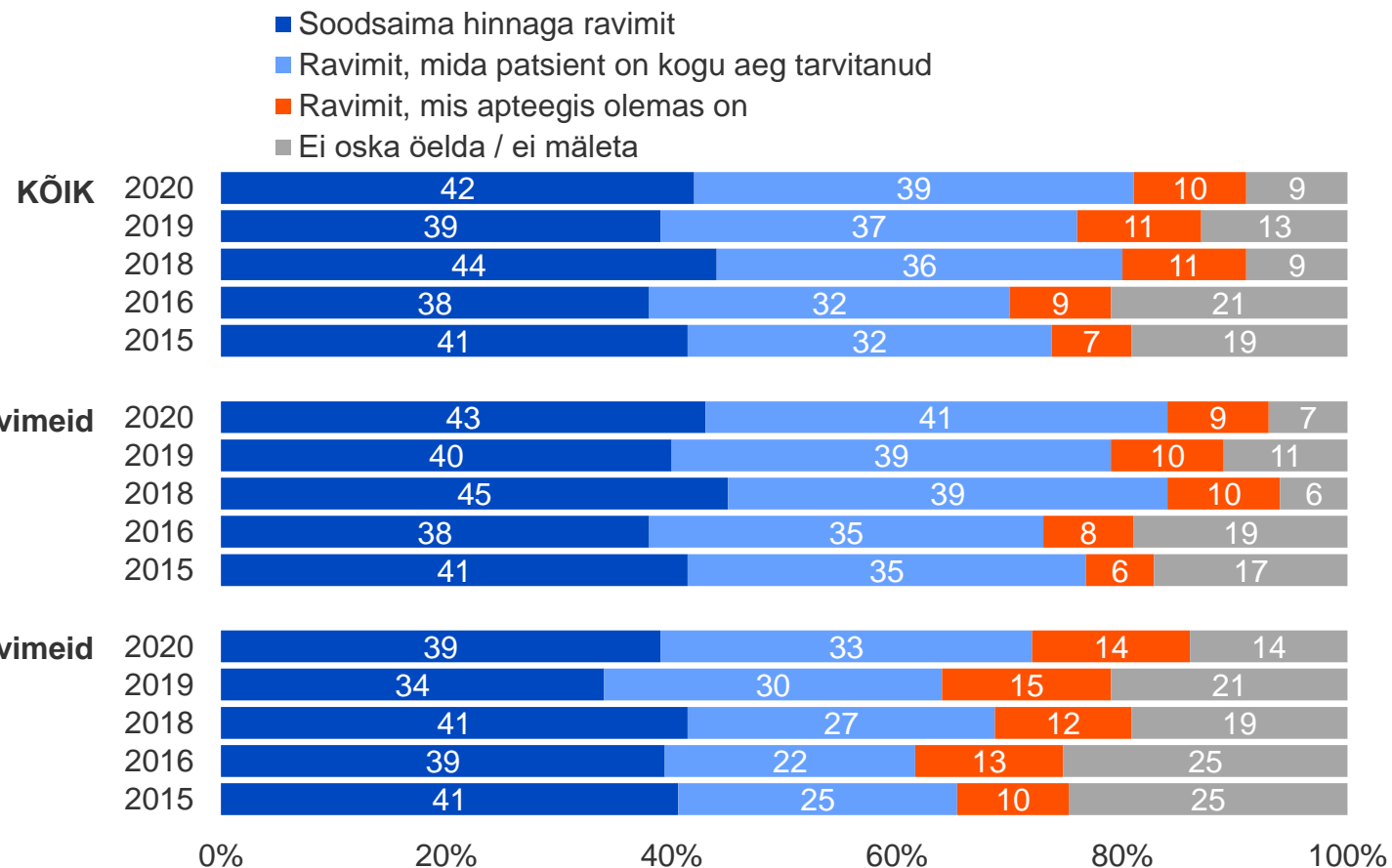
25. Kas viimasel korral apteegist retseptiravimit ostes pakkus apteeker soodsaima hinnaga ravimit?

Toimeainepõhise retseptiga ravimi ostmine apteegist 2015-2020

kõik vastajad, n=1288; on 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=1017; ei ole viimase 12 kuu jooksul ostnud retseptiravimeid, n=268

26. Millist ravimit peab apteeker patsiendile arsti poolt väljakirjutatud retsepti puhul ESMALT pakkuma?*

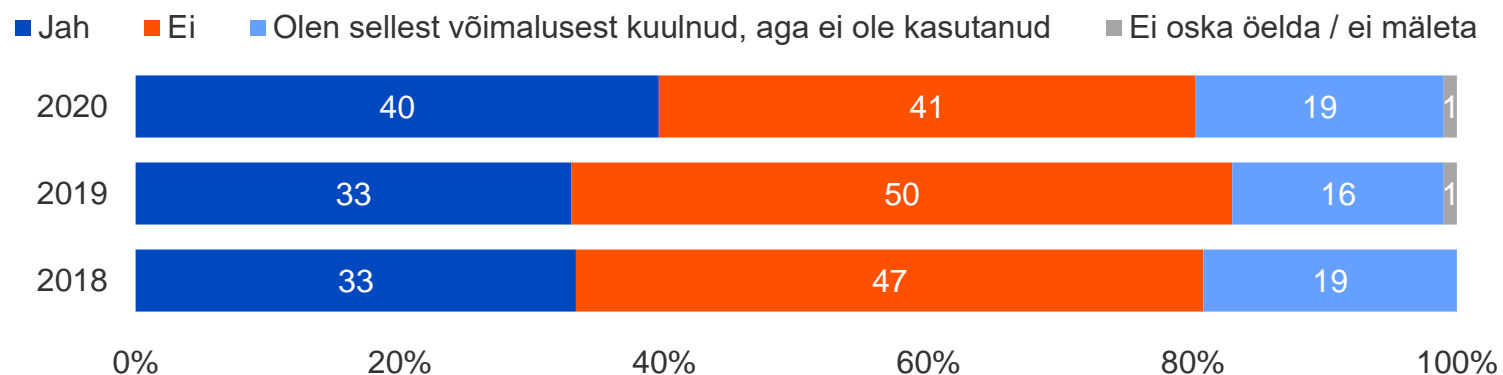

*2015-2016 sõnastus: Millist preparaati peab apteeker toimeainepõhise retsepti puhul patsiendile apteegis ESMALT pakkuma?

Riigiportaalis ravimiretseptide ja nende ajaloo vaatamine 2018-2020

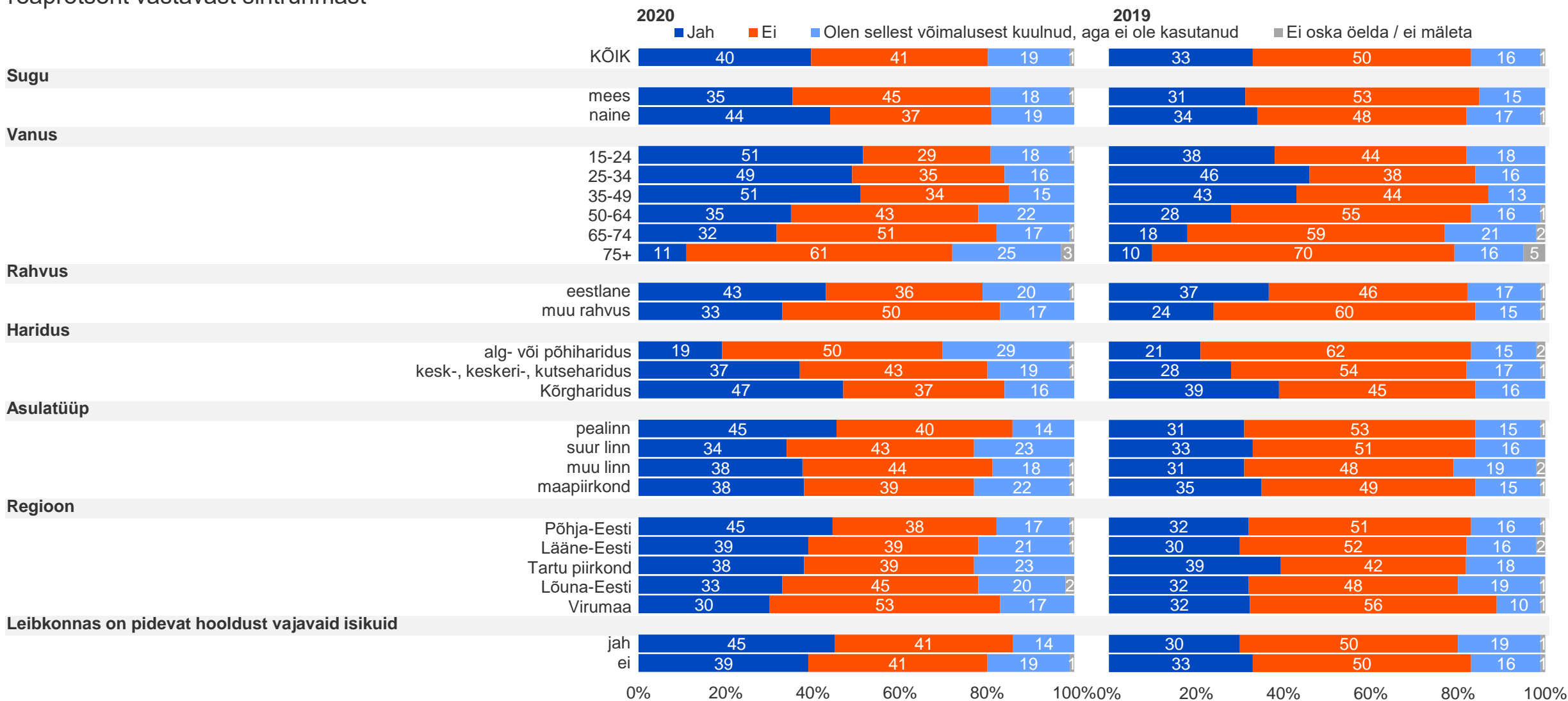
% kõikidest vastajatest, n=1288

27. Kas Te olete riigiportaalist (www.eesti.ee) vaadanud oma retseptide ajalugu, ravimite maksumust ning Teile kehtivat soodustust?

Riigiportaalis ravimiretseptide ja nende ajaloo vaatamine rahvastikurühmades 2019-2020

reaprotsent vastavast sihtrühmast

9

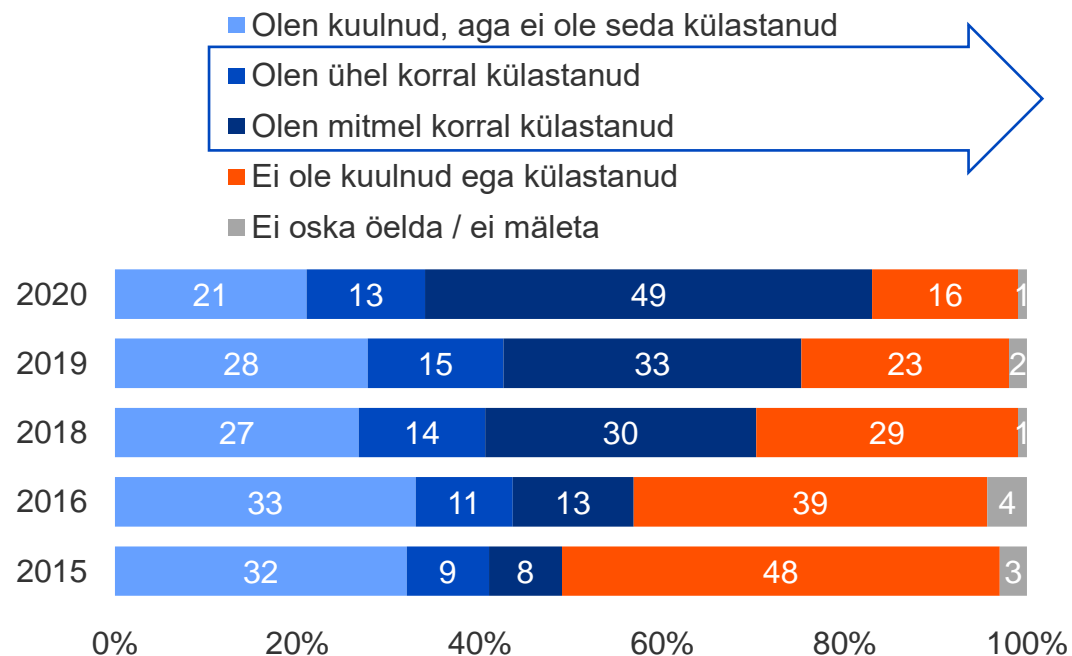
Riiklik patsiendiportaal

Kokkuvõte: Riiklik patsiendiportaal

- Eestis käivitus 2008. aastal üleriigiline terviseinfosüsteem ehk Digilugu, kuhu edastatakse patsiendi olulisemad terviseandmed iga ravijuhu kohta väljavõtetena arsti koostatud haigusloost või tervisekaardist. Süsteem sisaldab ka pildipanka ja digireseptikeskust.
- **Digiloo olemasolust on kuulnud 83% Eesti elanikest, sealhulgas tervenisti 62% on portaali vähemalt ühe korra külastanud.** Võrreldes eelmise aastaga on kasvanud nii digiloost teadlike (75%lt) kui ka seda külastanute osakaal (47%lt). Portaalist mittekuulnute osakaal on langenud 48%lt 2015. aastal 16%le 2020. aastal.
 - **Portaalist ei ole sagedamini kuulnud** 65aastased ja vanemad, muust rahvusest, kõrghariduseta inimesed ning Virumaa elanikud.
 - **Vähemalt ühe korra on patsiendiportali külastanud** 15-49aastased, eestlased, kõrgharidusega inimesed ja Põhja-Eesti elanikud.
- **Ennekõike on portaali külastatud enda andmete vaatamiseks (82%),** vähem lihtsalt uudishimust (27%), tervisetõendi täitmiseks (22%), digiregistratuuris arstiaja vaatamiseks/broneerimiseks (21%), oma pereliikmete andmete vaatamiseks (21%) või raviarvete vaatamiseks (11%). Võrreldes 2019. aastaga siin tervikuna väga suuri muutusi toimunud ei ole, kuid märkimisväärselt on kasvanud nende osakaal, kes külastasid patsiendiportali enda terviseandmete vaatamiseks (71% → 82%).

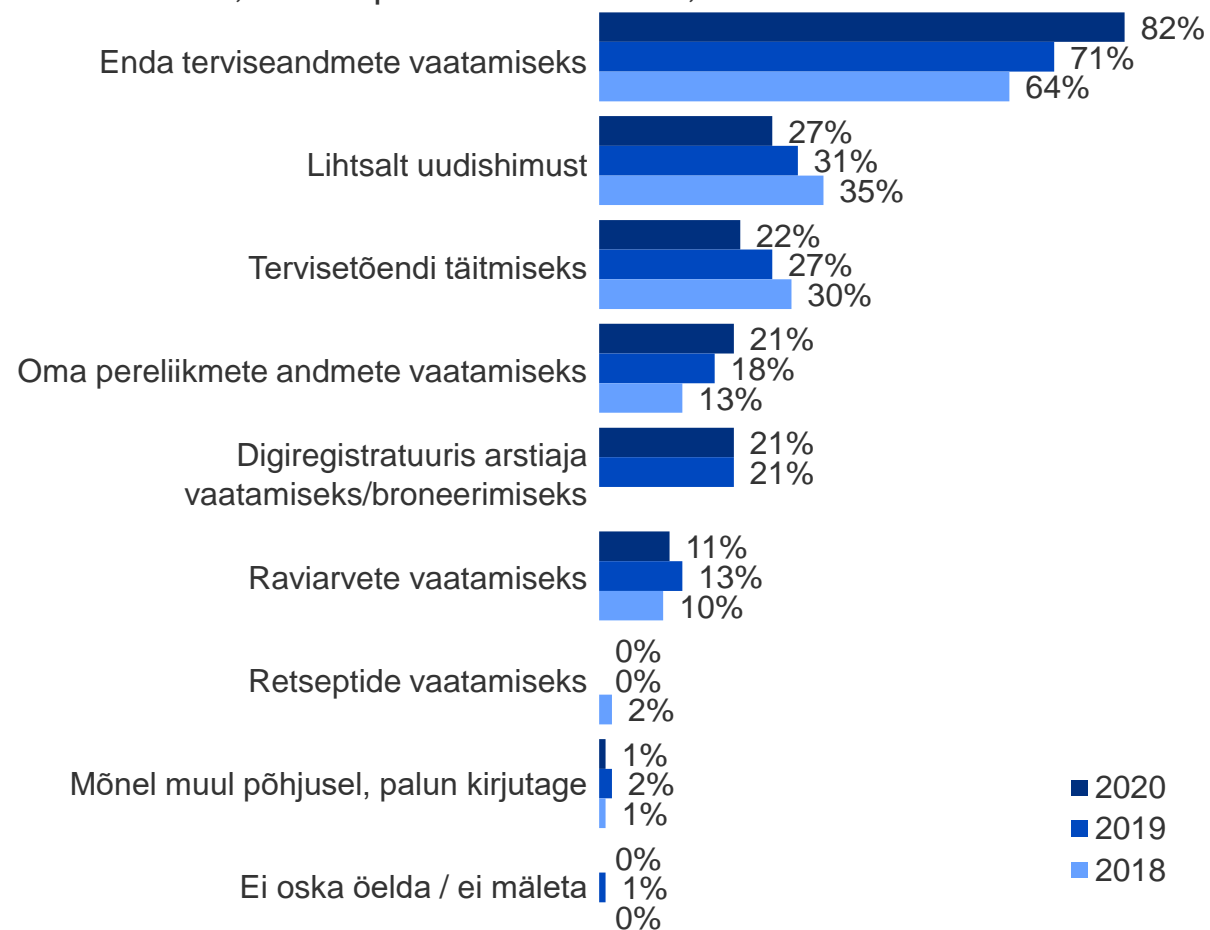
Patsiendiportaali tuntus ja külastamine 2015–2020

28. Kas Te olete kuulnud, et saate enda terviseandmeid näha riiklikus patsiendiportaalis (www.digilugu.ee, www.e-tervis.ee), logides end sisse ID-kaardi või mobiil-ID abil, või olete seda portaali ise külastanud? % kõikidest vastajatest, n=1288

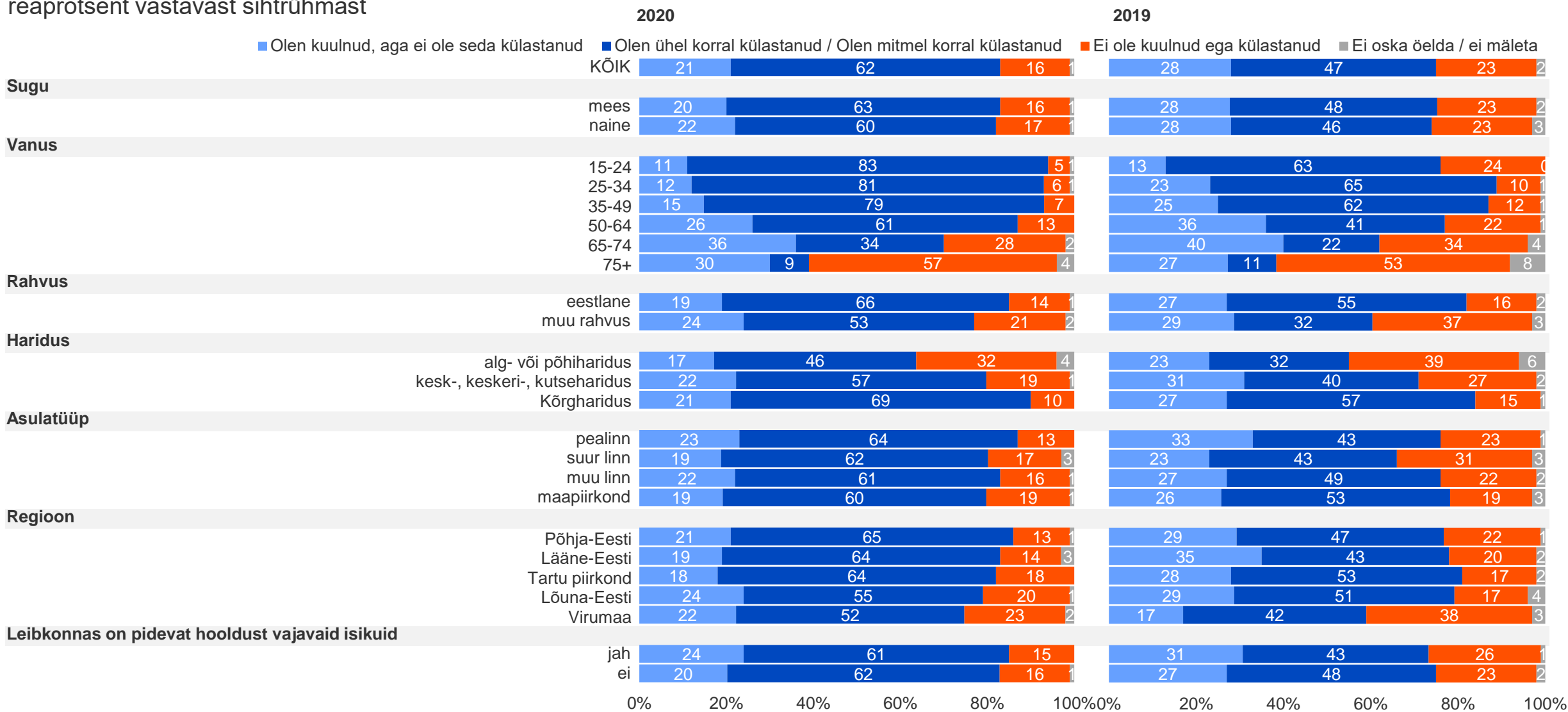
29. Millisel eesmärgil Te patsiendiportaali külastasite?

% neist, kes on portaali külastanud, n=857

Riigiportaalis ravimiretseptide ja nende ajaloo vaatamine rahvastikurühmades 2019-2020

reaprotsent vastavast sihtrühmast

10

Tervishoiu rahastamine

Kokkuvõte: Tervishoiu rahastamine (1)

- Kõikidel vastajatel paluti väljendada oma eelistust tervishoiu rahastamise osas: (A) kas eelistatakse kõigi tervishoiuteenuste rahastamist ravikindlustusest, kuigi ravijärjekorrad võivad olla kohati väga pikad; või (B) eelistatakse piiratud hulga raviteenuste rahastamist ravikindlustusest ja ravijärjekordi praktiliselt pole või on need väga lühikesed. **60% elanikkonnast eelistab varianti A**, kus **kõigi raviteenuste rahastamine toimub ravikindlustusest**, kuigi **ravijärjekorrad võivad olla kohati väga pikad**. Võrreldes varasemaga on selle eelistusega inimeste osakaal veidi kasvanud (2019. aastal 53%). **Kolmandik (33%) eelistab varianti B**, kus **ravikindlustusest rahastatakse piiratud hulga raviteenuseid** ning mille puhul on **lühikesed või puuduvad ravijärjekorrad**. B variandi eelistamine on viimastel aastatel olnud langustrendis (41% → 36% → 33%). 8% elanikest ei oska kumbagi olukorda eelistada.
- **Kõigi raviteenuste rahastamist** ja võimalikke pikki ravijärjekordi toetavad keskmisest enam muust rahvusest elanikud, 65-74aastased ning kõrgharidusega inimesed.
- **Piiratud hulga raviteenuste rahastamist** ja lühikesi järjekordi toetavad ennekõike mehed, eestlased, 35-49aastased, keskharidusega inimesed, maapiirkondade elanikud.
- **46% kõikidest eestimaalastest on ise kunagi arstiabi eest tasunud, et pääseda arsti juurde kiiremini** ning 53% ei ole kunagi sel eesmärgil ise arstiabi arveid tasunud. Olulisi muutusi nendes näitajates võrreldes 2019. aastaga ei ole toimunud.
- Keskmisest sagedamini on **vähemalt ühe korra meditsiiniliste teenuste eest tasunud** naised, 25–49aastased, kõrgharidusega, tallinlased, iseendale tööandjad, palgatöötajad, kõrgema netosissetulekuga (üle 900 euro pereliikme kohta) inimesed ning need, kelle peres on lapsi.
- **Mitte kunagi ei ole arstiabi eest tasunud** teistest sagedamini mehed, nooremad (15–24aastased) ning vanemad (üle 75aastased) inimesed, väiksemate linnade elanikud ning need, kelle peres puuduvad lapsed.

Kokkuvõte: Tervishoiu rahastamine (2)

- Pikkade järjekordade vältimiseks oleks **68% kõikidest eestimaalastest valmis midagi arstiabi eest maksma** (sama tulemus ka 2018 ja 2019. aastal), kuid suures osas jäävad summad alla 100 euro (55% kõikidest vastanutest). **22% oleks** valmis ise ravi eest tasuma **kuni 20 eurot**, **24% oleks nõus maksma 21–50 eurot**, **10% võiks vajadusel välja käia 51–100 eurot** ning 13% **üle 100 euro**. **21% ei ole nõus arstiabi eest ise midagi maksma**.
- Keskmisest enam on pikki järjekordi valmis vältima, kuid ravi eest ise tasuma 15–49aastased, kõrgharidusega inimesed, palgatöötajad ja lapsehoolduspuhkusel viibijad (sh. lastega inimesed) ning leibkonnaliikme kohta kõrgema netosissetulekuga inimesed
- Nende seas, kes on valmis midagi arstiabi eest maksma, on kõige suurem valmisolek maksta **eriarsti teenuste eest (62%) ning hambaravi eest (61%)**. Taastusravi eest võiks maksta 53% ning **hooldusravi või koduõendusabi** eest võiks tasuda 48%. Sarnaselt eelmistele uuringutele ollakse **kõige vähem** valmis tasuma **perearsti teenuste eest (16%)**.
- Olulisi muudatusi valmiduses eri liiki arstiabi eest maksta ei ole toimunud viimase paar aasta lõikes toimunud.

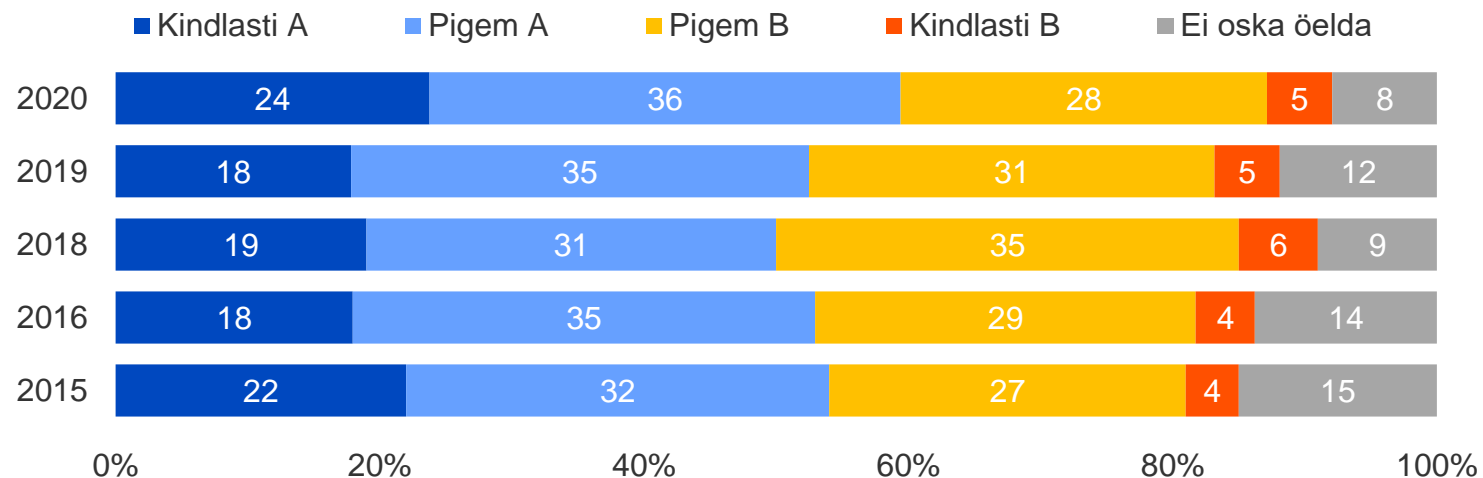
Eelistused raviteenuste rahastamise osas 2015-2020

% kõikidest vastajatest, n=1288

30. Palun lugege väiteid A ja B. Kumba järgnevatest võimalustest Te eelistate?

A - Ravikindlustusest rahastatakse kõiki raviteenuseid, kuid ravijärjekorrad võivad olla kohati väga pikad.

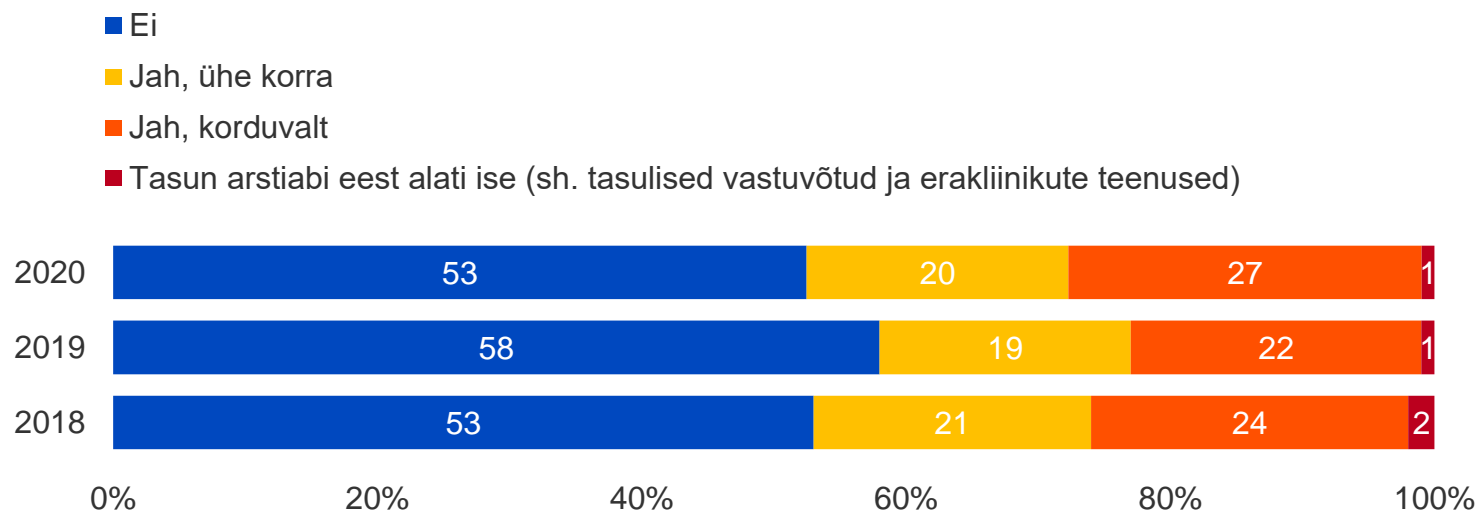
B - Ravikindlustusest rahastatakse ainult piiratud hulka raviteenuseid ja ravijärjekordi praktiliselt pole või need on väga lühikesed.

Arstiabi eest tasumine, et pääseda arsti juurde kiiremini 2018-2020

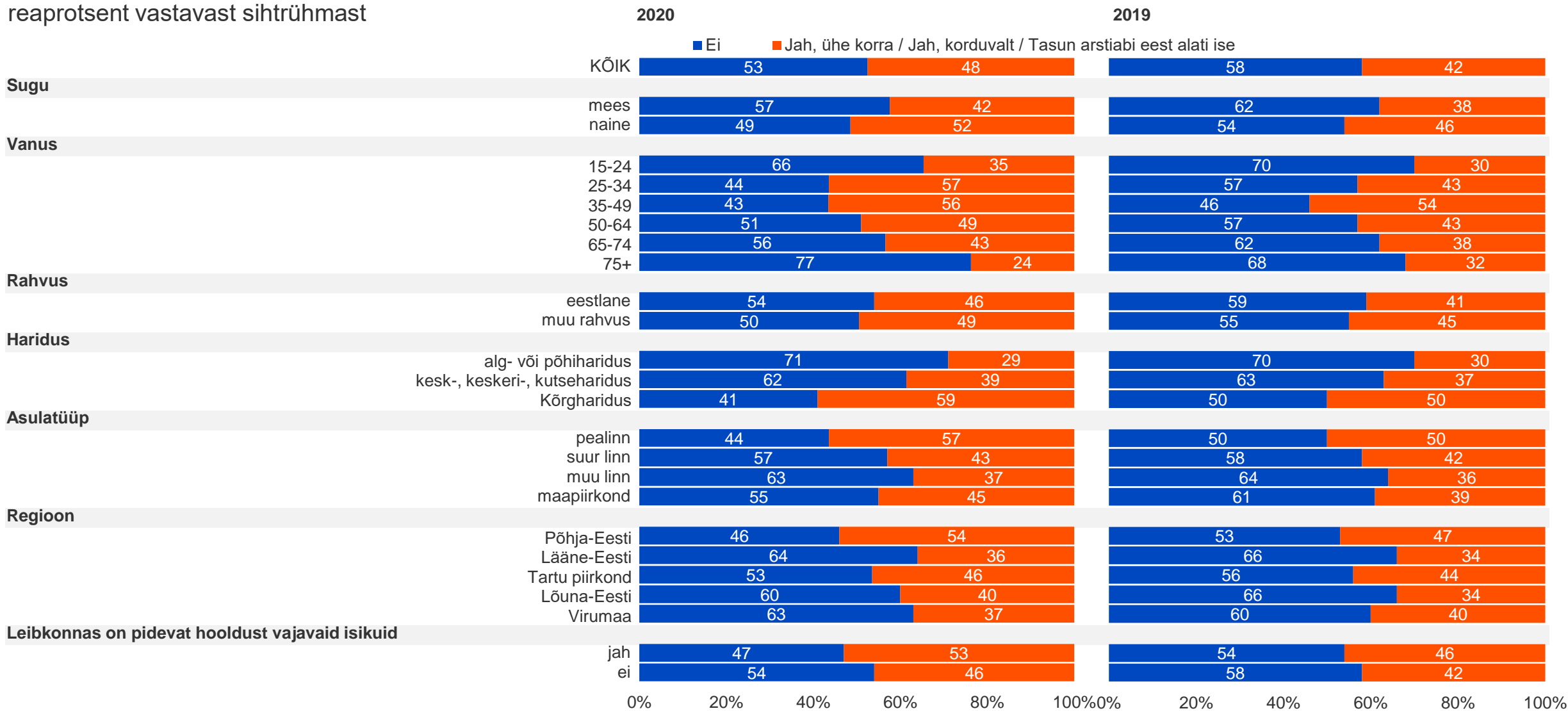
% kõikidest vastajatest, n=1288

K31. Patsiendil on alati võimalik vajaliku arstiabi eest ka ise maksta ja saada arsti juurde kiiremini, väljaspool üldist järjekorda. Kas Te olete kunagi ise arstiabi eest maksnud, et saada arsti juurde kiiremini, väljaspool järjekorda?

Arstiabi eest tasumine, et pääseda arsti juurde kiiremini 2019-2020

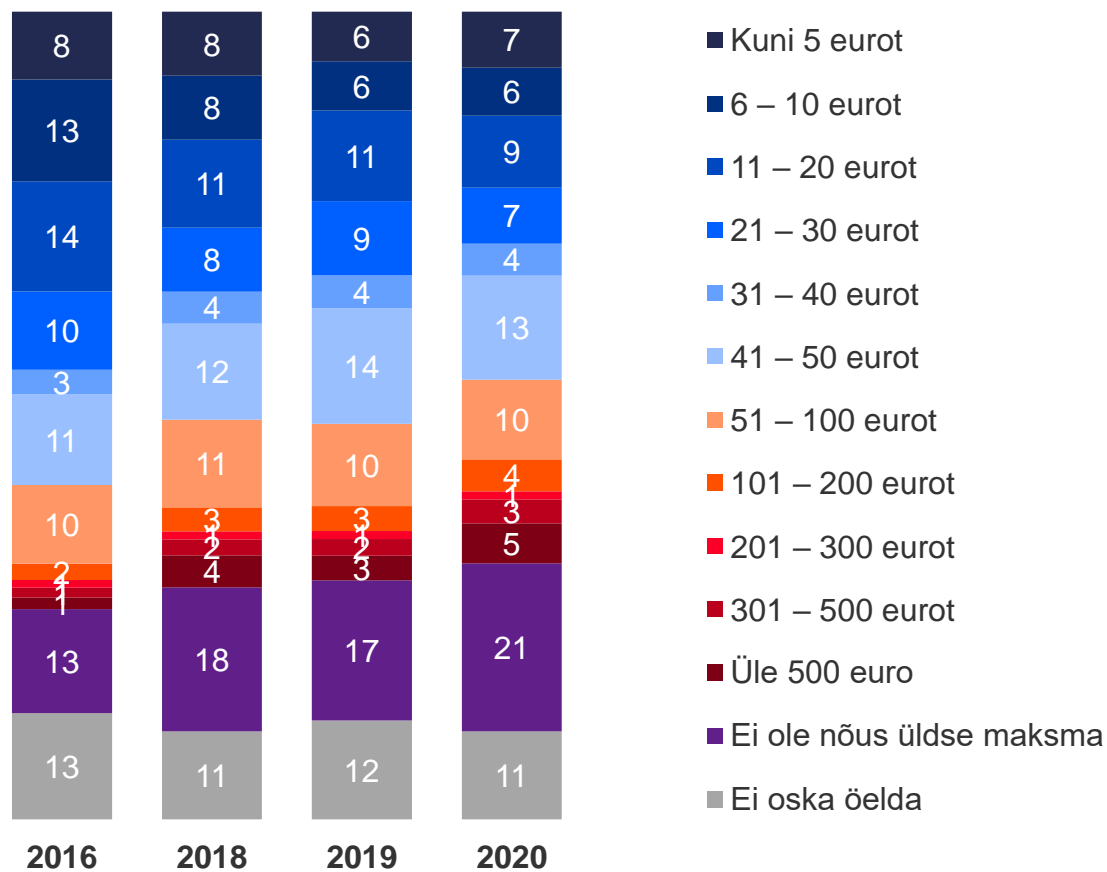
reaprotsent vastavast sihtrühmast

Valmisolek kiirema arstiabi saamise nimel ise maksta 2015–2020

% kõikidest vastajatest, n=1288

32. Kui palju Te oleksite nõus kogu ravi eest ise maksma, et Teie pereliige või Teie ise saaksite arstiabi väljaspool järjekorda kiiremini?

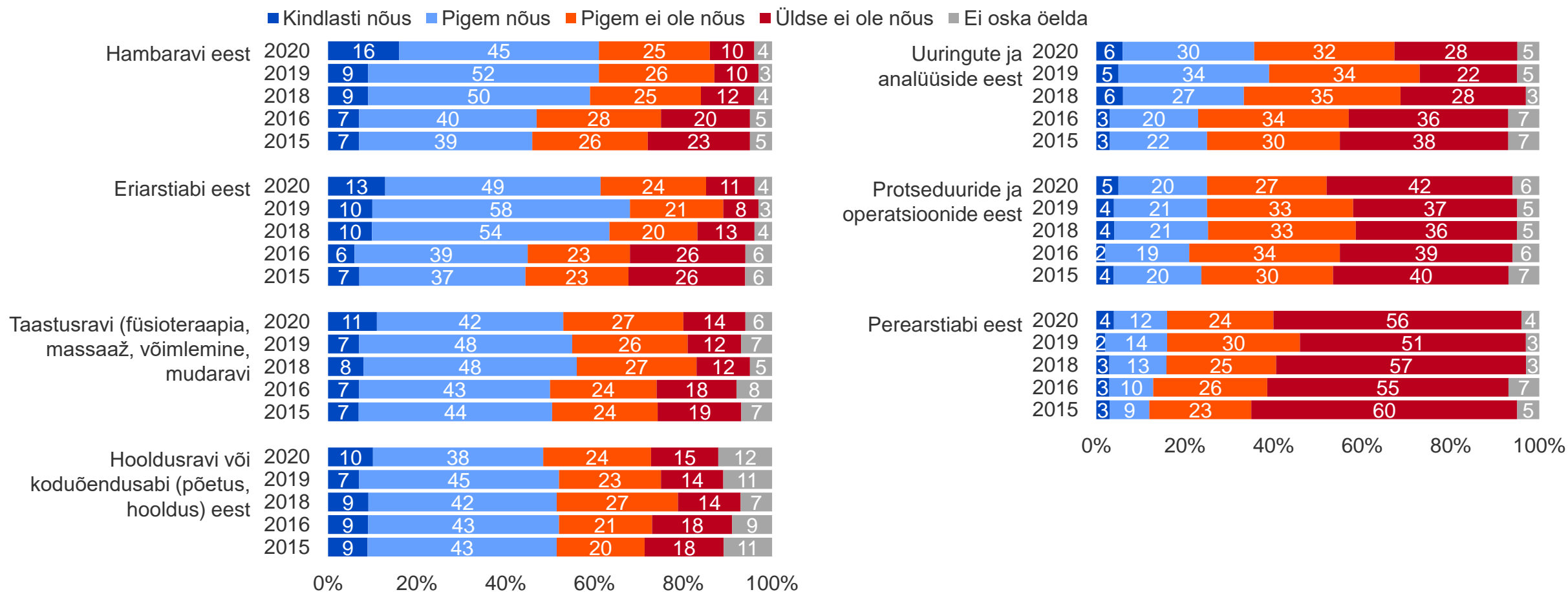

Valmisolek maksta erinevate tervishoiuteenuste eest 2015-2020

% kõikidest, kes on nõus tervishoiuteenuste eest maksma, n=1040

33.–39. Palun öelge, milliste tervishoiuteenuste eest Te olete nõus ise maksma?

(teenused on reastatud kindlasti nõustujate osakaalu suuruse järgi)

11

Info kättesaadavus ja
inimeste
terviseteadlikkus

Kokkuvõte: Tervisealase info kättesaadavus

- Eesti elanikud peavad haiguste ennetamise seisukohalt kõige olulisemaks **aktiivset ja liikuvat elustiili** (92%) ning **tervislikku toitumist** (88%). 71% peab oluliseks **suitsetamisest loobumist**, 70% **tõi välja regulaarsetes tervisekontrollides** käimist, 68% **hindab oluliseks alkoholi tarbimise piiramist**. Ligi kaks inimest kolmest (65%) pidas haiguste ennetamise seisukohast oluliseks **stressi vähendamist**, enam kui **pooled** (58%) **pidasid tähtsaks söeluuringutes osalemist** ning **50% rõhutas vaksineerimise olulisust**. Kõige vähem mainiti **tervise kohta rohkem õppimist ning uurimist**, mida mainis 46%.
 - Kõik näitajad on võrreldes 2018. ja 2019. aastaga jäänud samale tasemele.
 - Eestlased nimetasid võrreldes muu rahvuse esindajatega mõnevõrra enam nii aktiivset elustiili, tervislikku toitumist kui ka tervise kohta rohkem uurimist. Naised tähtsustavad meestega võrreldes enam söeluuringutes osalemist (65% vs 49%).
- Viimase 12 kuu jooksul on **40% elanikest saanud tervisekäitumisealast infot kohalikest eesti- ja venekeelsetest meediaväljaannetest** ja nii oli see ka eelmisel aastal. **Kolmandik** (33%) on saanud tervisealaseid **soovitusi meditsiinitöötajalt** ja **29%** on saanud tervisealast teavet kohalikest eesti- ja venekeelsetest **online-meediaväljaannetest**. **Perelt, sõpradelt või töökaaslastelt** on infot saanud veerand elanikest (**24%**) ja muudest veebis leitavatest eesti- või venekeelsetest materjalidest **22%**. **Riiklikke portaale** (toitumine.ee, terviseinfo.ee, alkoinfo.ee, narko.ee) on viimase 12 kuu jooksul **külastanud 18%** eestimaalastest.
- Uuringus küsiti vastajate käest, kust saab kontrollida oma **ravikindlustuse kehtivust**. Esmase allikana, ja varasemast oluliselt enam, mainitakse **patsiendiportaali** (40% 2019. aastal, 54% 2020. aastal). Ligi pooled vastajatest nimetasid **riigiportaali (48%)** ning **41%** küsiks seda oma **perearstilt**.

Kokkuvõte: Euroopa ravikindlustuskaart ja perearstisüsteem (1)

- **Enam kui pooled (58%) Eesti elanikest otsiksid infot oma töövõimetuslehtede ja haigushüvitiste kohta riigiportaalist eesti.ee.** Alates 2015. aastast on siin märgata positiivset kasvutrendi (41% → 58%). Üle kolmandiku (37%) pöörduks perearsti poole, viiendik (21%) kasutaks info saamiseks Haigekassa infotelefoni ning 8% vaataks Töötukassa kodulehele. **Viiendik aga ei tea, kust on võimalik sellealast infot leida.**
- Uuringus küsiti vastajatelt, mille eest, kui üldse, tuleb patsiendil tasuda, kui tal on kehtiv **Euroopa ravikindlustuskaart** ja ta vajab Euroopas arstiabi. Selles küsimuses on toimunud pidev teadlikkuse paranemine – **oluliselt on vähenenud nende osakaal, kes ei oska küsimusele üldse vastata** (52% 2015. aastal vs. 18% 2020. aastal). **43%** elanikest teab, et sel juhul **tuleb tasuda visiiditasud ja muud omavastutustasud** (2015. aastal 28%). 19% leiab, et siis tuleb **tasuda transpordikulud**. Küll aga usub 12% elanikest, et Euroopa ravikindlustuskaardiga on **kogu vajaminev arstiabi tasuta**. 42% ei tea, mille eest patsient Euroopa ravikindlustuskaarti kasutades tasuma peab; sealhulgas 24% pole kursis, kuna nad ei reisi Euroopas.
 - Keskmisest paremini on Euroopa ravikindlustuskaardi kasutustingimustega kursis 25–49-aastased, kõrgharidusega elanikud, Põhja-Eesti ja Tallinna elanikud, palgatöötajad ja õpilased/üliõpilased.
 - Keskmisest enam on neid, kes arvavad, et Euroopa ravikindlustuskaardiga on kogu vajaminev arstiabi tasuta, muu rahvuse esindajate seas.
- Paremini on elanikud kursis **perearsti ja pereõde teenustega seotud küsimustes**. **71% Eesti elanikest** teab, et perearst/pereõde **peab ägeda haigusega patsiendi võtma vastu samal päeval**. **Enam kui pooled (54%)** on kursis, et **mitteägeda tervisehäirega peab vastuvõtule saama kuni 5 tööpäeva jooksul**. Siiski ei tea 36% elanikest, kui kiiresti perearst/pereõde peab patsiendi vastu võtma või vastas valesti.
 - Teistest enam on neid, kes arvasid, et arst peab alati samal päeval vastu võtma, alati 5 tööpäeva jooksul või ei osanud küsimusele vastata, meeste ja alg- või põhiharidusega inimeste seas.

Kokkuvõte: Euroopa ravikindlustuskaart ja perearstisüsteem (2)

- Samaselt 2019. aastale on 60% **Eesti elanikest** kursis, et kui patsient soovib **Haigekassa kulul ravile minna**, siis on tal õigus Eesti piires valida **ükskõik milline haigla või kliinik**, mis on Haigekassaga lepingu teinud. Samas **8% arvab, et patsiendil on kohustus valida oma kodukohale lähim raviasutus** ning **23% on veendunud**, et patsiendil on õigus minna **vaid sinna raviasutusse, kuhu perearst on teda suunanud**. Viimaste osakaal on võrreldes 2018.-2019. aasta näitajaga veidi kasvanud (16%→23%).
- Keskmisest enam teati patsiendi õigusest valida ükskõik milline haigla või kliinik, mis on Haigekassa lepingupartner, muu rahvuse esindajate seas, 25–49aastaste seas, kõrgharidusega inimeste, palgatöötajate seas, suuremate linnade elanike seas (Tartu, Pärnu, Narva, Kohtla-Järve) ning Ida-Virumaa elanike seas.
- **Seoses tasudega, mida raviasutus võib küsida kindlustatud patsiendilt**, teab **63%**, et raviasutus võib küsida lisatasu **mugavama majutuse eest haiglas viibimise korral** (nt perepalat, TV palatis, üksikpalat jne). **Enam kui pooled** töid välja **voodipäeva tasu haiglas** viibimise korral (55%). Sama paljud (53%) mainisid **visiiditasu eriarsti visiidi eest**. 7% ei oska öelda, mille eest lisatasu võib küsida ja 6% mainis, et üldse ei tohi millegi eest lisatasu küsida.

Haiguste ärahoidmine 2018-2020

% kõikidest vastajatest, n=1288

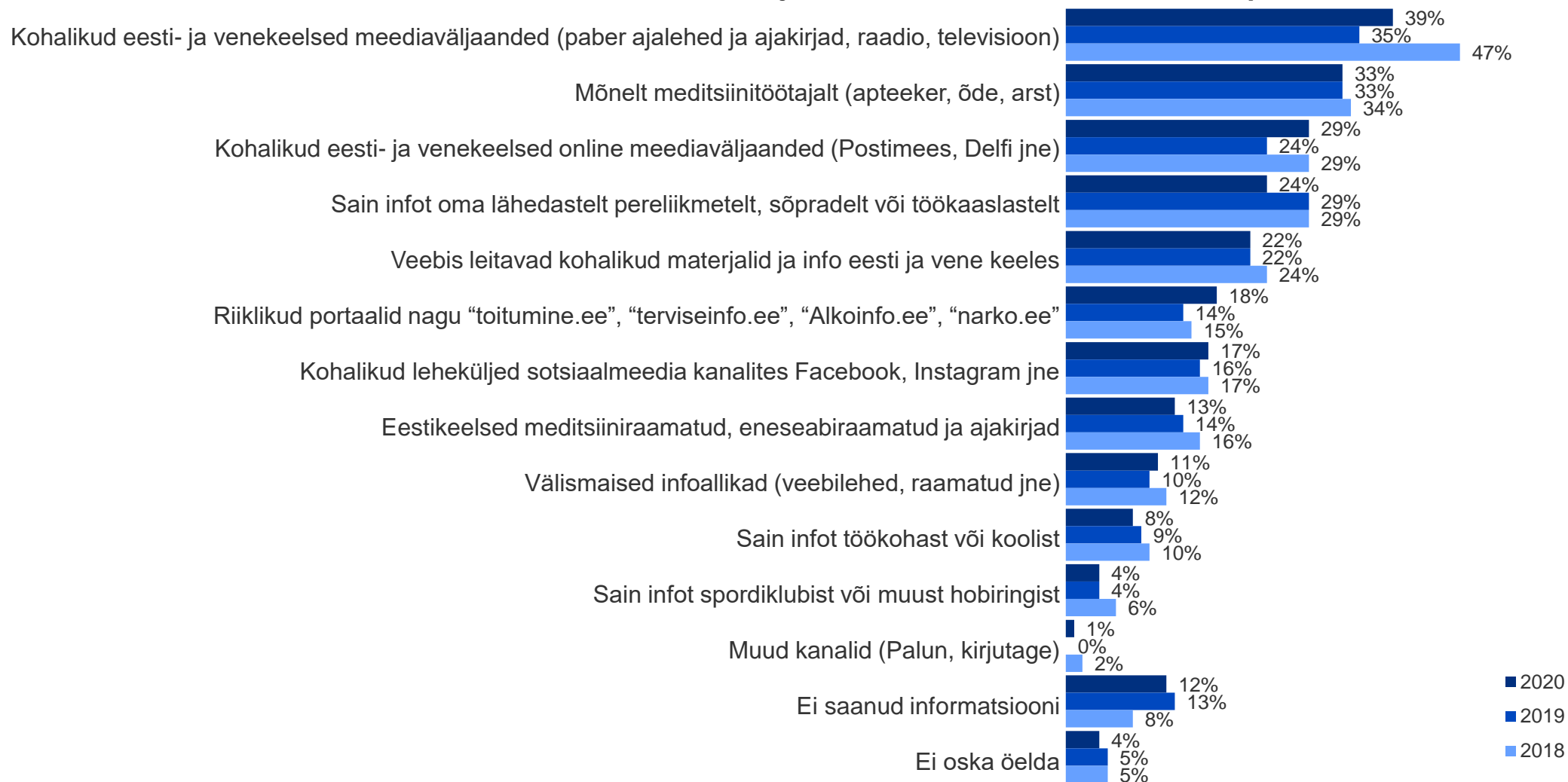
40. Millised on Teie jaoks kõige olulisemad asjad, mida inimene saab ise ära teha, et haigusi ära hoida?

Kanalid, mille kaudu saadi viimase 12 kuu jooksul infot oma tervisekäitumise parandamiseks 2018-2020

% kõikidest vastajatest, n=1288

47. Milliste kanalite kaudu Te olete saanud viimase 12 kuu jooksul infot oma tervisekäitumise parandamiseks?

Ravikindlustuse kehtivuse kontrollimine 2018-2020

% kõikidest vastajatest, n=1288

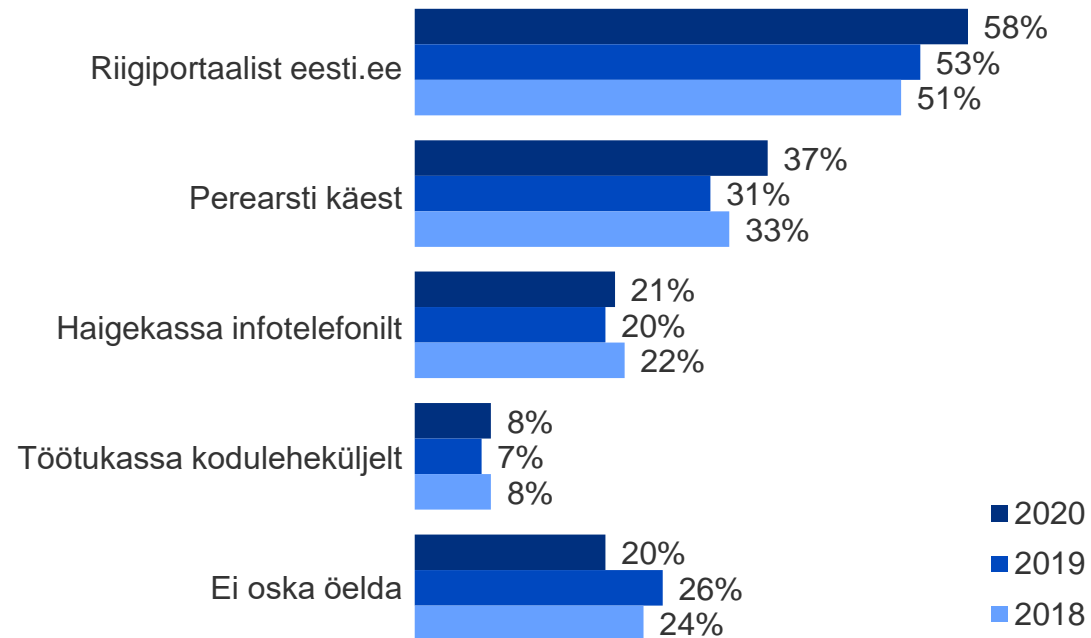
41. Kust saab kontrollida, et inimese ravikindlustus ikka veel kehtib ja ei ole aegunud? (valida võis mitu vastust)

Info töövõimetuslehtede ja -hüvitiste kohta 2018-2020

% kõikidest vastajatest, n=1288

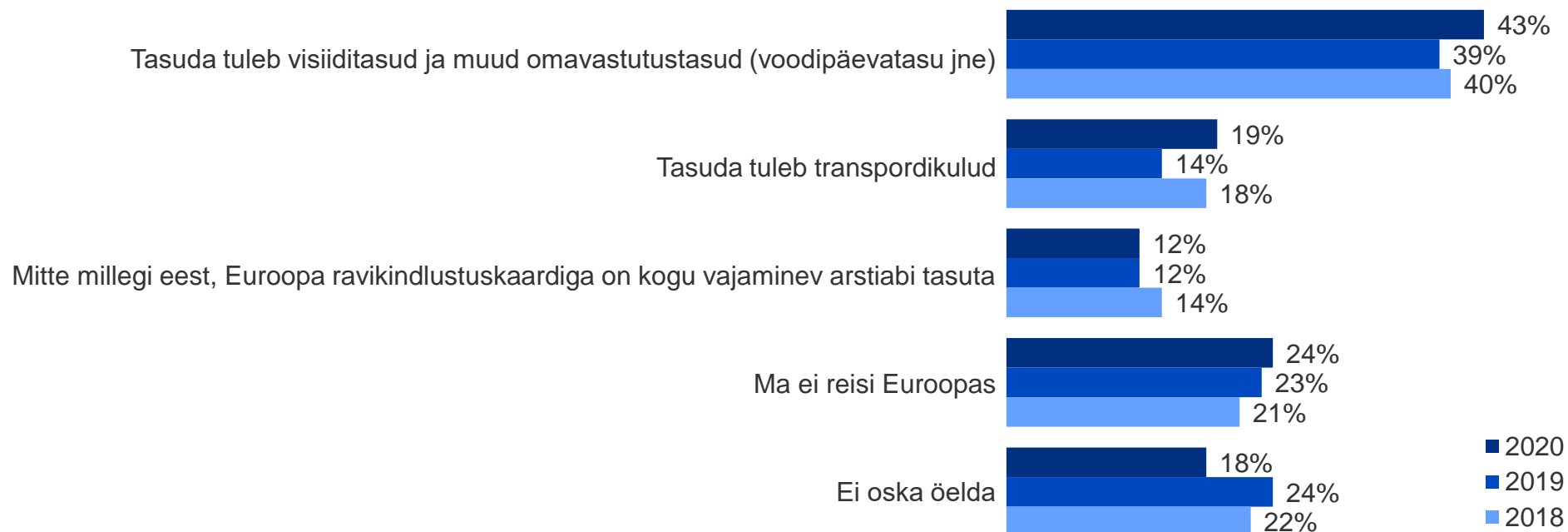
K42. Kust on võimalik leida infot oma töövõimetuslehtede (ehk haiguslehtede) ja haigushüvitiste kohta? (valida võis mitu vastust)

Teadlikkus Euroopa ravikindlustuskaardi omavastutusest 2018-2020

% kõikidest vastajatest, n=1288

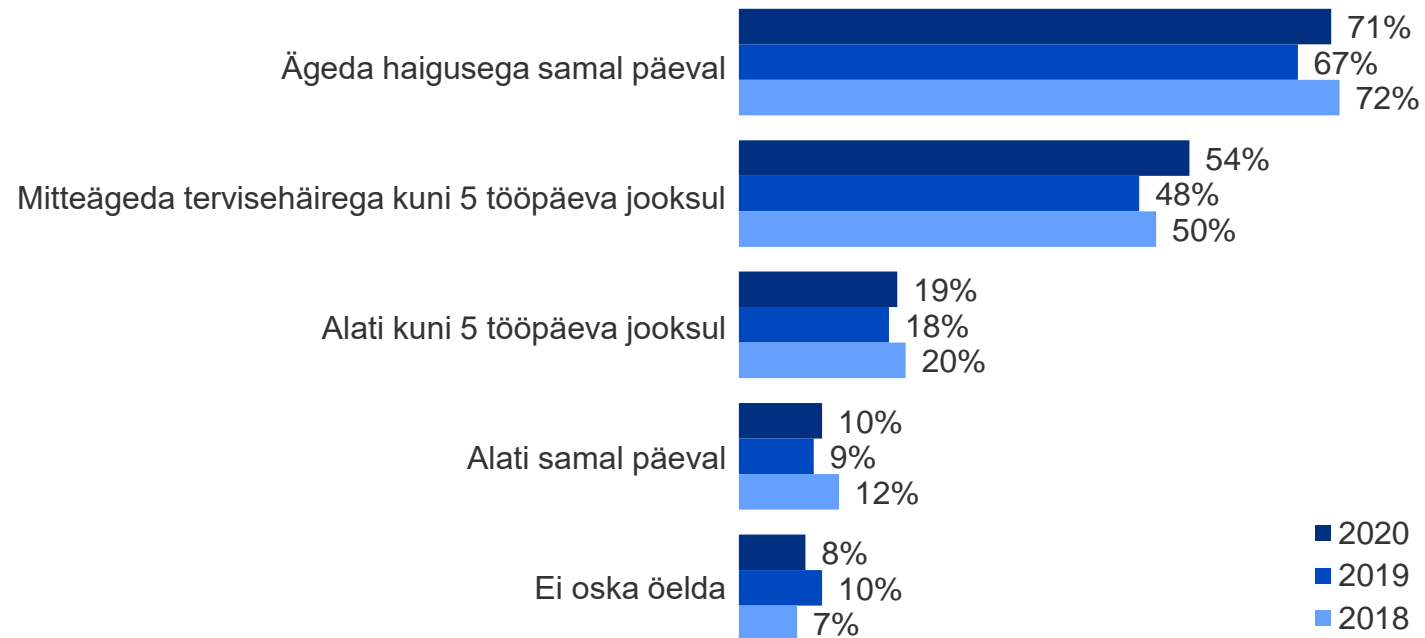
43. Kui inimesel on kehtiv Euroopa ravikindlustuskaart, siis mille eest peab patsient ise tasuma, kui ta Euroopas arsti juurde läheb?
(valida võis mitu vastust)

Teadlikkus sellest, kui kiiresti perearst/pereõde peab patsiendi vastu võtma 2018-2020

% kõikidest vastajatest, n=1288

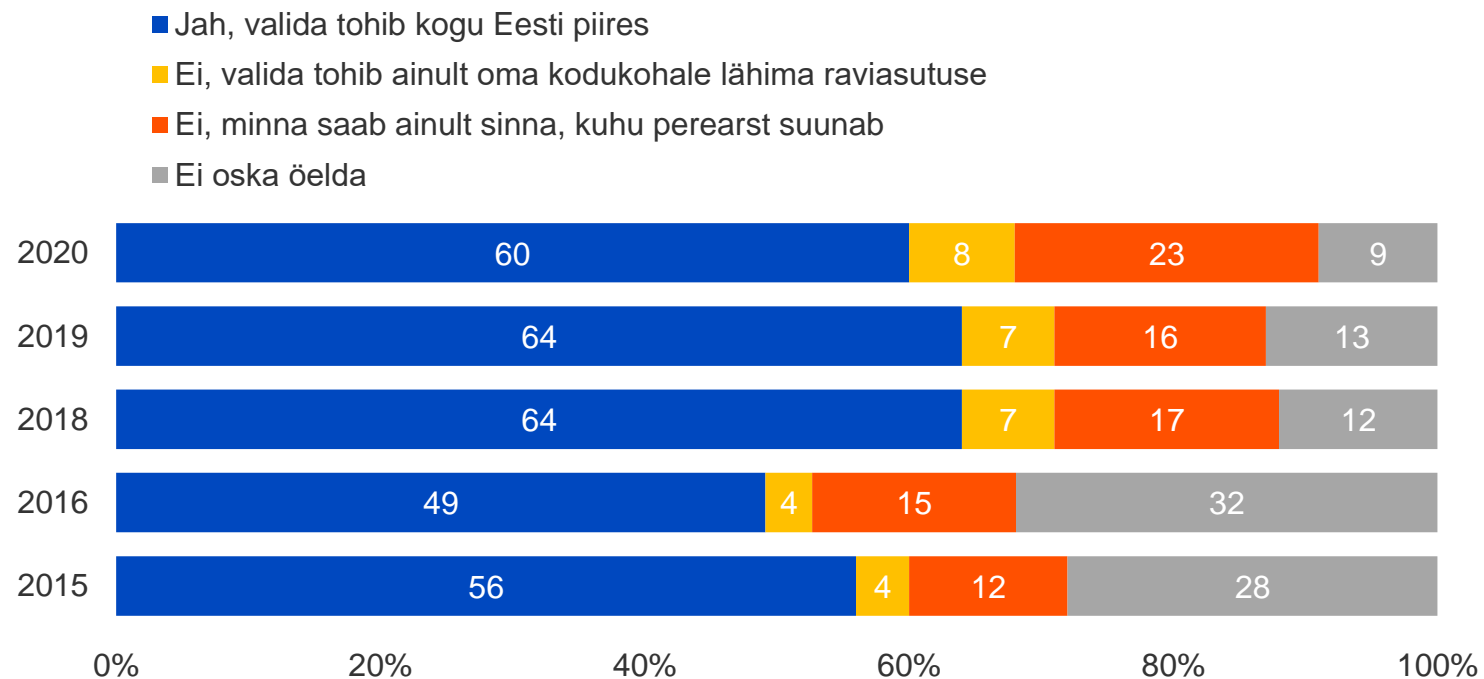
44. Kui kiiresti peab perearst/pereõde patsiendi Eestis vastu võtma? (valida võis mitu vastust)

Raviasutuse valik, kui ravi toimub Haigekassa kulul 2015-2020

% kõikidest vastajatest, n=1288

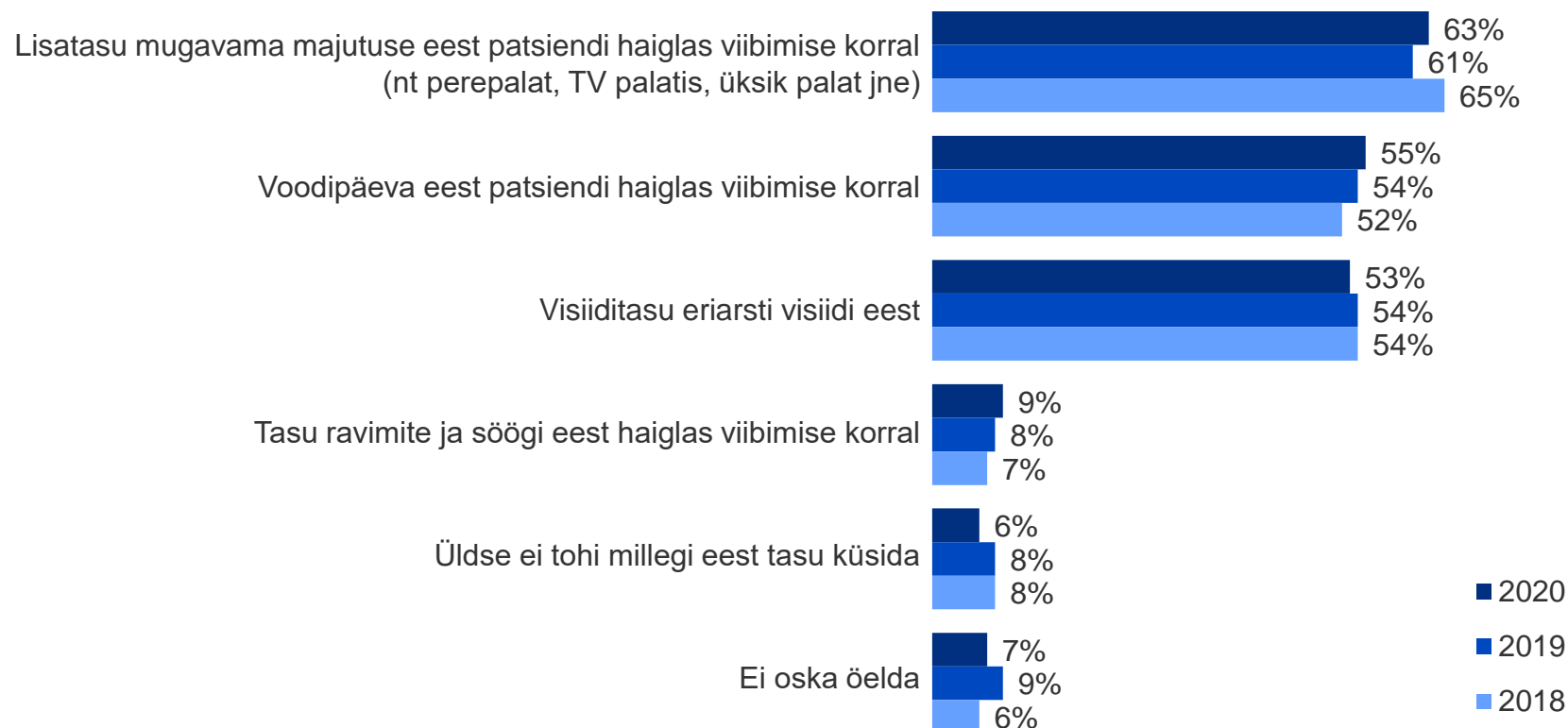
45. Kui patsient soovib Haigekassa kulul ravile minna, siis kas tal on õigus selleks valida ükskõik milline haigla või kliinik, mis on Haigekassaga lepingu teinud? (valida võis ühe vastuse)

Teadlikkus sellest, mille eest võib raviasutus küsida kindlustatud patsiendilt täiendavat tasu 2018-2020

% kõikidest vastajatest, n=1288

46. Mille eest võib raviasutus küsida täiendavat tasu patsiendilt, kellel on kehtiv Haigekassa ravikindlustus? (valida võis mitu vastust)

12
Lisad

Üldkogum ja valim

- Elanikkonna uuringu sihtrühmaks on 15-aastased ja vanemad Eesti elanikud. Uuring on esinduslik Eesti elanikkonna suhtes, küsitlusele vastanud inimeste jaotus vastab Eesti täiskasvanud elanikkonna struktuurile soo, vanuse, piirkonna ja rahvuse järgi.
- Valim oli moodustatud proportsionaalse kihtvalimina, kihtide suurused vastasid Eesti elanikkonna struktuurile Eesti Statistikaameti andmetel seisuga 01.01.2020 (1 108 132 inimest).
- Allolevas tabelis on esitatud planeeritud valimijaotus maakonniti, veebi ja telefoni teel läbiviidud intervjuude jaotus ning valimijaotus kokku.

	planeeritud kokku	CAWI tehtud	CATI tehtud	tehtud kokku
Tallinn	200	187	89	276
Harjumaa	100	65	43	108
Hiiumaa	40	3	38	41
Ida-Virumaa	100	57	48	105
Jõgevamaa	50	21	31	52
Järvamaa	50	11	45	56
Läänemaa	40	19	26	45
Lääne-Virumaa	60	22	45	67
Põlvamaa	50	7	43	50
Pärnumaa	60	39	37	76
Raplamaa	50	17	37	54
Saaremaa	50	22	37	59
Tartumaa	100	93	44	137
Valgamaa	50	16	34	50
Viljandimaa	50	25	33	58
Võrumaa	50	14	40	54
	1100	618	670	1288

Küsitlusstatistika

- Uuring viidi läbi telefoni- ja veebiküsitluse kombinatsioonina, telefonile vastas 670 inimest (52%) ja veebiuuringule vastas 618 inimest (48%).
- Telefoniküsitluse osas kasutati vastajate leidmiseks Kantar Emori vastajapaneeli Foorum ning juhuslikult genereeritud mobiilinumbreid.
- Perioodil 30.11-22.12. 2020 tehti 670 telefoniintervjuud, ühe intervjuu keskmine pikkus oli 19,2 minutit. Valimibaasi 7489 telefoninumbri seast kasutati ära 3544 telefoninumbrit, kusjuures:
 - 670 juhul viidi intervjuu läbi;
 - 639 juhul sihtrühma esindaja keeldus intervjuust;
 - 140 juhul ei olnud valitud numbril sihtrühma esindajat või polnud ta küsitlusperioodil kättesaadav;
 - 1171 juhul ei toimunud intervjuud, kuna kvoot oli täis;
 - 924 juhul ei saadud kontakti (number ei vastanud/polnud kasutusel, oli kinni);

Küsitlemisel osales 27 Kantar Emori küsitlejat.

- Perioodil 01.12.–22.12.2020 tehti 618 veebiintervjuud, ühe intervjuu keskmine pikkus oli 14,5 minutit. Uuringus osalemise kutse saadeti 1914-le Kantar Emori eelvärvatute baasis olevale Eesti elanikule (eelvärvatute baasis on kokku üle 30 000 valideeritud kontakti).
 - 618 juhul viidi intervjuu läbi;
 - 1623 juhul kontakt puudus;
 - 3 juhul sihtrühma esindaja keeldus intervjuust;
 - 14 juhul intervjuu katkestati.

Tulemuste usalduspiiride hindamise tabel

- Andmetabelite uurimisel ja tulemustest järelduste tegemisel tuleb arvestada valimi veaga. Oleme andnud usalduspiirid 95% tõenäosusega, arvestades kogu valimi ja sagedamini esinevate alarühmade arvulist suurust.
- Tabeli kasutamise näide:** 1288 inimesest ütles 58%, et nad on käinud hambaarsti juures. Kui „jah“ vastuse osakaal on ca 60%, siis tulemuse täpsusaste on $\pm 2,67\%$ ehk jääb 55,33–60,67% vahemikku.

Üldkogum												
1 108 132	1.01.20											
Valimi suurus	50%	45%	40%	35%	30%	25%	20%	15%	10%	5%	3%	2%
	50%	55%	60%	65%	70%	75%	80%	85%	90%	95%	97%	98%
30	18,4%	18,3%	18,1%	17,6%	16,9%	16,0%	14,8%	13,2%	11,1%	8,0%	6,3%	5,2%
50	14,3%	14,2%	14,0%	13,6%	13,1%	12,4%	11,4%	10,2%	8,6%	6,2%	4,9%	4,0%
75	11,5%	11,5%	11,3%	11,0%	10,6%	10,0%	9,2%	8,2%	6,9%	5,0%	3,9%	3,2%
100	10,0%	9,9%	9,8%	9,5%	9,2%	8,7%	8,0%	7,1%	6,0%	4,4%	3,4%	2,8%
200	7,0%	7,0%	6,9%	6,7%	6,4%	6,1%	5,6%	5,0%	4,2%	3,1%	2,4%	2,0%
300	5,7%	5,6%	5,5%	5,4%	5,2%	4,9%	4,5%	4,0%	3,4%	2,5%	1,9%	1,6%
500	4,38%	4,36%	4,29%	4,18%	4,02%	3,79%	3,51%	3,13%	2,63%	1,91%	1,49%	1,23%
700	3,70%	3,68%	3,63%	3,53%	3,39%	3,21%	2,96%	2,64%	2,22%	1,61%	1,26%	1,04%
800	3,46%	3,45%	3,39%	3,30%	3,17%	3,00%	2,77%	2,47%	2,08%	1,51%	1,18%	0,97%
900	3,27%	3,25%	3,20%	3,11%	2,99%	2,83%	2,61%	2,33%	1,96%	1,42%	1,11%	0,91%
1 000	3,10%	3,08%	3,04%	2,95%	2,84%	2,68%	2,48%	2,21%	1,86%	1,35%	1,06%	0,87%
1 288	2,73%	2,72%	2,67%	2,60%	2,50%	2,36%	2,18%	1,95%	1,64%	1,19%	0,93%	0,76%

Projekti meeskond

Uuringu eri etappides osalesid ja olid vastutavad:

Tellijapoolne kontaktisik:	Evelin Trink, Eesti Haigekassa
Uuringu kava ja aruande koostaja:	Jaanika Hämmal
Programmeerija ja andmetöötaja:	Alje Roopärg
Graafilised tööd:	Maire Nõmmik

Kontaktinfo

Jaanika Hämmal
Kantar Emori uuringuekspert
Telefon: 626 531
E-mail: jaanika.hammal@kantar.com

Kantar Emor

Telefon: 626 8500
Faks: 626 8501
E-mail: emor@emor.ee
Aadress: Maakri 21, Tallinn 10145